

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση

Διπλωματική εργασία με Θέμα :
«Η έννοια της φήμης του σχολείου.
Οι απόψεις των γονέων για τους παράγοντες που την συγκροτούν»

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια : Φωτεινή Βαρτζιώτη

Επιβλέπων Καθηγητής: Δημόπουλος Κωνσταντίνος

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Δημόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής
Τσατσαρώνη Άννα, Καθηγήτρια
Τσακίρη Δέσποινα, Καθηγήτρια

Κόρινθος, 2018

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Περίληψη	5
Abstract.....	7
Εισαγωγή	8

Κεφάλαιο 1: Το θεωρητικό Πλαίσιο

1.1 Εισαγωγή	9
1.2 Η έννοια της φήμης.....	10
1.3 Το ποιοτικό και αποτελεσματικό σχολείο	12

Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική επισκόπηση

2.1 Εισαγωγή	16
2.2 Ανάλυση ερευνών στον ευρωπαϊκό χώρο	16
2.3 Ανάλυση ερευνών στον έξω ευρωπαϊκό χώρο.....	21
2.4 Η σύνθεση των ερευνών.....	30

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογικό πλαίσιο έρευνας

3.1 Εισαγωγή.....	33
3.2 Αναγκαιότητα διεξαγωγής έρευνας	33
3.3 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα	34
3.3.1 Σκοπός της έρευνας	34
3.3.2 Ερευνητικά ερωτήματα	34
3.4 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου	34
3.5 Εργαλείο συλλογής δεδομένων	36
3.6 Το δείγμα και ο τρόπος δειγματοληψίας	37
3.7 Σχεδιασμός του πρωτόκολλου της συνέντευξης	39
3.8 Σχεδιασμός και διεξαγωγή της έρευνας	40
3.9 Επεξεργασία του εμπειρικού υλικού	42
3.10 Ζητήματα δεοντολογίας – Φερεγγυότητα, εγκυρότητα και αξιοπιστία	43

Κεφάλαιο 4: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας

4.1 Εισαγωγή	45
4.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	46

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

5.1 Εισαγωγή	65
5.2 Συμπεράσματα έρευνας	65
5.3 Περιορισμοί	69

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες	71
Ελληνικές	75

Παράρτημα

Πρωτόκολλο ημιδομημένης συνέντευξης.....	77
--	----

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «**Η έννοια της φήμης του σχολείου.**

Οι απόψεις των γονέων για τους παράγοντες που την συγκροτούν » εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση» του τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου εργασίας, κ. Δημόπουλο Κωνσταντίνο για τη συνεχή καθοδήγησή του από το ξεκίνημα αυτής της ερευνητικής διαδικασίας ως την τελική παρουσίασή της. Τον ευχαριστώ, ακόμη, για την άμεση ανταπόκρισή του στα ερωτήματά μου αλλά και για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε.

Φωτεινή Βαρτζιώτη

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων των γονέων σχετικά με τη φήμη των δημοτικών σχολείων. Η καταγραφή και ανάλυση των κριτηρίων επιλογής του σχολείου από τους γονείς, αλλά και ποιος ο ρόλος της φήμης του σχολείου ως προς τα κριτήρια αυτά. Επιπλέον, ποια κριτήρια κρίνουν την ποιότητα ενός σχολείου και πώς τελικά συγκροτείται η φήμη του.

Ειδικότερα, διερευνήθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Κατά πόσο θεωρούν οι γονείς ότι υπάρχει μια φήμη η οποία συνοδεύει τα σχολεία και πόσο και με ποιο τρόπο αυτή τους επηρεάζει;
2. Ποια στοιχεία σύμφωνα με τους γονείς διαμορφώνουν τη φήμη ενός σχολείου;
3. Με ποιους τρόπους έχουν διαπιστώσει οι γονείς ότι συγκροτείται η φήμη ενός σχολείου;

Η ερευνητική μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν αυτή της ποιοτικής προσέγγισης και για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο της ημιδομημένης συνέντευξης. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 15 μητέρες που ζουν στο Δήμο Τρίπολης, τα παιδιά των οποίων θα εγγραφούν στην Α' τάξη του δημόσιου δημοτικού σχολείου τον προσεχή Μάιο, για το σχολικό έτος 2018-2019.

Από τα συμπεράσματα της έρευνας φαίνεται ότι το βασικότερο κριτήριο επιλογής δημοτικού σχολείου για τους γονείς, αποτελεί η εγγύτητα του σχολείου στο σπίτι. Στα εκπαιδευτικά κριτήρια ως προς στην επιλογή ενός σχολείου περιλαμβάνονται οι σωστά καταρτισμένοι και υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί, και ένας διευθυντής με αποφασιστικότητα και σωστή συμπεριφορά απέναντι στους μαθητές, που προωθεί τις νέες μεθόδους διδασκαλίας. Όσον αφορά στα μη εκπαιδευτικά κριτήρια πέρα από την απόσταση, οι κτιριακές εγκαταστάσεις του σχολείου αλλά και η μαθητική σύνθεση του σχολείου αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για τους γονείς.

Η πλειοψηφία των μητέρων που διαθέτουν συγκριτικά ένα υψηλό κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο φαίνεται ότι επηρεάζεται από τη φήμη που συνοδεύει ένα σχολείο. Κυρίαρχος παράγοντας που καθορίζει τη φήμη ενός σχολείου, αναδεικνύεται το έμπυχο δυναμικό του σχολείου, δηλαδή ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί. Το ήθος και η συμπεριφορά του διευθυντή αλλά κυρίως η ποιότητα των εκπαιδευτικών του σχολείου και οι μέθοδοι διδασκαλίας που χρησιμοποιούν, οι γονείς θεωρούν ότι αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες διαμόρφωσης της φήμης ενός σχολείου. Επίσης οι εγκαταστάσεις, η ασφάλεια, η υγιεινή και η καθαριότητα του σχολείου ακολουθούν σε σημαντικότητα στους παράγοντες επηρεασμού της φήμης ενός σχολείου, όπως επίσης το σχολικό κλίμα και η μαθητική σύνθεση του σχολείου.

Τέλος, η πλειοψηφία των γονέων αφού πρώτα ενημερωθεί από το οικογενειακό και κοινωνικό δίκτυό της, κάνει επιτόπιες επισκέψεις στα σχολεία και συνομιλεί με τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς ώστε να λάβει τη σωστή απόφασή σχετικά με το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσει το παιδί τους.

Λέξεις κλειδιά: φήμη, ποιοτικό σχολείο, απόψεις γονέων, κριτήρια επιλογής σχολείου.

Abstract

The purpose of this study is to explore parents' views on the reputation of elementary schools. The recording and analysis of school selection criteria by parents, as well as the role of the school's reputation in terms of these criteria. In addition, the criteria that determine the quality of a school and how its reputation is finally established.

In particular, the following research questions were investigated:

1. How do parents consider that there is a reputation that accompanies schools, and how much and how it affects them?
2. What elements according to the parents shape the reputation of a school?
3. In what ways have parents ascertain that the reputation of a school is composed?

The research method used was that of a qualitative approach, and the semi-structured interview tool was used to collect the data. The sample of the survey was 15 mothers living in the Municipality of Tripoli, whose children will be enrolled in the first grade of the primary elementary school in June, for the school year 2018-2019.

From the findings of the survey it appears that the primary criterion for choosing a primary school for parents is the proximity of the school to home. The educational criteria for choosing a school include the well-trained and responsible teachers, and a principal with determination and good behavior towards the students, who promotes new teaching methods. As far as non-educational criteria are concerned apart from proximity, school buildings and school composition are important factors for parents.

The majority of mothers with a comparatively high social and educational level seem to be affected by the reputation that accompanies a school. A dominant factor that determines the reputation of a school, highlights the human resources of the school, namely the principal and the teachers. The ethos and behavior of the principal, but above all the quality of school teachers and the teaching methods they use, parents consider to be the main factors shaping the reputation of a school. Also, the facilities, safety, hygiene and cleanliness of the school are important in influencing the reputation of a school, as well as the school climate and student composition of the school.

Finally, the majority of parents after being informed from family members and their social network, make site visits to the schools and talk to the principals and the school teachers in order to take the right decision about which school their child will attend.

Keywords: reputation, quality school, parent's views, school selection criteria.

Εισαγωγή

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αποσαφηνίζονται οι έννοιες της φήμης, του ποιοτικού και αποτελεσματικού σχολείου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται η βιβλιογραφική επισκόπηση δέκα ερευνών από τον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο και αφορούν στα κριτήρια επιλογής του σχολείου από τους γονείς, αλλά και ποιος ο ρόλος της φήμης του σχολείου ως προς τα κριτήρια αυτά. Αφού αναλυθούν οι σχετικές έρευνες, στη συνέχεια παρουσιάζονται συνθετικά τα ευρήματά τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο που γίνεται η ανάλυση του μεθοδολογικού πλαισίου της έρευνας, παρουσιάζεται η ανάγκη για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας, όπως αυτή προέκυψε μέσα από τη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για τη διεξαγωγή της. Επίσης, παρουσιάζεται το εργαλείο συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε και προσδιορίζεται το δείγμα της έρευνας και η διαδικασία επιλογής του. Τέλος, αναφέρονται ο σχεδιασμός του πρωτοκόλλου συνέντευξης, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της συνέντευξης καθώς και θέματα δεοντολογίας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με τους τρεις ερευνητικούς άξονες.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται η καταγραφή των συμπερασμάτων της έρευνας όπως αυτά προέκυψαν από την ανάλυση των ευρημάτων της καθώς και των περιορισμών που την διακατέχουν.

Κεφάλαιο 1: Το θεωρητικό Πλαίσιο

1.1 Εισαγωγή

Σύμφωνα με το Π.Δ. 79/2017, άρθρο 5, κάθε δημοτικό σχολείο έχει τη δική του σχολική περιφέρεια και σε αυτό φοιτούν οι μαθητές που διαμένουν εντός των ορίων της. Τα όρια της σχολικής περιφέρειας ορίζονται με απόφαση του οικείου Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στο ίδιο μήκος κύματος βρίσκονταν και τα προηγούμενα ΠΔ 200/1998 άρθρο1 και ΠΔ 201/1998, στα οποία τονιζόταν επίσης πως εγγραφή μαθητή σε σχολείο εκτός της σχολικής περιφέρειας γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (θέματα υγείας, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, περιπτώσεις αλλαγής περιβάλλοντος του μαθητή) με απόφαση του αρμόδιου Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης.

Στο Π.Δ. 201 ο Διευθυντής της Διεύθυνσης έπρεπε να λάβει υπόψη του για την απόφασή του τις προτάσεις της Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας.

Η καινοτομία που έφερε το Π.Δ. 79 σε σχέση με το προηγούμενο 201 είναι η αποφασιστική αρμοδιότητα που δίνει στο Διευθυντή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για να αποφασίζει για τα όρια κάθε σχολικής περιφέρειας. Είναι υποχρεωτική η ανάρτηση της απόφασης στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης και κάθε σχολείου.

Μάλιστα πολλές υπουργικές εγκύκλιοι ορίζουν προσεκτικό έλεγχο των αιτήσεων εγγραφής των μαθητών και την απόδοση ευθυνών στους υπεύθυνους. Κατά την εγγραφή προσκομίζεται ανάλογο αποδεικτικό (συμβόλαιο ενοικίασης σπιτιού ή λογαριασμός ΔΕΗ). Αν και οι παραπάνω διατάξεις είναι σαφείς, έχει παρατηρηθεί ότι πολλοί γονείς προσκομίζουν αποδεικτικά διαμονής τους σε διαφορετική διεύθυνση από την πραγματική, με σκοπό να εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο της επιλογής τους κι όχι σε αυτό της σχολικής τους περιφέρειας, που ανήκουν λόγω διεύθυνσης.

Η συμπεριφορά αυτή των γονέων μπορεί να αποδοθεί στη φήμη που συνοδεύει την κάθε σχολική μονάδα, και με βάση την οποία οι γονείς φαίνεται να επιλέγουν σε ποια από αυτές θα φοιτήσει το παιδί τους. Ακριβώς λοιπόν λόγω της σημασίας της φήμης μιας σχολικής μονάδας, εν συνεχεία, καταρχήν αναλύεται η αντίστοιχη έννοια. Η δεύτερη ενότητα του κεφαλαίου αναλύει τις έννοιες του ποιοτικού και του αποτελεσματικού σχολείου, οι οποίες αποτελούν το υπόστρωμα της ανάπτυξης της θετικής φήμης.

1.2 Η έννοια της φήμης

Υπάρχει μια αυξανόμενη αναγνώριση τόσο από τους ερευνητές όσο και από τους εκπαιδευτικούς ότι η φήμη ενός σχολείου αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία (Friedman et al., 2007 · Hausman & Goldring, 2000 · Skallerud, 2011 · Li & Hung, 2009). Η φήμη χρησιμοποιείται συχνά ως συνώνυμο με όρους όπως η «ταυτότητα», η «εικόνα», το «κύρος», η «κοινωνική ευθύνη», οι «συστάσεις από στόμα σε στόμα» και άλλα αλλά δεν φαίνεται να υφίσταται ένας κοινά αποδεκτός ορισμός της σχετικής έννοιας. Ένας από τους λόγους αυτής της έλλειψης ενός κοινά αποδεκτού ορισμού είναι μεταξύ άλλων και ο μεγάλος αριθμός των επιστημονικών κλάδων που ασχολούνται με τη φήμη, όπως είναι η στρατηγική διαχείριση, η οικονομία, το μάρκετινγκ, η έρευνα αγοράς, η κοινωνιολογία, η ψυχολογία και οι δημόσιες σχέσεις (Verčič et al., 2016). Παρόλα αυτά, παρά τη μη συναίνεση στον ορισμό, φαίνεται ότι δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση τα θετικά αποτελέσματα της φήμης (Lange et al., 2011; Vidaver-Cohen, 2007).

Η φήμη θεωρείται θετικό στοιχείο που δημιουργεί οικονομική, και όχι μόνο, αξία για έναν οργανισμό. Η φήμη μειώνει τους κινδύνους, το κόστος και προσφέρει πολλά άλλα οφέλη, όπως η οργανωτική επιτυχία, οι υψηλότερες τιμές για προϊόντα και υπηρεσίες, υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης σε καταστάσεις κρίσης, υψηλότερη εμπιστοσύνη των καταναλωτών και εργαζομένων και διάφορα άλλα θετικά αποτελέσματα (Verčič et al., 2016; Vidaver-Cohen, 2007).

Η εταιρική φήμη έχει διαμορφωθεί και μετρηθεί τόσο ως μία μονοδιάστατη έννοια όσο και ως ένα πολυδιάστατο κατασκευάσμα (Saf'o'n, 2009; Fombrun et al., 2000, Walsh et al., 2009). Η κλίμακα της φήμης ενός οργανισμού που αναπτύχθηκε από τους Fombrun κ.α. (2000) αποτελείται από έξι διαστάσεις:

- (1) συναισθηματική ελκυστικότητα
- (2) προϊόντα και υπηρεσίες
- (3) όραμα και ηγεσία
- (4) περιβάλλον εργασίας
- (5) κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη
- (6) οικονομικές επιδόσεις

Αντίστοιχα, η κλίμακα φήμης που βασίζεται στον πελάτη και αναπτύχθηκε από τους Walsh κ.α. (2009) αποτελείται από τις ακόλουθες πέντε διαστάσεις:

- (1) προσανατολισμός στον πελάτη
- (2) καλός εργοδότης
- (3) αξιόπιστη και οικονομικά ισχυρή εταιρεία
- (4) ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών
- (5) κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη

Η έρευνα στους τομείς του μάρκετινγκ, της διαχείρισης και της εταιρικής στρατηγικής δείχνει σαφώς ότι η φήμη μιας εταιρείας είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την επιτυχία της (Chun, 2005). Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι η κατοχή καλής φήμης παρέχει στους οργανισμούς ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, γεγονός που τους καθιστά πιθανό να προσελκύσουν περισσότερους πελάτες (Gardberg & Fombrun, 2002). Η έννοια της εταιρικής φήμης όπως αναλύθηκε παραπάνω τα τελευταία χρόνια προσαρμόστηκε στον τομέα της εκπαιδευτικής διαχείρισης, με την προσδοκία ότι, εάν ένα σχολείο έχει καλή φήμη, θα είχε παρόμοια θετικά αποτελέσματα (Safot'n, 2009, Vidaver-Cohen, 2007). Η εξέλιξη αυτή συμπίπτει με τη σταδιακή επέκταση των ιδεών της νέας δημόσιας διοίκησης (new public management) και της συνδεδεμένης με αυτό το μοντέλο διοίκησης επικράτησης των ιδεών της αγοράς στο πεδίο της εκπαιδευτικής πολιτικής από τις αρχές της δεκαετίας του ογδόντα και εντεύθεν.

Οι αρχές της μέτρησης και της διαχείρισης της φήμης στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς διαφέρουν σε κάποιο βαθμό από τη μέτρηση και τη διαχείριση της εταιρικής φήμης. Μελέτες ακαδημαϊκής φήμης ενός εκπαιδευτικού οργανισμού περιλαμβάνουν τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά μέτρα για τον προσδιορισμό της σχετικής θέσης ενός πανεπιστημίου ή ενός σχολείου σε σχέση με άλλα ομοειδή ιδρύματα. Στα ποσοτικά κριτήρια περιλαμβάνονται μεταβλητές όπως η παραγωγικότητα των εκπαιδευτικών, τα αποτελέσματα των μαθητών/φοιτητών, ο λόγος των μαθητών/φοιτητών που αιτήθηκαν για εισαγωγή στο ίδρυμα προς αυτούς που έγιναν τελικά δεκτοί, οι αρχικοί μισθοί καθώς και οι προσφερόμενοι μισθοί. Τα ποιοτικά κριτήρια περιλαμβάνουν τις αντιλήψεις των πρώην μαθητών/φοιτητών, των εργοδοτών, των σημερινών και δυνητικών μαθητών/φοιτητών και των επικεφαλής των ανταγωνιστικών ιδρυμάτων. Οι πιο δημοφιλείς πίνακες κατάταξης συνδυάζουν τόσο ποιοτικά, όσο και ποσοτικά κριτήρια (Vidaver-Cohen, 2007).

Τα σχολεία αναγνωρίζονται, εν μέρει, από τη φήμη τους, η οποία απαιτεί μια διαχειριστική θεώρηση. Προκειμένου να διαχειριστούν τη φήμη τους, τα σχολεία πρέπει να είναι σε θέση να την αξιολογήσουν, να την μετρήσουν και να αναλύσουν τη σχέση μεταξύ των αντιλήψεων της φήμης και των σημαντικών μεταβλητών και αποτελεσμάτων της λειτουργίας τους (Fombrun, 1996).

Η φήμη του σχολείου, είναι κρίσιμη, διότι επηρεάζει θετικά τη στάση των ενδιαφερομένων (stakeholders) έναντι του σχολείου. Στο επίπεδο του δημοτικού σχολείου, όπως θα αναδειχθεί και στο επόμενο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης, υπάρχουν πολύ λίγες δημοσιευμένες εμπειρικές μελέτες σχετικά με τη φήμη των σχολείων. Επιπλέον, πολύ λίγες αντίστοιχες μελέτες επικεντρώνονται στις απόψεις συγκεκριμένων ομάδων ενδιαφερομένων, όπως οι γονείς, παρά το γεγονός

ότι αυτοί είναι που αποφασίζουν τελικά για το σε ποιο σχολείο θα φοιτήσει το παιδί τους (γονεϊκή επιλογή) (Skallerud, 2011).

Η φήμη συνδέεται κατά συνέπεια άμεσα με την έννοια του ποιοτικού σχολείου. Ακριβώς λοιπόν σε αυτή την έννοια του ποιοτικού σχολείου επικεντρώνεται η επόμενη ενότητα.

1.3 Το ποιοτικό και αποτελεσματικό σχολείο

Η ποιότητα του σχολείου επηρεάζει τη μάθηση των μαθητών μέσω της κατάρτισης και του ταλέντου του διδακτικού δυναμικού, των διαδραματιζόμενων μέσα στις σχολικές τάξεις και της συνολικής κουλτούρας και ατμόσφαιρας που επικρατεί σε αυτό. Αυτοί οι σχολικοί παράγοντες ποιότητας μπορούν να επηρεάσουν τη μάθηση των μαθητών τόσο άμεσα όσο και έμμεσα. Τα χαρακτηριστικά του σχολικού περιβάλλοντος, όπως η ηγεσία του σχολείου, μπορεί να έχουν αντίκτυπο στους εκπαιδευτικούς και αυτό που μπορούν να επιτύχουν στην τάξη, και αυτό με τη σειρά του μπορεί να επηρεάσει τη μάθηση των μαθητών. Επιπλέον, διάφορα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των εκπαιδευτικών μπορούν να επηρεάσουν την ποιότητα της σχολικής τάξης και αυτό με τη σειρά της τη μάθηση των μαθητών (Mayer et al, 2000).

Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης είναι απαραίτητα για την παροχή στους νέους επαρκών γνώσεων και δεξιοτήτων και η σημασία τους αναγνωρίζεται από πολλούς οργανισμούς, όπως τον ΟΟΣΑ, την UNICEF αλλά την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης αποτελεί συνεχή μέριμνα για την εκπαιδευτική πολιτική τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, όπως άλλωστε προκύπτει από τους κοινούς στόχους των εκπαιδευτικών συστημάτων που περιέχονται στο ευρωπαϊκό στρατηγικό πλαίσιο συνεργασίας στον τομέα αυτό (European Commission/EACEA/Eurydice, 2015).

Η ανάγκη για συστήματα και πολιτικές που αποσκοπούν στη διασφάλιση και την ενίσχυση της ποιότητας της εκπαίδευσης αναγνωρίζεται ευρέως σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μια σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου του 2001 υπογράμμισε με έμφαση τη σημασία της ανάπτυξης ποιοτικής αξιολόγησης των σχολείων (Recommendation of the European Parliament and of the Council of 12 February 2001), ενώ, το Συμβούλιο επανειλημμένα τονίζει τη σημασία της αξιολόγησης της ποιότητας της εκπαίδευσης (Council conclusions of 12 May 2009). Το 2014, το Συμβούλιο κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει την αμοιβαία μάθηση και να στηρίξει τα κράτη μέλη στην ανάπτυξη των ρυθμίσεων διασφάλισης της ποιότητας (Council Conclusions of 20 May 2014).

Σύμφωνα με τη UNICEF (2000), τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε μια ποιοτική εκπαίδευση η οποία περιλαμβάνει:

- Μαθητές που είναι υγιείς και έτοιμοι να συμμετάσχουν και να μάθουν και να υποστηριχθούν στη μάθηση από τις οικογένειες και τις κοινότητές τους.
- Περιβάλλοντα που είναι υγιή, ασφαλή, προστατευτικά και ευαίσθητα στο φύλο και παρέχουν επαρκείς πόρους και διευκολύνσεις.
- Περιεχόμενο που αντικατοπτρίζεται σε σχετικά προγράμματα σπουδών και υλικά για την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, ειδικά στους τομείς της ανάγνωσης, της αριθμητικής και των δεξιοτήτων για τη ζωή και των γνώσεων σε τομείς όπως το φύλο, η υγεία, η διατροφή, η πρόληψη του HIV / AIDS και η ειρήνη.
- Διαδικασίες μέσω των οποίων εκπαιδευμένοι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν παιδαγωγικές προσεγγίσεις διδασκαλίας σε καλά οργανωμένες αίθουσες διδασκαλίας και σχολεία και κατάλληλη αξιολόγηση για τη διευκόλυνση της μάθησης και τη μείωση των ανισοτήτων.
- Αποτελέσματα που περιλαμβάνουν γνώσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές και συνδέονται με εθνικούς στόχους για εκπαίδευση και θετική συμμετοχή στην κοινωνία.

Παράλληλα, σύμφωνα με τους Hoy και Miskel (2013) ένα ποιοτικό σχολείο είναι αυτό στο οποίο:

1. Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές λαμβάνουν υποστήριξη για να συνεργάζονται μεταξύ τους χωρίς αδικαιολόγητες παρεμβάσεις από εξωσχολικούς παράγοντες.
2. Ο διευθυντής ενδιαφέρεται τόσο για την κοινωνική υποστήριξη των εκπαιδευτικών όσο και για την εκπλήρωση των στόχων τους μέσω ενός ανοικτού, συλλογικού προτύπου ηγεσίας.
3. Οι εκπαιδευτικοί βλέπουν και σέβονται ο ένας τον άλλο ως επαγγελματίες.
4. Οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και ο διευθυντής βλέπουν την ακαδημαϊκή επιτυχία ως κεντρικό ζητούμενο.

Στενά συνδεδεμένη έννοια με αυτή του ποιοτικού σχολείου είναι και αυτή του *αποτελεσματικού σχολείου*. Τα ζητήματα της σχολικής αποτελεσματικότητας αποτελούν διαχρονικά μια διαρκή και βασική πρόκληση για την εκπαιδευτική πρακτική. Ιδιαίτερα σήμερα, σε μια περίοδο αυξανόμενης λογοδοσίας, δημοσιονομικών ελλείψεων και υψηλών προσδοκιών, τα αποτελεσματικά σχολεία γίνονται ένα σημαντικό μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος (Kirk & Jones, 2004). Όπως και στην περίπτωση των προηγούμενων εννοιών δεν υπάρχει και στην

περίπτωση αυτή κοινά αποδεκτός ορισμός της σχολικής αποτελεσματικότητας. Μία θεώρηση θέλει τα αποτελεσματικά σχολεία να ενισχύουν τις βασικές δεξιότητες των μαθητών για τη μετέπειτα επιτυχία τους στη ζωή, ενώ μια άλλη να καλλιεργούν την επιθυμία των μαθητών για μάθηση. Μια σημαντική πρόκληση αποτελεί το γεγονός ότι οι ορισμοί της σχολικής αποτελεσματικότητας μεταβάλλονται συνεχώς αντανακλώντας τις εκάστοτε κοινωνικές αλλαγές που πραγματοποιούνται. Συγκεκριμένα, ενώ στη δεκαετία του 1970, τα σχολεία έδιναν έμφαση στην κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη και την ισότητα για όλους τους μαθητές, στη συνέχεια και με τις πολιτικές που επικράτησαν, άρχισε να δίνεται έμφαση στην ακαδημαϊκή επίδοση και στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων εκείνων που θα οδηγήσουν σε μια επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία. Στην πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα, η εστίαση συνέχισε να βρίσκεται στα ακαδημαϊκά επιτεύγματα με ισχυρή ώθηση στους τρόπους διασφάλισης της λογοδοσίας της σχολικής μονάδας σε σχέση με τα αποτελέσματά της. Συνεπώς, καθώς οι προτιμήσεις, οι πρακτικές και οι θεωρίες αλλάζουν, τα κριτήρια που θεωρούνται σημαντικά σήμερα, για τον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας της σχολικής μονάδας μπορεί να θεωρηθούν λιγότερο σημαντικά αύριο. Η δημιουργία λοιπόν, των αποτελεσματικών σχολείων είναι μια διαδικασία δυναμική, και όχι στατική (Hoy & Miskel, 2013).

Τελευταία, η έρευνα πάνω στον τομέα της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας, έχει επικεντρωθεί στη διερεύνηση ενός μείγματος χαρακτηριστικών στα διάφορα επίπεδα της εκπαίδευσης που αποτελούν ο δάσκαλος, η τάξη, το σχολείο και το συνολικό εκπαιδευτικό σύστημα. Οι εμπειρικές μελέτες που πραγματοποιούνται αναζητούν τη σχέση μεταξύ αυτών των σχετικών χαρακτηριστικών στα διάφορα επίπεδα ή την παρέμβαση και μερικές εξαρτώμενες μεταβλητές που συχνά χαρακτηρίζονται ως «κριτήρια αποτελεσματικότητας» (Seidel & Shavelson, 2007).

Ο Scheerens (2000) συνοψίζει το σχετικό προβληματισμό μέσω ενός εμπειρικού ορισμού, όπου η αποτελεσματικότητα του σχολείου θεωρείται ως ο βαθμός στον οποίο τα σχολεία επιτυγχάνουν τους στόχους τους, σε σύγκριση με άλλα ομοειδή σχολεία. Από τον ορισμό αυτό επιβεβαιώνεται ότι η έρευνα σχετικά με την αποτελεσματικότητα της σχολικής εκπαίδευσης έχει επικεντρωθεί στην αναζήτηση σχολικών χαρακτηριστικών που επηρεάζουν το βαθμό στον οποίο τα σχολεία επιτυγχάνουν τους στόχους τους. Οι στόχοι αυτοί λειτουργούν ως κριτήρια αποτελεσματικότητας και οι εξαρτημένες μεταβλητές θεωρούνται καθοριστικοί δείκτες των κεντρικών στόχων της σχολικής εκπαίδευσης (De Maeyer et al, 2010). Ο Lezotte (1991) προτείνει ότι στα αποτελεσματικά σχολεία υπάρχει μια σαφώς καθορισμένη σχολική αποστολή μέσω της οποίας το εκπαιδευτικό προσωπικό μοιράζεται και

δέσμευση σε εκπαιδευτικούς στόχους, προτεραιότητες, διαδικασίες αξιολόγησης και λογοδοσίας.

Τα αποτελεσματικά σχολεία είναι εκείνα στα οποία οι μαθητές μαθαίνουν περισσότερο από το αναμενόμενο, λόγω των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος, κατά τη διάρκεια μιας σχολικής χρονιάς (Loeb et al, 2012). Είναι ευέλικτα, προσαρμόσιμα και καινοτόμα (Uline et al., 1998). Ανταποκρίνονται διαφορετικά στο εξωτερικό περιβάλλον, προβλέπουν την αλλαγή και προσαρμόζονται στην αβεβαιότητα χρησιμοποιώντας στρατηγικά πόρους για να βελτιώσουν τις σχολικές επιδόσεις. Για τη δημιουργία αποτελεσματικών σχολείων, οι διευθυντές αντιμετωπίζουν την πρόκληση της ανάπτυξης συνεκτικότητας, ενώ παράλληλα προσαρμόζονται στην εξωτερική αβεβαιότητα (Lynn, 2005).

Τέλος, ο Lezotte (1999) συνοψίζει τα χαρακτηριστικά των αποτελεσματικών σχολείων που συναντώνται περισσότερο, όπως προκύπτουν από σχετικές έρευνες, στα κάτωθι:

1. ασφαλές και εύρυθμο περιβάλλον,
2. κλίμα υψηλών προσδοκιών για επιτυχία,
3. ηγετική καθοδήγηση,
4. σαφής και εστιασμένη αποστολή/όραμα,
5. ευκαιρία για μάθηση και χρόνο για εργασία,
6. συχνή παρακολούθηση της προόδου των μαθητών,
7. θετικές σχέσεις οικογένειας-σχολείου.

Τα επτά αυτά χαρακτηριστικά των αποτελεσματικών σχολείων θεωρούνται ένα μέσο για την επίτευξη υψηλών επιπέδων μάθησης (Nyagosia, 2013).

Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική επισκόπηση

2.1 Εισαγωγή

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι η βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο και αφορούν στα κριτήρια επιλογής του σχολείου από τους γονείς, πώς διαφοροποιούνται αυτά ανάλογα με τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των γονέων αλλά και ποιος ο ρόλος της φήμης του σχολείου ως προς τα κριτήρια αυτά. Αφού αναλυθούν οι έρευνες, πρώτα οι ευρωπαϊκές και στη συνέχεια αυτές από τον υπόλοιπο κόσμο, ως προς το σκοπό τους, τα ερευνητικά χαρακτηριστικά τους (ερευνητικά ερωτήματα/υποθέσεις, τη μεθοδολογία έρευνας) και τα επιμέρους συμπεράσματά τους, στη συνέχεια παρουσιάζονται συνθετικά τα ευρήματά τους. Η εύρεση των συναφών ερευνών πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας τις βάσεις επιστημονικής βιβλιογραφίας, Emerald Insight, Google Scholar και Wiley Online Library και οι χρησιμοποιούμενες λέξεις κλειδιά ήταν, «school reputation», «school choice», «parental choice» και «primary school», έτσι ώστε να ανακτηθούν έρευνες που μελετούν την επιρροή της φήμης και άλλων κριτηρίων στην επιλογή δημοτικού σχολείου από τους γονείς.

2.2 Ανάλυση ερευνών στον ευρωπαϊκό χώρο

Η έρευνα των Burgess κ.α. (2009) ελέγχει την ισχύ της κεντρικής υπόθεσης της θεωρίας των αγορών στην εκπαίδευση, δηλαδή ότι οι γονείς επιλέγουν σχολείο λαμβάνοντας υπόψη τους πρότυπα ακαδημαϊκής ποιότητας. Εξετάζει τι πραγματικά θέλουν οι γονείς από τα σχολεία και εάν διαφορετικοί τύποι γονέων έχουν παρόμοιες προτιμήσεις, ενώ παράλληλα εξετάζει την πραγματική επιλογή του σχολείου σε σχέση με αυτό που οι γονείς δηλώνουν ότι αξιολογούν σε ένα σχολείο.

Διερευνώνται δηλαδή, οι προτιμήσεις των γονέων για τα σχολεία όπως αυτές αναδεικνύονται με βάση την επιλογή που κάνουν στην αίτησή τους για το δημοτικό σχολείο, συγκρίνοντας τα χαρακτηριστικά των σχολείων που επιλέγουν σε σχέση με όλα τα άλλα σχολεία που είναι διαθέσιμα. Αυτή η μέθοδος είναι μια μεθοδολογική βελτίωση άλλων υφιστάμενων ερευνών καθώς δεν βασίζεται αποκλειστικά στις δηλώσεις προτίμησης των γονέων αλλά στις πραγματικές τους επιλογές. Η προσέγγιση αυτή θεωρείται μεθοδολογικά πιο αξιόπιστη καθώς οι λόγοι που αναφέρουν οι γονείς για την επιλογή του σχολείου μπορεί συχνά να μην ταιριάζουν

με τα πραγματικά τους κριτήρια, όπως αποκαλύπτονται αυτά από την πραγματική επιλογή του σχολείου την οποία εν τέλει κάνουν.

Η έρευνα χρησιμοποιεί δεδομένα από την Αγγλία τα οποία προέρχονται από τη «Μελέτη της Χιλιετίας» (Millennium Cohort Study), η οποία πραγματοποιήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 2006. Το δείγμα επιλέχθηκε από τυχαίο δείγμα εκλογικών περιφερειών, δυσανάλογα στρωματοποιημένο για να εξασφαλίσει την επαρκή εκπροσώπηση των οικονομικά υποβαθμισμένων περιοχών, καθώς και περιοχών με υψηλές συγκεντρώσεις μαύρων και ασιατικών οικογενειών. Στην έρευνα συμμετείχαν τελικά, 11.533 γονείς (4.617 από προνομιούχες περιοχές, 4.522 από υποβαθμισμένες περιοχές και 2.394 από περιοχές με ποσοστό εθνικών μειονοτήτων άνω του 30%) με παιδιά ηλικίας πέντε ετών.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας ο σημαντικότερος παράγοντας για την πρώτη επιλογή του σχολείου όπως δηλώνει το 67,28% των γονέων είναι η εγγύτητα με την κατοικία τους ενώ το 62,87% δηλώνουν ότι η «γενική καλή εντύπωση» του σχολείου είναι επίσης σημαντική. Αυτοί οι δύο λόγοι είναι οι πιο συχνά αναφερόμενοι αλλά επίσης το αν τα αδέλφια πηγαίνουν στο ίδιο σχολείο, όπως επίσης και η ακαδημαϊκή ποιότητα αναφέρονται από ένα μεγάλο ποσοστό γονέων (46,93% και 43,55% αντίστοιχα).

Αντιθέτως, μόνο το 4% των γονέων δηλώνουν ότι η εθνική σύνθεση του σχολείου αποτελεί σημαντικό κριτήριο για αυτούς. Ως εκ τούτου, οι γονείς επιλέγουν σχολείο, όχι για τις ακαδημαϊκές του επιδόσεις αυτές καθαυτές (μόνο οι μισοί γονείς το αναφέρουν αυτό ως σημαντικό και μόνο το 16% το ιεραρχούν ως τον σημαντικότερο παράγοντα), αλλά κυρίως με βάση την ευκολία και τα γενικότερα χαρακτηριστικά του σχολείου. Ωστόσο, η έρευνα διαπιστώνει ότι οι λόγοι που αναφέρονται για την επιλογή των σχολείων ποικίλλουν μεταξύ των διαφόρων τύπων γονέων. Οι πιο μορφωμένοι και υψηλότερης κοινωνικοοικονομικής τάξης γονείς είναι πιο πιθανό να αναφέρουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και μια «γενική καλή εντύπωση» του σχολείου, ενώ οι χαμηλότερης εκπαίδευσης και κοινωνικοοικονομικής τάξης γονείς είναι πιο πιθανό να αναφέρουν ως κυρίαρχο κριτήριο για την επιλογή τους την εγγύτητα του σχολείου.

Κατά μέσο όρο, οι πιο προνομιούχοι γονείς επιλέγουν ένα σχολείο με καλύτερη απόδοση. Αυτό ιδίως ισχύει σε περιοχές με πολλά σχολεία και κατά συνέπεια πολλές πιθανές εναλλακτικές σχολικές επιλογές. Παράλληλα ενώ αυτοί οι γονείς δεν παραδέχονται ότι επιλέγουν σχολείο με βάση την κοινωνική τους σύνθεση, υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτό συμβαίνει στην πράξη. Αντιστρόφως, οι γονείς χαμηλότερης κοινωνικοοικονομικής τάξης είναι λιγότερο πιθανό να απευθυνθούν σε κοινωνικά προνομιούχα σχολεία, ίσως επειδή αισθάνονται ότι δεν θα μπορέσουν να

γίνουν δεκτά τα παιδιά τους σε τέτοια σχολεία ή τα παιδιά τους να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις τους.

Σε γενικές γραμμές οι περισσότεροι γονείς γίνονται αποδεκτοί από το σχολείο της πρώτη τους επιλογή (94%) και αυτό ισχύει εξίσου για τους γονείς που είναι περισσότερο ή λιγότερο ευνοημένοι. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι φτωχότεροι γονείς κάνουν πιο ρεαλιστικές, δηλαδή λιγότερο φιλόδοξες, επιλογές στην αίτησή τους.

Στην ίδια λογική με αυτή της προηγούμενης έρευνας, η πιο πρόσφατη έρευνα των Benson κ.α. (2015), παρέχει μια συγκριτική ανάλυση των στρατηγικών επιλογής σχολείων των οικογενειών της μεσαίας τάξης στο Λονδίνο και στο Παρίσι. Οι ερωτηθέντες προέρχονται από διάφορες θέσεις μέσα στη μεσαία τάξη, όπου η μεσαία τάξη εκτείνεται πέρα από το επάγγελμα και στην αναγνώριση των ευρύτερων περιουσιακών στοιχείων - συμπεριλαμβανομένης της ιδιοκτησίας και της εκπαίδευσης – τα οποία τοποθετούν τους ανθρώπους μέσα στη μεσαία τάξη.

Για την μελέτη αυτή χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της σε βάθος συνέντευξης. Το δείγμα αποτέλεσαν περίπου 200 γονείς ή κηδεμόνες με παιδιά σχολικής ηλικίας (πέντε έως 18 ετών) καθώς και γονείς με παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Η ανάλυση βασίστηκε κυρίως στο «τι» και στο «πώς» της επιλογής του σχολείου. Το ερώτημα «τι» αφορούσε στο τι θεωρούν οι γονείς ότι επιλέγουν. Ποιες πτυχές, δηλαδή, των σχολείων ή της εκπαίδευσης γενικά λαμβάνονται υπόψη και ποιες πτυχές αγνοούνται κατά τη διαδικασία της επιλογής. Το ερώτημα «πώς» διερευνά τις ίδιες τις στρατηγικές της επιλογής. Αυτές οι δυο διαστάσεις της σχολικής επιλογής αναλύθηκαν στο πλαίσιο των θεσμικών ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσα στα εκπαιδευτικά συστήματα της Αγγλίας και της Γαλλίας.

Τα ευρήματα αποκαλύπτουν θεμελιώδεις ομοιότητες ανάμεσα στις δύο πόλεις, οι οποίες ξεπερνούν τα διαφορετικά θεσμικά πλαίσια στα οποία λαμβάνει χώρα η επιλογή των σχολείων στις δυο χώρες αντίστοιχα.

Η σύνθεση ενός σχολείου - από την άποψη της κοινωνικής τάξης και της εθνικότητας των μαθητών που φοιτούν σε αυτό - αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής. Επιπλέον, η κοινωνική ανάμειξη και η αντίληψη της «ποιότητας» είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Οι γονείς της μεσαίας τάξης χρησιμοποιούν την τάξη και την εθνική σύνθεση ενός σχολείου ως οδηγό για την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται από το σχολείο, μερικές φορές παρά τα αποδεικτικά στοιχεία για το αντίθετο που παρέχονται από τις επίσημες στατιστικές.

Δεύτερον, βρέθηκε ότι οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση αυτών των επιλογών είναι παρόμοιες και στα δύο πλαίσια. Παρά

την πολύ διαφορετική θέση στα κριτήρια κατανομής, η εγγύτητα στο σχολείο είναι κεντρική και στα δύο συστήματα και η επιλογή των κατοικιών χρησιμοποιείται για να είναι κοντά στα σχολεία επιλογής τους ώστε να εξασφαλίσουν μια θέση σε αυτά.

Στο Λονδίνο και στο Παρίσι, οι γονείς της μεσαίας τάξης επιλέγουν ενεργά σχολεία, και εξακολουθούν να είναι προνομιούχοι στον τομέα της εκπαίδευσης, λόγω της ικανότητάς τους να έχουν πρόσβαση σε ορισμένα (κρατικά και ιδιωτικά) σχολεία, χρησιμοποιώντας το συγκριτικό τους πλεονέκτημα στην αγορά κατοικίας.

Η έρευνα του Skallerud (2011) θέτει στο επίκεντρό της το ζήτημα της σχολικής φήμης. Σκοπός της είναι η διερεύνηση της κατεύθυνσης και της δυναμικής των σχέσεων μεταξύ της φήμης του σχολείου, της ικανοποίησης και της αφοσίωσης των γονέων.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε τρία δημοτικά σχολεία της Νορβηγίας, όπου ζητήθηκε από όλους τους γονείς, μέσω των διευθυντών των σχολείων, να συμπληρώσουν ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο. Τελικά, συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια από 325 γονείς.

Για την αξιολόγηση της φήμης του σχολείου η οποία θεωρήθηκε ένα πολυδιάστατο κατασκεύασμα, χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθες διαστάσεις της λειτουργίας του:

- (1) γονικός προσανατολισμός
- (2) ποιότητα μάθησης
- (3) ασφαλές σχολικό περιβάλλον
- (4) καλοί εκπαιδευτικοί

Ο «γονικός προσανατολισμός» αναφέρεται στην αντίληψη των γονέων για την προθυμία του προσωπικού του σχολείου να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους. Η διάσταση «ποιότητα μάθησης» αναφέρεται στις αντιλήψεις των γονέων για την ποιότητα των διδακτικών δραστηριοτήτων του σχολείου. Το «ασφαλές σχολικό περιβάλλον» αφορά στην αντίληψη των γονέων για το σχολείο όσον αφορά ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον για τα παιδιά τους. Τέλος, η διάσταση των «καλών εκπαιδευτικών» αφορά στις αντιλήψεις των γονέων σχετικά με το πώς η διοίκηση του σχολείου αντιμετωπίζει τους εκπαιδευτικούς και την προσδοκία ότι το σχολείο διαθέτει ικανούς εκπαιδευτικούς.

Οι ερευνητικές υποθέσεις που τέθηκαν υπό διερεύνηση στην παρούσα έρευνα ήταν:

Υ1. Η ικανοποίηση των γονέων έχει θετική επίδραση στη φήμη του σχολείου.

Υ2. Η φήμη του σχολείου έχει θετική επίδραση στις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων.

Με βάση τις παραπάνω δυο υποθέσεις ελέγχεται το σχήμα ότι οι αντιλήψεις των γονέων για την ικανοποίηση από το σχολείο υποθέτει μια προγενέστερη σχέση με τη φήμη του σχολείου και η αφοσίωση των γονέων στο σχολείο θεωρείται ως συνέπεια της φήμης.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το μέτρο της σχολικής φήμης ανάμεσα στους γονείς αποτελείται από τέσσερις διαστάσεις: τον γονικό προσανατολισμό, την ποιότητα της μάθησης, το ασφαλές περιβάλλον και τους καλούς διδάσκοντες. Περαιτέρω, η μελέτη εξέτασε τον αντίκτυπο της ικανοποίησης των γονέων στη φήμη του σχολείου. Η ικανοποίηση των γονέων βρέθηκε να έχει θετική και στατιστικά σημαντική σχέση με τις τέσσερις διαστάσεις, επαληθεύοντας την πρώτη ερευνητική υπόθεση. Η παράμετρος της φήμης με την ισχυρότερη σχέση ως προς την ικανοποίηση των γονέων ήταν η ποιότητα της μάθησης (0,87), ακολουθούμενη από ένα ασφαλές περιβάλλον (0,84) και τους καλούς εκπαιδευτικούς (0,84). Η ασθενέστερη επίδραση αφορούσε στο γονικό προσανατολισμό (0,64).

Αναλύθηκε επίσης η σχέση μεταξύ της φήμης του σχολείου και των προθέσεων αφοσίωσης των γονέων. Δύο από τις διαστάσεις της σχολικής φήμης είχαν θετική και στατιστικά σημαντική σχέση με τις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων στο σχολείο, επαληθεύοντας μερικώς τη δεύτερη ερευνητική υπόθεση. Οι γονείς που θεωρούν ότι το σχολείο έχει καλούς εκπαιδευτικούς είχαν τον υψηλότερο βαθμό αφοσίωσης στο σχολείο (0,43), ακολουθούμενοι από αυτούς που θεωρούν ότι το σχολείο έχει γονικό προσανατολισμό (0,24). Η ποιότητα της μάθησης και το ασφαλές περιβάλλον δεν φαίνεται να επηρεάζουν ιδιαίτερα τις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων στο σχολείο. Οι καλοί εκπαιδευτικοί και τα σχολεία που έχουν γονικό προσανατολισμό φαίνεται με τη σειρά τους να σχετίζονται με τη διοίκηση του σχολείου και επομένως μπορεί να επηρεάσουν την πιθανότητα επιλογής του σχολείου στο μέλλον. Η ποιότητα της μάθησης και το ασφαλές περιβάλλον φαίνεται ότι σχετίζονται με το παιδί που φοιτά ήδη στο σχολείο και επομένως δεν επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές επιλογές.

Με βάση τα παραπάνω ευρήματα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η φήμη του σχολείου μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πολύτιμο μέσο αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των πολλαπλών δραστηριοτήτων του σχολείου. Η φήμη του σχολείου μπορεί ακόμη να θεωρηθεί ως σταθερός και αξιόπιστος δείκτης της ικανότητας των σχολείων να ικανοποιούν τις προσδοκίες των γονέων.

2.3 Ανάλυση ερευνών στον έξω ευρωπαϊκό χώρο

Στο ίδιο πλαίσιο με την έρευνα του Skallerud (2011) η οποία παρουσιάστηκε προηγουμένως, οι Badri και Mohaidat (2014) μελέτησαν την κατεύθυνση και τη δυναμική των σχέσεων μεταξύ της σχολικής φήμης, της γονικής ικανοποίησης και της γονικής αφοσίωσης. Επιμέρους στόχος της εν λόγω έρευνας ήταν η δοκιμή του εννοιολογικού μοντέλου που συνδέει τη φήμη του σχολείου με μια σημαντική προγενέστερη μεταβλητή, την ικανοποίηση των γονέων και με μια σημαντική επακόλουθη μεταβλητή, την αφοσίωση των γονέων. Ένας επιπλέον στόχος ήταν η διερεύνηση της επίδρασης παραγόντων, όπως η ηλικία, το φύλο, το εισόδημα, το είδος του σχολείου, το επίπεδο των μαθητών, το επίπεδο γονικής εκπαίδευσης και το ποσό που δαπανήθηκε για την εκπαίδευση του παιδιού στην ικανοποίηση και στο βαθμό δέσμευσης των γονέων στο σχολείο.

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 806 γονείς και κηδεμόνες από δημόσια και ιδιωτικά σχολεία του Αμπού Ντάμπι στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν ένα ανώνυμο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο.

Οι προς διερεύνηση ερευνητικές τους υποθέσεις ήταν:

- Υ1. Η ικανοποίηση των γονέων έχει θετική επίδραση στη φήμη του σχολείου.
- Υ2. Η φήμη του σχολείου έχει θετική επίδραση στις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων στο σχολείο.
- Υ3. Η σχολική φήμη διαμεσολαβεί ανάμεσα στην ικανοποίηση των γονέων και στις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ισχυρή υποστήριξη για ένα μοντέλο ικανοποίησης-φήμης-αφοσίωσης και επιβεβαίωσαν την τετραδιάστατη κλίμακα (γονικός προσανατολισμός, ποιότητα μάθησης, ασφαλές περιβάλλον και καλοί εκπαιδευτικοί) για την αξιολόγηση της σχολικής φήμης. Αποδείχθηκε ότι η ικανοποίηση των γονέων επηρεάζει σημαντικά και τις τέσσερις διαστάσεις φήμης.

Ο γονικός προσανατολισμός, το ασφαλές περιβάλλον και οι καλοί εκπαιδευτικοί - βρέθηκαν να επηρεάζουν την αφοσίωση των γονέων στο σχολείο. Ωστόσο, τα μαθησιακά αποτελέσματα δεν επηρέασαν σημαντικά την αφοσίωση.

Η ικανοποίηση των γονέων είχε θετική και σημαντική σχέση με τις τέσσερις διαστάσεις της φήμης, παρέχοντας αποδεικτικά στοιχεία για την υποστήριξη της πρώτης ερευνητικής υπόθεσης. Οι απόψεις των γονέων για τους καλούς εκπαιδευτικούς (0.93) είναι η σημαντικότερη διάσταση που επηρεάζεται από την ικανοποίηση των γονέων και ακολουθεί το ασφαλές περιβάλλον (0.86), τα μαθησιακά αποτελέσματα (0.85) και τέλος ο γονικός προσανατολισμός του σχολείου (0.79).

Τρεις από τις διαστάσεις της σχολικής φήμης είχαν θετική και σημαντική σχέση με τις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων, παρέχοντας ισχυρή αλλά μερική

υποστήριξη της δεύτερης ερευνητικής υπόθεσης. Η αντίληψη των γονέων για ένα ασφαλές σχολικό περιβάλλον είχε την ισχυρότερη επίδραση στις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων (0,83), ακολουθούμενη από τους καλούς διδάσκοντες (0,67) και τον γονικό προσανατολισμό (0,64). Η ποιότητα της μάθησης δεν επηρέασε τις προθέσεις αφοσίωσης των γονέων.

Ο στόχος της τρίτης ερευνητικής υπόθεσης ήταν να δοκιμάσει τη σχέση διαμεσολάβησης μεταξύ ικανοποίησης και προθέσεων αφοσίωσης στο σχολείο μέσω της φήμης του σχολείου ανάμεσα στους γονείς. Με βάση τα σχετικά ευρήματα, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η φήμη χρησιμεύει ως μερικός διαμεσολαβητής δύο δεσμών: της ικανοποίησης των γονέων και των προθέσεων αφοσίωσης σε σχέση με το σχολείο.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι προσωπικές και δημογραφικές μεταβλητές επηρεάζουν μερικώς την ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο, τη φήμη του και την αφοσίωση που δείχνουν σε αυτό.

Ειδικότερα, όσον αφορά στο φύλο των γονέων, οι μητέρες είναι πιο αφοσιωμένες από τους πατέρες. Το εισόδημα είχε περιορισμένη επίδραση καθώς φαίνεται να επηρεάζει μόνο την αφοσίωση των γονέων. Η αύξηση του εισοδήματος οδηγεί και σε αυξημένη αφοσίωση. Το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο του γονέα επηρέασε μόνο τη διάσταση της φήμης του γονικού προσανατολισμού και την αφοσίωση των γονέων. Όσο πιο μορφωμένος είναι ο γονέας, τόσο υψηλότερη είναι η σημασία που αποδίδει στη διάσταση του γονικού προσανατολισμού του σχολείου και τόσο υψηλότερη είναι η αφοσίωσή του σε αυτό.

Ο τύπος σχολείου που παρακολουθούν τα παιδιά είχε επίσης περιορισμένη επίδραση, αναδεικνύοντας σημαντικές συσχετίσεις μόνο για δύο παράγοντες της σχολικής φήμης και συγκεκριμένα, τον γονικό προσανατολισμό και το ασφαλές περιβάλλον. Οι γονείς των οποίων τα παιδιά παρακολουθούσαν ιδιωτικά σχολεία αποδίδουν υψηλότερη σημασία τόσο στον γονικό προσανατολισμό όσο και στο ασφαλές περιβάλλον ως στοιχεία της σχολικής φήμης. Επίσης, η τάξη στην οποία φοιτούν τα παιδιά τους επηρεάζει την αντίληψη των γονέων για τον γονικό προσανατολισμό και το ασφαλές περιβάλλον ως διαστάσεις της φήμης του σχολείου. Συγκεκριμένα, οι γονείς των οποίων τα παιδιά βρίσκονται σε μικρές τάξεις (από νηπιαγωγείο έως τρίτη δημοτικού), αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στο γονικό προσανατολισμό και στο ασφαλές περιβάλλον του σχολείου, σε σύγκριση με τους γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν σε μεγαλύτερες τάξεις.

Η επόμενη έρευνα διεξήχθη στις ΗΠΑ. Σκοπός της εν λόγω έρευνας του Bosetti (2004) ήταν να διερευνήσει το πώς και το γιατί οι γονείς επιλέγουν δημοτικό

σχολείο για τα παιδιά τους. Εξέτασε επίσης τη λογική, τις αξίες και τα θέματα που επηρεάζουν τη λήψη των αποφάσεών τους σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Το δείγμα αποτέλεσαν γονείς από είκοσι εννέα δημοτικά σχολεία τα οποία επιλέχθηκαν από μια μεγάλη αστική περιοχή στην Αλμπέρτα των ΗΠΑ. Ανάμεσα στα είκοσι εννέα σχολεία συμπεριλαμβάνονταν οκτώ δημόσια σχολεία, δέκα εναλλακτικά δημόσια σχολεία και έντεκα ιδιωτικά σχολεία. Συνολικά απαντήθηκαν 412 ερωτηματολόγια από γονείς που στέλνουν τα παιδιά τους σε δημόσια σχολεία, 429 σε εναλλακτικά δημόσια σχολεία και 671 σε ιδιωτικά σχολεία. Ένας συντελεστής στάθμισης εφαρμόστηκε έτσι ώστε οι απαντήσεις από κάθε σχολείο να έχουν το ίδιο βάρος στην ανάλυση.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης δείχνουν ότι οι γονείς χρησιμοποιούν ένα μείγμα ορθολογικών κριτηρίων για την επιλογή δημοτικών σχολείων για τα παιδιά τους, ανάμεσα στα οποία η ποιότητα της εκπαίδευσης είναι μόνο ένα. Ωστόσο είναι σαφές ότι όλες οι γονικές ομάδες δεν θα συμφωνούσαν εύκολα ως προς τι συνιστά ποιοτική σχολική εκπαίδευση. Η πλειοψηφία των γονέων λαμβάνει την απόφασή της σχετικά με το σε ποιο σχολείο θα φοιτήσει το παιδί τους αφού πρώτα ενημερωθεί σχετικά από το κοινωνικό δίκτυό της, κάνει επιτόπιες επισκέψεις στο σχολείο και συνομιλήσει με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Αυτό εγείρει το ζήτημα της ισότητας πρόσβασης σε ακριβείς και ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές και σε πληροφορίες που βοηθούν τους γονείς να κατανοήσουν τις μαθησιακές ανάγκες και τις προτιμήσεις του παιδιού τους.

Παράλληλα βρέθηκε ότι τα τρία τέταρτα όλων των γονέων που στέλνουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικό σχολείο δεν είχαν ποτέ τα παιδιά τους εγγεγραμμένα σε δημόσιο σχολείο και μόνο το 6% αυτών που τα είχαν σε εναλλακτικό σχολείο και το 3% που τα είχαν σε δημόσιο σχολείο έχουν εγγραφεί κατά το παρελθόν σε ιδιωτικό σχολείο. Αυτό υποδηλώνει ότι οι γονείς που επιλέγουν ιδιωτικά σχολεία αναζητούν ενεργά επιλογές για τη σχολική φοίτηση των παιδιών τους από την αρχή. Από την άλλη πλευρά μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό γονέων που στέλνουν τα παιδιά τους σε δημόσιο και εναλλακτικό δημόσιο σχολείο στη συγκεκριμένη μελέτη θεωρεί την ιδιωτική σχολική εκπαίδευση ως επιλογή για τα παιδιά τους.

Επιπλέον βρέθηκε ότι 47% των γονέων του δημόσιου σχολείου δεν επιλέγουν ενεργά ένα σχολείο για τα παιδιά τους, αλλά προτιμούν να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο της γειτονιάς τους. Οι γονείς των δημοσίων σχολείων και οι γονείς με χαμηλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση δεν φαίνεται να έχουν κίνητρο να ασκήσουν την δυνατότητα της επιλογής σχολείου. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην έλλειψη συνειδητοποίησης και κατανόησης των διαθέσιμων επιλογών τους, στο γεγονός ότι είναι γενικά ικανοποιημένοι με τα σχολεία τους ή ίσως επειδή έχουν μια θεμελιώδη

πίστη στην αξία της δημόσιας εκπαίδευσης και στην αρχή ότι κάθε σχολείο θα πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις μαθησιακές ανάγκες του κάθε παιδιού.

Με τη σειρά τους οι Chan και Yeung (2017), θέτουν τη διερεύνηση των παρακάτω στόχων στην έρευνά τους που πραγματοποίησαν με γονείς του Χονγκ Κονγκ.

1. των γενικών κριτηρίων των γονέων για την επιλογή δημοτικών σχολείων
2. της σχετικής προτεραιότητας των κριτηρίων των γονέων και
3. των παραγόντων που επηρεάζουν τα κριτήρια αυτά

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε σε περισσότερα από 500 νηπιαγωγεία τυχαία επιλεγμένα από και τις 18 περιοχές του Χονγκ Κονγκ και συμπληρώθηκαν 3.378 ερωτηματολόγια γονέων. Οι γονείς κλήθηκαν να αξιολογήσουν τη σημασία 16 κριτηρίων που τέθηκαν από τους ερευνητές, για την επιλογή των ιδανικών δημοτικών σχολείων.

Το βασικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι η ευτυχία του παιδιού και η φήμη του σχολείου είναι τα δύο πιο σημαντικά κριτήρια των γονέων. Ειδικότερα, περισσότεροι από το 90% των ερωτηθέντων θεωρούν ως «πολύ σημαντικά» ή «σημαντικά», τα κάτωθι βασικά κριτήρια :

- Ευτυχία του παιδιού
- Σχολική φήμη
- Προσόντα και φήμη των εκπαιδευτικών
- Σχολικές εγκαταστάσεις
- Τοποθεσία / απόσταση από το σπίτι
- Στυλ διδασκαλίας (ποιότητα των εργασιών για το σπίτι, εξετάσεις)

Εκτός από την τοποθεσία, η οποία αποτελεί ένα αντικειμενικό κριτήριο, τα υπόλοιπα βασικά κριτήρια μπορούν να συνδυαστούν σε δύο κατηγορίες:

- την ευημερία του παιδιού (ευτυχία, σχολικές εγκαταστάσεις)
- ακαδημαϊκή αριστεία (φήμη του σχολείου, προσόντα και φήμη των εκπαιδευτικών, ποιότητα της κατ'οίκον εργασίας και εξετάσεις)

Τα τέσσερα κορυφαία κριτήρια επιλογής σχολείων που διαφέρουν περισσότερο με το οικογενειακό εισόδημα είναι:

1. η θρησκεία
2. τα σχολικά δίδακτρα και τα συναφή έξοδα
3. οι σχολικές εγκαταστάσεις και
4. οι εξωσχολικές δραστηριότητες

Η σημασία της θρησκείας ως κριτηρίου επιλογής σχολείου αυξάνεται με το οικογενειακό εισόδημα, ενώ η σημασία των σχολικών διδασκτρων και των συναφών

δαπανών, των σχολικών εγκαταστάσεων και των εξωσχολικών δραστηριοτήτων είναι υψηλότερη για τις ομάδες χαμηλότερου εισοδήματος σε σχέση με τα υψηλότερα εισοδήματα.

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, η σημασία της θρησκείας και της φήμης του σχολείου αυξάνεται με το εκπαιδευτικό επίπεδο, ενώ η σημασία των σχολικών εγκαταστάσεων και των εξωσχολικών δραστηριοτήτων ποικίλλει προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Στην ίδια λογική με την προηγούμενη, η έρευνα των Schneider κ.α. (2006), επικεντρώνεται στις προτιμήσεις των γονέων σχετικά με τα χαρακτηριστικά του σχολείου και πώς οι προτιμήσεις αυτές μπορεί να επηρεάσουν τη σχολική στρωμάτωση. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η συμπεριφορά των γονέων με παιδιά που πάνε στην πρώτη τάξη στην Μητροπολιτική Περιοχή του Σαντιάγκο της Χιλής. Η επιλογή των γονέων αυτών έγινε διότι αυτοί πρέπει να επιλέξουν σε ποιο σχολείο θα εγγραφεί για πρώτη φορά το παιδί τους και συνεπώς τα κίνητρα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα σχολεία είναι υψηλότερα στην ομάδα αυτή.

Η δειγματοληψία πραγματοποιήθηκε καταρτίζοντας καταρχάς τα σχολεία με βάση την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τον τύπο του σχολείου (δημόσιο, ιδιωτικό με κρατικό βοήθημα διδασκτρων στους γονείς και ιδιωτικό χωρίς κρατικό βοήθημα διδασκτρων στους γονείς). Στη συνέχεια, οι γονείς στα σχολεία αυτά, επιλέχθηκαν τυχαία και το δείγμα σταθμίστηκε ώστε να ταιριάζει με τις αναλογίες κάθε στρώματος του πραγματικού πληθυσμού (στρωματοποιημένη δειγματοληψία). Στην έρευνα συμμετείχαν τελικά, 536 γονείς (208 από δημόσιο σχολείο, 232 από ιδιωτικό με κρατικό βοήθημα διδασκτρων και 96 από ιδιωτικό χωρίς κρατικό βοήθημα διδασκτρων).

Μελετήθηκαν δύο βασικές διαστάσεις στην επιλογή του σχολείου. Το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων και ο τύπος του σχολείου. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν ήταν:

- E1. Οι προτιμήσεις των γονέων ποικίλλουν ανάλογα με το μορφωτικό τους επίπεδο;
- E2. Ο τύπος του σχολείου (δημόσιο, ιδιωτικό) έχει επίδραση στους γονείς ως προς την επιλογή τους;

Χρησιμοποιώντας προσωπικές συνεντεύξεις ζητήθηκε από τους γονείς να πουν τι θεωρούν ως το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό όταν επιλέγουν ένα σχολείο καθώς επίσης και τα ονόματα μέχρι τριών σχολείων στα οποία θα έκαναν αίτηση για εγγραφή του παιδιού τους. Στη συνέχεια οι ερευνητές συγκρίνανε αυτά που λένε οι γονείς ότι είναι σημαντικά («δηλωμένες προτιμήσεις») με τα χαρακτηριστικά των σχολείων στα οποία έκαναν αίτηση («πραγματικές προτιμήσεις»).

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι γονείς όλων των επιπέδων εκπαίδευσης αναφέρουν ότι οι ακαδημαϊκές πτυχές είναι σημαντικές στην επιλογή ενός σχολείου. Κατά συνέπεια, τα στοιχεία της έρευνας δείχνουν ότι δεν υπάρχουν συστηματικές διαφορές στις προτιμήσεις των γονέων ανά κοινωνική τάξη.

Ωστόσο, η επακόλουθη ανάλυση δείχνει ότι τα στοιχεία των ερευνών μπορούν να οδηγήσουν σε ένα υπερβολικά αισιόδοξο συμπέρασμα για το πώς οι γονείς επιλέγουν σχολεία. Παρόλο που οι περισσότεροι γονείς λένε ότι οι εκπαιδευτικές διαστάσεις επηρεάζουν την επιλογή των σχολείων για τα παιδιά τους και σχεδόν ποτέ δεν παραδέχονται ότι ενδιαφέρονται για τα δημογραφικά στοιχεία των μαθητών, οι αιτήσεις στα σχολεία που κάνουν όμως, οδηγούν σε διαφορετικά αποτελέσματα.

Στην πραγματικότητα επιλέγουν σχολεία που διαφέρουν σημαντικά ως προς την ακαδημαϊκή ποιότητά τους αλλά διαφέρουν εξίσου ως προς τις κοινωνικοοικονομικές διαστάσεις της μαθητικής τους σύνθεσης. Με λίγα λόγια, καθώς οι γονείς επιλέγουν σχολεία στη Χιλή, η κοινωνική τάξη - και όχι η σχολική τάξη - φαίνεται να έχει μεγαλύτερη σημασία.

Στην ίδια ερευνητική γραμμή, η Bussel (1998) εξετάζει τα κριτήρια που χρησιμοποιούν οι γονείς για να επιλέξουν ένα δημοτικό σχολείο για τα παιδιά τους, πραγματοποιώντας 20 ημιδομημένες συνεντεύξεις με γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας στο Κλίβελαντ. Στο δείγμα οι γονείς της εργατικής τάξης και της μεσαίας τάξης εκπροσωπούσαν σε ίσους αριθμούς.

Οι συνεντεύξεις κατέδειξαν ότι υπάρχει μεγάλη συναίνεση μεταξύ των γονέων σχετικά με τα κριτήρια που θεωρήθηκαν σημαντικά κατά την επιλογή ενός δημοτικού σχολείου. Τα κριτήρια που επισημάνθηκαν στις συνεντεύξεις θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε τέσσερις ομάδες:

- (α) επιτεύγματα, τα οποία περιελάμβαναν αναφορές σε ακαδημαϊκά και εκπαιδευτικά θέματα, πειθαρχία και ηθική
- (β) ασφάλεια, η οποία αφορούσε στην ευτυχία, στην ανάπτυξη και στη φροντίδα του παιδιού
- (γ) οργάνωση, η οποία περιελάμβανε το ήθος ενός σχολείου καθώς και το περιβάλλον του ή/και πιο απτά θέματα οργάνωσης σε αυτό
- (δ) τοποθεσία, η οποία περιελάμβανε αναφορές στην ευκολία, την εγγύτητα και τη γειτονιά.

Η έρευνα κατέδειξε την ύπαρξη διαφορών στην πραγματική διαδικασία επιλογής μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών ομάδων και στο κατά πόσον οι γονείς επιλέγουν σχολείο για πρώτη φορά. Για παράδειγμα, οι γονείς της μεσαίας τάξης

είναι πιθανό να επιλέξουν ένα σχολείο νωρίτερα από εκείνους που προέρχονται από την εργατική τάξη. Επίσης, οι μεσοαστοί γονείς τείνουν να χρησιμοποιούν μια ευρύτερη ποικιλία πηγών πληροφοριών όπως και αυτοί που έχουν ήδη ένα παιδί στο σχολείο οι οποίοι βρέθηκε ότι ήταν καλύτερα ενημερωμένοι σχετικά με τη διαδικασία επιλογής ενός σχολείου και τα δικαιώματά τους αναφορικά με το ζήτημα αυτό.

Ωστόσο, υπήρξε μεγάλη συναίνεση μεταξύ των γονέων σχετικά με τα κριτήρια που θεωρήθηκαν σημαντικά για την επιλογή ενός δημοτικού σχολείου. Η τοποθεσία του σχολείου ήταν το πιο συχνά αναφερόμενο κριτήριο. Από την άλλη όμως, οι γονείς της μεσαίας τάξης φάνηκε να είναι διατεθειμένοι να παραιτηθούν της ευκολίας με σκοπό να κερδίσουν μια θέση για το παιδί τους σε ένα κατάλληλο δημοτικό σχολείο, το οποίο χαρακτηρίζεται από καλά εκπαιδευτικά επιτεύγματα.

Άλλα σημαντικά κριτήρια αναφέρονταν στα οργανωτικά ζητήματα και στην προοπτική ευτυχίας ή ασφάλειας του παιδιού. Για αρκετούς γονείς ο βασικός παράγοντας επιλογής σχολείου βρέθηκε να είναι η ευτυχία του παιδιού μέσα σε ένα περιβάλλον φροντίδας.

Οι Li και Hung (2009) μετέφεραν το ενδιαφέρον της μελέτης τους από την πλευρά των γονέων σε αυτή του σχολείου μελετώντας τις επιπτώσεις των στρατηγικών μάρκετινγκ ενός σχολείου στην αφοσίωση των γονέων ως προς τη φοίτηση των παιδιών τους σε αυτό.

Το δείγμα αυτής της μελέτης αποτελείται από 769 γονείς των οποίων τα παιδιά φοιτούν στα δημοτικά σχολεία της Ταϊβάν και έχουν τουλάχιστον ένα χρόνο επαφής με τους εκπαιδευτικούς ή το σχολείο. Με τη λήψη αυτού του δείγματος ευκολίας, η έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου κάλυψε γονείς από 54 διαφορετικά δημοτικά σχολεία.

Οι ερευνητικές υποθέσεις που τέθηκαν στην έρευνα ήταν:

Υ1. Ένα επιλεγμένο μίγμα μάρκετινγκ του σχολείου, οι υποδομές (σχολική υποδομή όπως η βιβλιοθήκη, οι υπολογιστές και οι εγκαταστάσεις διδασκαλίας), το ανθρώπινο δυναμικό (ικανότητες των εκπαιδευτικών, δεξιότητες, γνώση, εμπειρία, και φροντίδα για τους μαθητές), η τιμή των παρεχόμενων υπηρεσιών (δίδακτρα), η θέση του σχολείου (προσβασιμότητα) και ο τρόπος προώθησής του (παροχή πληροφοριών στους γονείς μέσω επίσημων ή άτυπων μέσων ενημέρωσης), σχετίζεται θετικά με την εικόνα του σχολείου.

Η εικόνα του σχολείου είναι το αποτέλεσμα μιας συνολικής διαδικασίας με την οποία οι γονείς συγκρίνουν και αντιπαραβάλλουν τα διάφορα χαρακτηριστικά των σχολείων.

Υ2. Μια ευνοϊκή σχολική εικόνα σχετίζεται θετικά με το βαθμό αφοσίωσης των γονέων.

Η σχέση μεταξύ τακτικής μάρκετινγκ και αφοσίωσης των γονέων επηρεάζεται εν μέρει από την εικόνα του σχολείου, γεγονός που υποδηλώνει μια άμεση σχέση μεταξύ της τακτικής μάρκετινγκ και της αφοσίωσης των γονέων.

Όσον αφορά στην πρώτη ερευνητική υπόθεση, η έρευνα έδειξε ότι όσο υψηλότερη είναι η αντίληψη των γονέων σχετικά με τις προσπάθειες μάρκετινγκ, τόσο πιο ευνοϊκή θα είναι η εικόνα του σχολείου. Ωστόσο, το μέγεθος της επιρροής που είχαν οι επιλεγμένες στρατηγικές μάρκετινγκ, διέφερε. Οι τακτικές προώθησης ήταν ο σημαντικότερος παράγοντας που επηρέασε την εικόνα του σχολείου, ακολουθούμενος από τους ανθρώπινο δυναμικό, το προϊόν και την τιμή των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η θέση του σχολείου είχε την μικρότερη επιρροή.

Η εικόνα του σχολείου μπορεί να αναπτυχθεί μέσω της ικανότητας και της γνώσης των εκπαιδευτικών, την οικονομική βοήθεια, την εύκολα προσβάσιμη τοποθεσία, τα φυλλάδια, τις διαδικτυακές ιστοσελίδες ή τα συμπόσια. Η μελέτη έδειξε τη σημασία και τους ρόλους των διαφόρων προσπαθειών μάρκετινγκ για την οικοδόμηση μιας ευνοϊκής σχολικής εικόνας. Ως εκ τούτου, οι διευθυντές των σχολείων μπορούν να συσχετίσουν τα ευρήματα αυτά με τις στρατηγικές τους για την οικοδόμηση θετικής εικόνας του σχολείου τους.

Τα εμπειρικά αποτελέσματα αυτής της μελέτης δείχνουν ότι η αφοσίωση του σχολείου στα προγράμματα μάρκετινγκ αξίζει, καθώς οι αντιλήψεις για την εν λόγω επένδυση μάρκετινγκ μπορούν να ενισχύσουν την εικόνα ενός σχολείου. Έτσι, η οικοδόμηση μιας ξεχωριστής θέσης είναι μια επιτυχημένη στρατηγική για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Όσον αφορά στη δεύτερη ερευνητική υπόθεση, οι γονείς που είχαν θετικές αντιλήψεις σχετικά με την προσπάθεια μάρκετινγκ ενός σχολείου είχαν περισσότερες πιθανότητες να έχουν μια θετική σχολική εικόνα. Αυτό με τη σειρά του επηρεάζει τη θετική στόχευση των γονέων, την επιλογή του σχολείου και τη διατήρηση της φοίτησης των παιδιών τους σε αυτό. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η εικόνα του σχολείου μπορεί να λειτουργήσει ως ένα χρήσιμο εργαλείο για την πρόβλεψη της αφοσίωσης των γονέων στο σχολείο.

Όταν η εικόνα του σχολείου είναι ευνοϊκή, η θετική εντύπωση ενισχύει την πιθανότητα να επιλεγεί το σχολείο αυτό, να διατηρηθεί και να διαδοθεί η θετική αυτή εντύπωση από στόμα-σε-στόμα.

Ακόμα τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η εικόνα του σχολείου επηρεάζει έντονα την αφοσίωση των γονέων. Η τακτική προώθησης μέσω της επικοινωνίας είναι

πιθανώς μία από τις πιο σημαντικές πλατφόρμες στις οποίες μπορεί να κατασκευαστεί η εικόνα του σχολείου.

Εξετάζοντας την εικόνα ενός σχολείου οι Li και Hung (2009) την αντιμετώπισαν ως ένα μονοδιάστατο κατασκευάσμα. Η σχολική εικόνα μπορεί να διαμορφωθεί από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και είναι το αποτέλεσμα μιας σωρευτικής διαδικασίας που ενσωματώνει την εμπειρία με την πάροδο του χρόνου, την ποικιλία πληροφοριών και τις δραστηριότητες μάρκετινγκ του σχολείου. Ωστόσο, η εικόνα του σχολείου μπορεί να ενισχυθεί όταν οι γονείς είναι ικανοποιημένοι με τις προσλαμβανόμενες σχολικές δραστηριότητες μάρκετινγκ.

Οι αφοσιωμένοι γονείς εγγράφουν τα παιδιά τους στο ίδιο δημοτικό σχολείο και ενεργούν ως καλοί υποστηρικτές του σχολείου συστήνοντας το σε άλλους γονείς και συμβάλλοντας έτσι στην προσέλκυση νέων μαθητών σε αυτό.

Τέλος οι Kosunen και Carrasco, (2016) στη μοναδική σχετική συγκριτική μελέτη που εντοπίσαμε στη βιβλιογραφία εξέτασαν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της φήμης ενός σχολείου στη Χιλή και στη Φινλανδία. Για το σκοπό αυτό πήραν συνεντεύξεις από 134 γονείς στη Χιλή και 96 γονείς στη Φινλανδία.

Ο σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της φήμης ενός σχολείου στα δύο διαφορετικά εκπαιδευτικά πλαίσια της Χιλής και της Φινλανδίας και ποιες κατηγορίες μπορούν να διαμορφωθούν όσον αφορά στην επιθυμία και στη γονική προτίμηση των διαφόρων σχολείων.

Οι συνεντεύξεις με τους γονείς και στις δύο χώρες αποτελούνταν από συζητήσεις γύρω από τη σχολική φοίτηση των παιδιών τους, προηγούμενες εκπαιδευτικές επιλογές, το σημερινό πλαίσιο λήψης αποφάσεων, τη φήμη των σχολείων και τις γενικές αξίες, προτιμήσεις και ιδέες σχετικά με την εκπαίδευση σε ευρύτερη κοινωνική έννοια.

Η κοινωνική τάξη και οι κοινωνικές διακρίσεις μέσω της εκπαιδευτικής επιλογής ήρθαν στο επίκεντρο κατά την έρευνα για το σχηματισμό της φήμης των σχολείων και στις δύο χώρες, αλλά με πολύ διαφορετικούς τρόπους. Και στις δύο χώρες η κοινωνική σύνθεση του σχολείου, η βάση της επιλογής και η αναμενόμενη ικανοποίηση από το σχολείο ήταν οι σημαντικότεροι παράγοντες κατά τη σύγκριση του ιεραρχικού σχηματισμού της σχολικής φήμης, της ελκυστικότητας του σχολείου και των γονικών προτιμήσεων.

Παρόλα αυτά, οι βαθμολογίες των σχολείων δεν βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής των γονέων.

Στη Χιλή, οι γονείς θεωρούν ότι η επιλογή του σχολείου θα έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις στη μελλοντική θέση του παιδιού τους στην κοινωνία. Μέσα από τις

συνεντεύξεις φάνηκε πως κάθε οικογένεια ανταγωνίζεται μεμονωμένα για τη διατήρηση και την αναπαραγωγή της δικής τους κοινωνικής θέσης.

Οι ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών των σχολείων δεν βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής των γονέων, αλλά η φήμη του σχολείου όσον αφορά στο κοινωνικό υπόβαθρο των μαθητών και στα κριτήρια επιλογής των μαθητών που φοιτούν στο σχολείο.

Αντίθετα, στη Φινλανδία, οι γονείς δε θεωρούν ότι μια κακή επιλογή του σχολείου οδηγεί στο «κλείσιμο θυρών» και επηρεάζει τη μελλοντική εκπαιδευτική πορεία και την κοινωνική θέση του παιδιού τους. Στη Φινλανδία επικρατεί η ιδέα «ένα σχολείο για όλους» και φάνηκε από τους γονείς ότι προάγεται η ελαφριά κοινωνική ανάμειξη και αντικρούεται ο ελιτισμός. Συνολικά, φαίνεται ότι η επιλογή του σχολείου είναι περισσότερο μια κοινωνική πρακτική παρά μια καθαρά εκπαιδευτική.

2.4 Η σύνθεση των ερευνών

Από την ανάλυση των εμπειρικών ερευνών που προηγήθηκε μπορούμε να καταλήξουμε ότι τα βασικά κριτήρια των γονέων στην επιλογή δημοτικού σχολείου για τα παιδιά τους είναι :

- ακαδημαϊκά επιτεύγματα του σχολείου:
- κοινωνικο-εθνική σύνθεση των μαθητών
- τοποθεσία του σχολείου
- φήμη

Συγκεκριμένα, τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα του σχολείου αναφέρονται ως κριτήριο επιλογής σε όλες τις έρευνες πλην των ερευνών των Kosunen και Carrasco (2016) και του Benson (2015). Στην έρευνα του Benson δεν αναφέρεται καθόλου ως κριτήριο επιλογής από τους γονείς, ενώ οι Kosunen και Carrasco (2016) αναφέρουν ότι οι ακαδημαϊκές επιδόσεις δεν βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής των γονέων στη Χιλή και τη Φινλανδία. Οι Burgess κ.α. (2009) διαπιστώνουν ότι μόνο οι μισοί γονείς από το δείγμα τους, τα αναφέρουν ως κριτήριο και καταλήγουν ότι όσο αυξάνει το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, τόσο αυξάνει και η συχνότητα εμφάνισής του ως κριτήριο επιλογής. Οι Schneider κ.α. (2006), οι οποίοι συσχέτισαν τα κριτήρια που δηλώνουν οι γονείς ως σημαντικά ως προς την επιλογή τους για το σχολείο, με τα σχολεία στα οποία έκαναν τελικά αίτηση για να φοιτήσουν τα παιδιά τους, καταλήγουν ότι ενώ οι ακαδημαϊκές πτυχές του σχολείου αναφέρονται από την πλειονότητα των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα, ως το σημαντικότερο κριτήριο επιλογής, εντούτοις λαμβάνοντας υπόψη τα σχολεία που δηλώνουν

πραγματικά στις αιτήσεις τους, δεν επαληθεύεται η δήλωση αυτή, αφού τα σχολεία που δηλώνουν δε διακρίνονται για τα ακαδημαϊκά τους επιτεύγματα.

Η κοινωνικο-εθνική σύνθεση των μαθητών ενός σχολείου όπως αναδεικνύεται μέσα από την ανάλυση των ερευνών φαίνεται ότι αποτελεί ένα αμφιλεγόμενο κριτήριο επιλογής σχολείου μεταξύ των γονέων. Οι έρευνες των Kosunen και Carrasco (2016), των Benson κ.α. (2015) και των Schneider κ.α. (2006) καταλήγουν ότι το κοινωνικό και εθνικό υπόβαθρο των μαθητών που φοιτούν σε ένα σχολείο, αποτελεί σημαντικό κριτήριο επιλογής. Στη συγκριτική έρευνα των Kosunen και Carrasco (2016), αποτυπώνονται και οι δυο διαστάσεις του κριτηρίου αυτού. Ενώ οι γονείς στη Χιλή αλλά και στη Φινλανδία το θεωρούν σημαντικό κριτήριο, ωστόσο στη μεν Φινλανδία οι γονείς επιζητούν την μέχρι κάποιου βαθμού κοινωνική ανάμειξη, στη δε Χιλή οι γονείς εμφανίζονται σκεπτικοί ως προς το κοινωνικό υπόβαθρο των μαθητών καθώς επίσης και για τα κριτήρια που χρησιμοποιεί το σχολείο για την επιλογή των μαθητών του. Οι Benson κ.α. (2015) καταλήγουν ομοίως ότι η κοινωνική ανάμειξη και η αντίληψη της ποιότητας είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Αντίθετα, οι Burgess κ.α. (2009) και οι Schneider κ.α. (2006) καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα, ότι ενώ οι γονείς και ιδιαίτερα οι προνομιούχοι (Burgess et al, 2009), δηλώνουν ότι δεν επηρεάζονται από τα δημογραφικά στοιχεία των μαθητών και την κοινωνική και εθνική σύνθεση του σχολείου, ωστόσο στην πράξη αυτό δεν υποστηρίζεται, αφού απ'ό,τι φαίνεται μεγαλύτερη σημασία για τους γονείς έχει η κοινωνική τάξη και όχι η σχολική τάξη (Schneider et al, 2006).

Η τοποθεσία του σχολείου σε αντίθεση με τα δυο προηγούμενα κριτήρια, από την ανάλυση που προηγήθηκε, φαίνεται ότι έχει την καθολική αποδοχή από τους γονείς ως κριτήριο επιλογής. Σε μερικές από τις έρευνες, όπως αυτές των Benson κ.α. (2015), του Bosetti (2004), των Burgess κ.α. (2009) και του Bussell (1998) εμφανίζεται ως ένα πολύ σημαντικό κριτήριο, ενώ σε άλλες, όπως των Chan και Yeung (2017) και των Li και Hung (2009) ως δευτερευούσης σημασίας, αλλά εξίσου σημαντικό. Οι Burgess κ.α (2009) διαπιστώνουν ότι οι γονείς επιλέγουν σχολείο με βάση την ευκολία πρόσβασης σε αυτό. Ιδιαίτερα για τους γονείς χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και κοινωνικοοικονομικής τάξης, η εγγύτητα του σχολείου αποτελεί ένα κρίσιμο κριτήριο επιλογής. Οι Benson κ.α. (2015) καταλήγουν ότι οι γονείς θεωρούν την εγγύτητα του σχολείου τόσο σημαντικό παράγοντα, ώστε πολλές φορές ακόμα και η επιλογή σπιτιού καθορίζεται από το σχολείο. Μάλιστα πολλοί γονείς και ιδιαίτερα αυτοί με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, όπως αναφέρει ο Bosetti (2004), δεν μπαίνουν καν στη διαδικασία επιλογής σχολείου αλλά εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο της περιοχής τους, αφού θεωρούν την εγγύτητα του σχολείου ως το απόλυτο κριτήριο, ενώ παράλληλα

είναι γενικά ικανοποιημένοι από το σχολείο ως θεσμός και πιστεύουν στην αξία της δημόσιας εκπαίδευσης.

Τέλος, η φήμη του σχολείου και ο ρόλος της, τα οποία αποτελούν και τα ειδικότερα πεδία ενδιαφέροντος της παρούσας διατριβής μελετήθηκε από τους Badri και Mohaidat (2014), Chan και Yeung (2017), Kosunen και Carrasco (2016), Li και Hung (2009) και Skallerud (2011). Οι Chan και Yeung (2017), συμπεραίνουν στην έρευνά τους ότι η φήμη που έχει ένα σχολείο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κριτήρια επιλογής των γονέων και ότι η σημασία που της προσδίδουν οι γονείς, αυξάνει με το εκπαιδευτικό επίπεδο των τελευταίων. Οι Badri και Mohaidat (2014) και ο Skallerud (2011) αντιμετωπίζουν τη φήμη ως ένα πολυδιάστατο κατασκεύασμα (ποιότητα μάθησης, ασφαλές περιβάλλον, καλοί εκπαιδευτικοί, γονικός προσανατολισμός), ενώ οι Li και Hung (2009) ως ένα μονοδιάστατο. Ωστόσο και οι τρεις έρευνες καταλήγουν ότι η φήμη επηρεάζει την αφοσίωση που δείχνουν οι γονείς στο σχολείο, ανεξάρτητα από τις διαστάσεις που της προσδίδουν. Η θετική φήμη, σύμφωνα με τους Li και Hung (2009) ενισχύει την πιθανότητα επιλογής του σχολείου από τους γονείς, ενώ συγχρόνως βοηθά στη διατήρηση και διάδοση της θετικής εντύπωσης απόστόμα-σε-στόμα. Οι αφοσιωμένοι γονείς συστήνουν το σχολείο σε άλλους γονείς και συμβάλλουν στην προσέλκυση νέων μαθητών σε αυτό. Επιπλέον οι Badri και Mohaidat (2014) και ο Skallerud (2011) συμφωνούν ότι η φήμη ενός σχολείου εξαρτάται από την ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο, καθιστώντας την ως ένα αξιόπιστο δείκτη της ικανότητας των σχολείων να ικανοποιούν τις προσδοκίες των γονέων (Skallerud, 2011) και ένα διαμεσολαβητή μεταξύ της ικανοποίησης των γονέων και της αφοσίωσής τους σε αυτό (Badri & Mohaidat 2014). Επιπρόσθετα οι Kosunen και Carrasco (2016) καταλήγουν ότι πέρα από την ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο, η φήμη του σχολείου και κατ' επέκταση η γονική προτίμηση για το σχολείο, επηρεάζεται από την κοινωνική σύνθεση του σχολείου και τα κριτήρια επιλογής των μαθητών από αυτό.

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογικό πλαίσιο έρευνας

3.1 Εισαγωγή

Σύμφωνα με όσα ήδη αναφέρθηκαν, η φήμη του σχολείου αποτελεί ένα πεδίο πρόσφορο για έρευνα. Πολλώ δε μάλλον, όταν η φήμη ενός σχολείου σχετίζεται άμεσα με τα κριτήρια που θέτουν οι γονείς, για αυτή την επιλογή τους. Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί η ανάγκη για τη συγκεκριμένη έρευνα, όπως αυτή προέκυψε μέσα από τη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για τη διεξαγωγή της. Επίσης, τεκμηριώνεται η επιλογή της ποιοτικής μεθοδολογίας και συνακόλουθα του εργαλείου συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε (ημιδομημένη συνέντευξη), ενώ προσδιορίζεται το δείγμα της έρευνας και η διαδικασία επιλογής του. Τέλος, αναφέρεται όλη η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων (σχεδιασμός πρωτοκόλλου συνέντευξης, σχεδιασμός και υλοποίηση συνέντευξης, θέματα δεοντολογίας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας), καθώς και για την επεξεργασία του εμπειρικού υλικού που συγκεντρώθηκε.

3.2 Αναγκαιότητα διεξαγωγής έρευνας

Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται όχι μόνο στον ευρωπαϊκό αλλά γενικότερα σε όλα τα αναπτυγμένα κράτη μια ευρεία τάση των γονέων να επιλέγουν δημοτικό σχολείο για τα παιδιά τους, το οποίο συγκεντρώνει κριτήρια και υποστηρίζεται από δομές, που ικανοποιούν τις απαιτήσεις των γονέων. Ωστόσο, η εκτενής αναζήτηση σχετικών εμπειρικών ερευνών κατέδειξε ότι υπάρχει μία αναντιστοιχία μεταξύ αυτής της πραγματικότητας και της σχετικής ερευνητικής παραγωγής, καθώς είναι δύσκολο να εντοπίσει κανείς σχετικές έρευνες στην ξενόγλωσση επιστημονική βιβλιογραφία ενώ στην ελληνική δεν βρέθηκε καμία.

Αυτή η απουσία εκτεταμένης ερευνητικής προσπάθειας για το συγκεκριμένο θέμα εγείρει ξεκάθαρα ένα αίτημα διερεύνησης της έννοιας της φήμης του σχολείου και των κριτηρίων που θέτουν οι γονείς, ώστε τα παιδιά τους να φοιτήσουν στο καταλληλότερο – για αυτούς – σχολείο. Μια τέτοια διερεύνηση επιχειρεί να πραγματοποιήσει η παρούσα έρευνα.

Το κεφάλαιο αποτελείται από δέκα ενότητες μαζί με την Εισαγωγή στην οποία περιγράφεται η δομή του κεφαλαίου. Στην 2^η ενότητα δικαιολογείται η αναγκαιότητα διεξαγωγής έρευνας και στην 3^η παρουσιάζονται ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα. Στην συνέχεια αποτυπώνονται η μέθοδος επιλογής της ερευνητικής μεθόδου (4^η)- η ποιοτική προσέγγιση- οι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή της καθώς και το εργαλείο συλλογής δεδομένων (5^η) που είναι η

ημιδομημένη συνέντευξη. Στην επόμενη (6^η) ενότητα γίνεται αναφορά στο δείγμα και αιτιολογείται ο τρόπος δειγματοληψίας – σκόπιμη δειγματοληψία. Ο σχεδιασμός πρωτοκόλλου συνέντευξης παρατίθεται στην 7^η ενότητα και της διεξαγωγής των συνεντεύξεων στην 8^η. Τέλος γίνεται αναφορά στον τρόπο και στη διαδικασία επεξεργασίας του ερευνητικού υλικού (9^η) και σε ζητήματα δεοντολογίας, στον έλεγχο φερεγγυότητας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας στην τελευταία ενότητα του κεφαλαίου.

3.3 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

3.3.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αποτυπωθούν και να αναλυθούν οι απόψεις των γονέων σχετικά με τη φήμη ενός σχολείου.

3.3.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Ειδικότερα θα διερευνηθούν τα ακόλουθα επιμέρους ερευνητικά ερωτήματα:

4. Κατά πόσο θεωρούν οι γονείς ότι υπάρχει μια φήμη η οποία συνοδεύει τα σχολεία και πόσο και με ποιο τρόπο αυτή τους επηρεάζει;
5. Ποια στοιχεία σύμφωνα με τους γονείς διαμορφώνουν τη φήμη ενός σχολείου;
6. Με ποιους τρόπους έχουν διαπιστώσει οι γονείς ότι συγκροτείται η φήμη ενός σχολείου;

3.4. Επιλογή ερευνητικής μεθόδου

Για την επίτευξη του σκοπού της έρευνας και λαμβάνοντας υπόψη το θεωρητικό πλαίσιο, τη φύση και το σκοπό της έρευνας καθώς και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν (Βάμβουκας, 1998), θεωρήθηκε ως καταλληλότερη ερευνητική μέθοδος, η ποιοτική προσέγγιση.

Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας χρειάζεται έναν ολοκληρωμένο και συστηματικό σχεδιασμό, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε μεθοδολογικό επίπεδο, ο οποίος να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μη μειώνεται η αναγκαία ευελιξία η οποία άλλωστε είναι ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά της ποιοτικής ερευνητικής προσέγγισης. Ο σχεδιασμός της είναι περισσότερο μια κυκλική και επαναλαμβανόμενη διαδικασία παρά μια γραμμική πορεία η οποία τελειώνει πριν από την έναρξη της συλλογής των δεδομένων. Ο σχεδιασμός στην ποιοτική έρευνα

συνεχίζεται, αλληλοτροφοδοτείται και μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας (Ιωσηφίδης, 2008).

Η ποιοτική έρευνα η οποία είναι περισσότερο κατάλληλη για ερευνητικά προβλήματα στα οποία δεν είναι γνωστές οι μεταβλητές και πρέπει να εξερευνηθούν (Creswell, 2011), βοηθά τον ερευνητή να αποκτήσει «σφαιρική αντίληψη», να εμβαθύνει στον κοινωνικό χώρο που μελετά και να δει τα πράγματα από τη σκοπιά των συμμετεχόντων (Κυριαζή, 2005 · Mason, 2011). Η ποιοτική προσέγγιση ξεκινάει από τα άτομα και επιχειρεί να κατανοήσει τις ερμηνείες που αυτά δίνουν για τον κόσμο γύρω μας (Cohen & Manion, 2000).

Στην ποιοτική έρευνα οι αξιώσεις για γενίκευση είναι περιορισμένες, ενώ πιο συνηθισμένη είναι η αναζήτηση κοινωνικών τάσεων, η αποκάλυψη κρυμμένων σχέσεων και η διατύπωση θεωρητικών ή αναλυτικών γενικεύσεων (Ιωσηφίδης, 2008). Η σε βάθος μελέτη, η οποία συνδυάζεται με την προσπάθεια αποφυγής από τους ερευνητές «a priori» κρίσεων, δίνει μια άλλη διάσταση και ενδιαφέρον στην έρευνα και σύμφωνα με την Κυριαζή (2005), αυτό είναι και το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της ποιοτικής μεθόδου. Ο πλούτος και το βάθος των πληροφοριών πολλές φορές ξεπερνά ή και ανατρέπει τις αρχικές θεωρήσεις και τους σχεδιασμούς του ερευνητή, αναδεικνύει καινούργια ερευνητικά ερωτήματα και είναι δυνατόν να οδηγήσει την έρευνα σε νέα μονοπάτια. Στην ποιοτική έρευνα είναι περισσότερο πιθανή μια συνεχής και έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ θεωρητικών κατασκευών και ερευνητικών ευρημάτων από το πεδίο (Ιωσηφίδης, 2008).

Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιείται, όταν η διαθέσιμη βιβλιογραφία δίνει λίγες πληροφορίες για το φαινόμενο που μελετάται και ως εκ τούτου πολλά αναμένονται να γίνουν γνωστά από τους συμμετέχοντες της έρευνας. Η βιβλιογραφία, αιτιολογεί τη σημασία της μελέτης του ερευνητικού προβλήματος αλλά δεν παίζει τόσο σημαντικό ρόλο στην οριοθέτηση ενός συγκεκριμένου ερευνητικού ερωτήματος που θα τεθεί. Ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα είναι γενικά, διαθέτουν εύρος και αναζητούν την κατανόηση των εμπειριών των συμμετεχόντων. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται, απαιτούν μια εξερεύνηση κατά την οποία λίγα πράγματα είναι γνωστά για το πρόβλημα και κατ' επέκταση είναι αναγκαία μια λεπτομερή κατανόηση του κεντρικού. Γίνεται χρήση ενός πλαισίου με γενικά και αναφύοντα ερωτήματα ώστε να επιτρέπεται στους συμμετέχοντες να διατυπώσουν τις απαντήσεις που οδηγούν στη συγκέντρωση των δεδομένων (Creswell, 2011).

Η διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων έχει να κάνει κυρίως με ερωτήσεις του τύπου «τι», «πώς» και «γιατί». Στην ποιοτική έρευνα αρκετά ερευνητικά ερωτήματα είναι δυνατόν να προκύψουν κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας και της εφαρμογής των μεθόδων παραγωγής ποιοτικών δεδομένων.

Αυτό συμβαίνει εξαιτίας της αλληλεπίδρασης του/της ερευνητή/τριας με τα υποκείμενα της έρευνας. Αυτό άλλωστε είναι και ένα από τα ισχυρότερα πλεονεκτήματα της ποιοτικής μεθοδολογικής προσέγγισης. Έτσι οι αρχικές ερευνητικές ερωτήσεις μπορεί να τροποποιηθούν ή να συμπληρωθούν από πρόσθετες, ανάλογα με την πορεία της ερευνητικής διαδικασίας (Ιωσηφίδης, 2008).

Με βάση την περιγραφή του ερευνητικού προβλήματος το οποίο εξετάζει η παρούσα διατριβή προκύπτει άμεσα το συμπέρασμα πως στη συγκεκριμένη περίπτωση η ποιοτική προσέγγιση με τις προαναφερθείσες ιδιότητες είναι και η καταλληλότερη.

Τέλος, ένα βασικό μειονέκτημα της ποιοτικής έρευνας αποτελεί το γεγονός ότι τα αποτελέσματά της είναι επιρρεπή στην υποκειμενική αντίληψη του ερευνητή (Cohen & Manion, 2000 · Ιωσηφίδης, 2008).

3.5 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας, επελέγη το εργαλείο της ημιδομημένης συνέντευξης. Οι συνεντεύξεις αποτελούν μία από τις πιο κοινά αναγνωρισμένες μορφές της ποιοτικής ερευνητικής μεθόδου. Η καλή συνέντευξη απαιτεί σκληρή και δημιουργική εργασία. Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή συνεντεύξεων, σύμφωνα με τον Mason (2011), είναι ένα πολύ πιο περίπλοκο και εξαντλητικό έργο από ό,τι η ανάπτυξη και η χρήση ενός δομημένου ερωτηματολογίου που θα θέτει μια σειρά προκαθορισμένες ερωτήσεις. Η συνέντευξη δεν επιδέχεται ποσοτική ανάλυση και σκοπός της είναι να διερευνηθεί ένα φαινόμενο λαμβάνοντας υπόψη την οπτική του ερωτώμενου. Πρόκειται δηλαδή για μια καταγραφή των βιωματικών εμπειριών των συμμετεχόντων, καθώς και των απόψεων και αντιλήψεών τους (εν προκειμένω των γονέων σε σχέση με το ζήτημα της σχολικής φήμης). Επιτρέπει την σε βάθος εξερεύνηση των αιτίων και των λόγων κάποιων στάσεων και συμπεριφορών αφού εμπεριέχει τη δυναμική της συζήτησης (Ζαφειρόπουλος, 2005). Το ανεπίσημο και εν είδει συζήτησης ύφος αυτής της μορφής συνεντεύξεων ενέχει την προϋπόθεση κάποιων ενεργειών εκ μέρους των ερευνητών, οι οποίες έχουν πολύ πιο απαιτητικό και αυστηρό χαρακτήρα (Mason, 2011).

Η ημιδομημένη συνέντευξη αποτελείται από προκαθορισμένες ερωτήσεις, αλλά η διάταξή τους μπορεί να τροποποιηθεί ανάλογα με την αντίληψη του συνεντευξιαστή σχετικά με το τι φαίνεται καταλληλότερο. Ακόμα ο συνεντευξιαστής προσπαθεί να εμπλουτίσει τη συζήτηση, ενώ το διάγραμμα της ημιδομημένης συνέντευξης θα πρέπει να καθοδηγεί και όχι να υπαγορεύει την πορεία της (Αβραμίδης & Καλύβα, 2006). Η ημιδομημένη συνέντευξη δίνει τη δυνατότητα να αλλάξει η σειρά των ερωτήσεων και η διατύπωσή τους καθώς και να δίδονται οι

απαραίτητες εξηγήσεις. Συγκεκριμένες ερωτήσεις που φαίνονται ακατάλληλες για κάποιο συγκεκριμένο ερωτώμενο μπορούν να παραλειφθούν, ή να περιληφθούν πρόσθετες (Robson, 2010). Απώτερος σκοπός είναι η ανάπτυξη ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ του ερευνητή και του συμμετέχοντα, ώστε τα δεδομένα που θα προκύψουν να είναι αληθή, πλούσια και να ικανοποιούν το γενικότερο ερευνητικό σχεδιασμό (Ιωσηφίδης, 2003). Παρέχεται στον ερευνητή η δυνατότητα να αξιοποιήσει πλήρως τις απαντήσεις του υποκειμένου, να θέσει διευκρινιστικές ερωτήσεις και να ανασύρει επιπρόσθετες απαντήσεις, να διερευνήσει θέματα που δεν είχαν εκ των προτέρων καθορισθεί αλλά προέκυψαν ως σημαντικά από τις απαντήσεις του συμμετέχοντα, ενισχύοντας έτσι τη σαφήνεια και το εύρος των δεδομένων που προκύπτουν (Altrichter et al 2001).

Το βασικό μειονέκτημα των συνεντεύξεων είναι ότι αποτελούν μια χρονοβόρα διαδικασία τόσο κατά τη διάρκειά της όσο και κατά την προετοιμασία της. Ένα άλλο πρόβλημα είναι τα ζητήματα εξοπλισμού, για αυτό το λόγο είναι απαραίτητο να είναι καλά οργανωμένος ο εξοπλισμός εγγραφής και μεταγραφής πριν από την πραγματοποίηση της συνέντευξης. Η επιβεβαίωση των συμφωνιών και ο επαναπρογραμματισμός των συναντήσεων σε περιπτώσεις απουσιών ή απρόβλεπτων συμβάντων απαιτούν επίσης πολύ περισσότερο χρόνο. Σε κάθε περίπτωση η προετοιμασία της συνέντευξης προϋποθέτει άριστο προγραμματισμό και προϋπολογισμό του χρόνου καθώς και εξαιρετικές οργανωτικές ικανότητες του συνεντευξιαστή (Robson, 2010).

3.6. Το δείγμα και ο τρόπος δειγματοληψίας

Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας χαρακτηρίζονται από μια σειρά από διαφορετικές δειγματοληπτικές τεχνικές. Στην ποιοτική έρευνα, η γενίκευση με την έννοια της αντιπροσωπευτικότητας δεν αποτελεί στόχο. Αρκετά συχνά στην ποιοτική έρευνα ο στόχος είναι η επιλογή λίγων μόνο περιπτώσεων διότι ένας από τους βασικούς σκοπούς είναι η σε βάθος εντατική και εκτατική διερεύνηση ενός ζητήματος (Ιωσηφίδης, 2008). Πολύ σημαντικό είναι λοιπόν, ο ορισμός του πληθυσμού, από τον οποίο θα ληφθεί το δείγμα, καθώς και ο προσδιορισμός των ιδιοτήτων του και των χαρακτηριστικών του, ώστε να πραγματοποιηθεί η έρευνα (Βάμβουκας, 1998).

Επομένως, ο ερευνητής για να κατανοήσει καλύτερα το φαινόμενο και να εξασφαλίσει πλούτο πληροφοριών, επιλέγει σκόπιμα ή με πρόθεση άτομα ή τοποθεσίες (Creswell, 2011). Στη σκόπιμη δειγματοληψία, η οποία αποτελεί και τον τρόπο δειγματοληψίας της παρούσας έρευνας, γίνεται αξιοποίηση της πρότερης γνώσης των ερευνητών και κυρίως επιλέγονται οι συμμετέχοντες, ώστε να

εξυπηρετούν τους γενικούς και ειδικούς σκοπούς της ερευνητικής διαδικασίας. Δηλαδή επιλέγονται συμμετέχοντες οι οποίοι να πληρούν κάποιο ή κάποια κεντρικά χαρακτηριστικά που συνάδουν με το σκοπό και το χαρακτήρα της έρευνάς μας (Ιωσηφίδης, 2008).

Το δείγμα που θα προκύψει από τη δειγματοληψία, θα πρέπει να αποτελείται από μονάδες που θα βοηθήσουν στην πραγματοποίηση συγκρίσεων και θα είναι σημαντικές ως προς τη σχέση τους με το σκοπό και τα ερωτήματα της έρευνας (Mason, 2011).

Με βάση αυτή τη λογική, το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελούν 15 μητέρες των οποίων τα παιδιά θα εγγραφούν στην Α' τάξη του Δημόσιου Δημοτικού Σχολείου τον προσεχή Ιούνιο, για το σχολικό έτος 2018-2019. Επιλέχθηκαν οι μητέρες, επειδή από την εμπειρία της ερευνήτριας – εικοσαετή θητεία ως δασκάλα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, οι μητέρες ασχολούνται περισσότερο για τα θέματα τα σχετικά με την εκπαίδευση των παιδιών τους και τελικά ο λόγος τους έχει βαρύνουσα σημασία για την επιλογή σχολείου σε σχέση με τους πατεράδες. Οι γονείς, ζουν στο Δήμο Τρίπολης, προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές τάξεις, έχουν διαφορετικές ηλικίες και διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο. Επιλέχθηκε ο Δήμος Τρίπολης επειδή είναι ο τόπος μόνιμης διαμονής και εργασίας της ερευνήτριας, γεγονός που διευκολύνει την πρόσβαση στο δείγμα. Από την έρευνα αναμένεται να προκύψουν συμπεράσματα σχετικά με ποιος είναι ο ρόλος της φήμης του σχολείου, το πώς επιλέγει ο γονέας δημοτικό σχολείο, και πώς αυτή συγκροτείται. Σκοπός μας δεν είναι η γενίκευση αλλά η μελέτη του φαινομένου σε βάθος και η διερεύνηση των απόψεων των υποκειμένων, ώστε να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα, που θα συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της επιλογής δημοτικού σχολείου, που είναι και το ζητούμενο.

Πίνακας 1: Τα χαρακτηριστικά του δείγματος της έρευνας

Δείγμα	Ηλικία	Επάγγελμα	Μορφωτικό επίπεδο	Αριθμός παιδιών	Διάρκεια συνέντευξης
	40	Φιλολόγος Δημ.Υπαλ.	διδακτορικό	2	45´
	32	Εκπλκος πληροφορικής	μεταπτυχιακό	2	45´
	33	Διοικ.Υπαλ. (ΔήμοςΤρίπολης)	μεταπτυχιακό	2	40´
	35	Ιδιωτ.Υπαλ. φυσικοθεραπευτής	μεταπτυχιακό	2	38´
	47	Ιδιωτ.Υπαλ. μηχανολόγος μηχανικός	μεταπτυχιακό	2	30´
	38	Μουσικός-Εκπλκος	Α.Ε.Ι.	3	40´
	38	Νηπιαγωγός	Α.Ε.Ι.	3	45´
	34	Ιδιωτ.Υπαλ. Γυμνάστρια	Α.Ε.Ι.	2	40´
	35	Οικονομολόγος εφοριακός	Α.Ε.Ι.	2	40´
	38	Δημ.Υπαλ. Γεωπόνος	Α.Ε.Ι.	2	36´
	37	Δημ.Υπαλ. μηχανολόγος μηχανικός	Α.Ε.Ι.	2	37´
	32	Δημ.Υπαλ. βρεφονηπιοκόμος	Τ.Ε.Ι.	2	30´
	31	Γραφίστας	Τ.Ε.Ι.	2	30´
	29	Οδηγός.ταξί	Απόφοιτη Λυκείου	3	30´
	27	σερβιτόρα	Απόφοιτη Λυκείου	2	30´

3.7 Σχεδιασμός του πρωτόκολλου της συνέντευξης

Η προετοιμασία της συνέντευξης περιλαμβάνει την προσπάθεια του ερευνητή να σχεδιάσει την πορεία της συζήτησης και να έχει καθορίσει τι θα ρωτήσει και γιατί. Επομένως η συνέντευξη είναι σημαντικό να σχεδιαστεί με βάση κάποιους θεματικούς άξονες, που πρέπει να συνάδουν με το στόχο και τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν οριστεί (Creswell, 2011). Στη συγκεκριμένη έρευνα οι άξονες αυτοί ταυτίζονται με τα τρία ερευνητικά ερωτήματα. Για κάθε άξονα που σχεδιάσαμε, ορίσαμε σχετικές ερωτήσεις, με σκοπό να υποβληθούν στα υποκείμενα.

Το πρωτόκολλο της συνέντευξης, στην πλήρη του μορφή παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας και περιλαμβάνει συνολικά 22 ανοιχτές ερωτήσεις, μαζί με κάποιες διευκρινιστικές, για αποσαφήνιση κάποιων σημείων που θεωρήθηκε εξ αρχής ότι θα χρειάζονταν περισσότερη διευκρίνιση. Φυσικά κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της συνέντευξης ο ερευνητής έχει πάντοτε τη δυνατότητα να θέσει περισσότερες διευκρινιστικές ερωτήσεις.

Οι 8 πρώτες ερωτήσεις αφορούν δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων μητέρων (ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, επαγγελματική κατάσταση/ δραστηριοποίηση, είδος/επίπεδο σπουδών, αριθμός παιδιών στην οικογένεια και σειρά γέννησης του παιδιού για το οποίο συμμετέχει στην έρευνα).

Για κάθε ένα από τα τρία ερευνητικά ερωτήματα αναπτύχθηκαν διαφορετικές ερωτήσεις. Ειδικότερα, προκειμένου να διερευνηθεί το πρώτο ερευνητικό ερώτημα (αν υφίσταται φήμη για κάθε σχολείο και κατά πόσο και με ποιο τρόπο αυτή επηρεάζει τους γονείς) επιλέχθηκαν συνολικά 7 ερωτήσεις, (9^η, 10^η, 11^η, 12^η, 13^η, 14^η, 15^η). Η ένατη λειτουργεί ως προκαταρκτική και αφορά στον αν υπάρχει απόφαση για την επιλογή σχολείου και ποιο είναι αυτό το σχολείο. Δύο ερωτήσεις αφορούν στο αν θα εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο στο οποίο γεωγραφικά ανήκουν σύμφωνα με τον τόπο κατοικίας τους αυτόματα, χωρίς δεύτερη σκέψη ή μετά από κάποιο συγκριτικό έλεγχο ανάμεσα στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής τους (10^η και 11^η ερώτηση). Τέσσερις από τις ερωτήσεις αναφέρονται στη φήμη, και σε μία εξ αυτών (12^η) αναζητείται το σχολείο με την καλύτερη φήμη. Με την 13^η ερώτηση οι γονείς θα απαντήσουν ποια είναι η φήμη του σχολείου που τους οδηγεί στην εγγραφή στο συγκεκριμένο σχολείο και η επόμενη, αν παρά τη φήμη σκέφτονται κάποιο άλλο σχολείο, επειδή αυτή δεν επαρκεί. Με την τελευταία ερώτηση του 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος, οι γονείς θα απαντήσουν εάν προέβησαν σε κάποιου είδους έρευνας σχετικά με το αν το σχολείο είναι αντάξιο της φήμης του.

Προκειμένου να απαντηθεί το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα (Ποια στοιχεία διαμορφώνουν τη φήμη του σχολείου) επιλέχθηκαν συνολικά 4 ερωτήσεις. Ειδικότερα:

Με την 16^η ερώτηση αναζητείται το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ή γεγονός το οποίο καθόρισε την επιλογή τους και με την επόμενη (17^η) τι ήταν αυτό που θα τους έπειθε να παρακάμψουν το κοντινότερο σχολείο. Για να απαντηθούν οι δύο επόμενες ερωτήσεις, οι γονείς θα αναφέρουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των σχολείων με θετική (18^η) φήμη και σχολείων με αρνητική (19^η) φήμη.

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους σύμφωνα με τους γονείς συγκροτείται η φήμη του σχολείου. Έτσι οι γονείς με την 20^η ερώτηση θα ρίξουν φως στους τρόπους με τους οποίους ενημερώθηκαν και θα κρίνουν την αξιοπιστία αυτών των τρόπων (21^η). Στην τελευταία ερώτηση της συνέντευξης θα επιχειρηθεί να μάθουμε αν κατά τους ίδιους είναι δυνατή η αλλαγή της φήμης του σχολείου και πώς θα μπορούσε να προκύψει μια τέτοια αλλαγή.

3.8 Σχεδιασμός και διεξαγωγή της έρευνας

Προκειμένου να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα του πρωτοκόλλου της συνέντευξης και να διαπιστωθούν ενδεχόμενα προβλήματα κατά τη διάρκεια της συζήτησης πραγματοποιήθηκαν δύο πιλοτικές συνεντεύξεις διάρκειας σαράντα λεπτών η καθεμία, οι οποίες δεν συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα της έρευνας. Η πραγματοποίηση της πιλοτικής έρευνας αναδεικνύει τη σπουδαιότητα της επικοινωνίας μεταξύ του ερευνητή και των υποκειμένων, ελέγχεται η μαγνητοφώνηση, η αντοχή των συμμετεχόντων και ο βαθμός της αποδοχής τους στην έρευνα (Ιωσηφίδης & Σπυριδάκης, 2006).

Στις πιλοτικές αυτές συνεντεύξεις, εξετάστηκε η διαδικασία, αναλύθηκαν τα δεδομένα και με βάση την ανατροφοδότηση που έδωσαν οι δυο αυτές συνεντεύξεις αποφασίστηκε να γίνει μια μικρή τροποποίηση στις ερωτήσεις του πρωτοκόλλου της συνέντευξης, κυρίως στη διατύπωση κάποιων ερωτημάτων, ώστε αυτά να γίνουν πιο σαφή. Γενικά θεωρήθηκε ότι ο οδηγός συνέντευξης εξυπηρετούσε το σκοπό της έρευνας, οπότε μετά τις μικροαλλαγές η ερευνήτρια προχώρησε στις υπόλοιπες συνεντεύξεις.

Στη συνέχεια ήρθαμε σε επαφή με τα υποκείμενα της έρευνας μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας και ενημερώθηκαν για τα στοιχεία μας, το θέμα της έρευνας, τη διάρκεια της συνέντευξης και την τήρηση της ανωνυμίας στη διαχείριση των πληροφοριών, ώστε και ο ερωτώμενος να νιώσει άνετα και να απομακρυνθεί κάθε περίπτωση καχυποψίας στη σχέση συνεντευκτική και συνεντευξιαζόμενου. Όλοι ανταποκρίθηκαν θετικά και με προθυμία και ορίστηκε βολική ημερομηνία και ώρα συνάντησης με το κάθε υποκείμενο ξεχωριστά (ατομικές συνεντεύξεις). Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν το μήνα Μάρτιο του 2018, στο χρονικό διάστημα

από 1 έως 20 Μαρτίου. Τόποι συνάντησης ήταν δημόσια καφέ στην πόλη της Τρίπολης και το γραφείο της ερευνήτριας.

Πριν την έναρξη των συνεντεύξεων ετοιμαζόταν ο υλικός εξοπλισμός (μαγνητόφωνο) και γινόταν ένας έλεγχος των ερωτήσεων του πρωτοκόλλου της συνέντευξης, ώστε να είναι ευκολότερη η ανάκλησή τους από την ερευνήτρια. Αφού γινόταν μια ακόμα ενημέρωση σχετικά με το σκοπό της έρευνας, δίνονταν διαβεβαιώσεις για την εξασφάλιση της ανωνυμίας των ερωτώμενων, οι οποίοι καλούνταν να δώσουν γραπτώς τη συγκατάθεσή τους για τη συμμετοχή τους στην έρευνα.

Βασική φροντίδα από την πλευρά της ερευνήτριας ήταν οι ερωτήσεις αφενός να είναι κατανοητές και σχετικές με τις εμπειρίες των υποκειμένων, να διακρίνονται από ευαισθησία απέναντι στα δικαιώματα και τις ανάγκες τους, να διευκολύνεται η ροή της επικοινωνίας και να διασφαλίζεται η εστίαση σε ζητήματα και θέματα που αφορούσαν τα ερευνητικά ερωτήματα. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης δεν παρευρίσκονταν άλλα πρόσωπα, επειδή ήταν πιθανό να επηρεάσουν τις απαντήσεις των συμμετεχόντων. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν ομαλά. Κάθε ερωτώμενος ανταποκρίθηκε άμεσα και ειλικρινά. Η ερευνήτρια προσπάθησε να είναι προσεκτική όσον αφορά τη διατύπωση των ερωτήσεων και τον τρόπο αντίδρασής της στις απαντήσεις που δέχονταν, έτσι ώστε να μη γνωστοποιήσει τις δικές της απόψεις. Ήταν σε εγρήγορση ώστε να διεξάγει την έρευνα προσεκτικά και με ευαισθησία.

Οι συνεντεύξεις μαγνητοφωνήθηκαν προκειμένου να γίνει μια μόνιμη καταγραφή των στοιχείων ώστε να μην υπάρξουν απώλειες στα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκειά τους (Robson, 2010). Ο λόγος που προτιμήθηκε η μαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων έναντι των γραπτών σημειώσεων είναι η ακριβής καταγραφή των δεδομένων, η διάθεση της ερευνήτριας να είναι ενεργή ακροάτρια και να μην αναλωθεί στην καταγραφή σημειώσεων, καθώς και η δυνατότητα να επανεξεταστούν τα πρωτογενή δεδομένα σε μελλοντικό χρόνο (Καλλινικάκη, 2010).

3.9 Επεξεργασία του εμπειρικού υλικού

Μετά την ολοκλήρωση της κάθε συνέντευξης ακολουθούσε η απομαγνητοφώνησή της, προκειμένου η ερευνήτρια να διατηρεί στη μνήμη της όλα εκείνα τα μη λεκτικά στοιχεία που συνόδευαν τις απαντήσεις των υποκειμένων, ώστε να μην παρερμηνευτούν τα όσα λέχθηκαν. Στο στάδιο αυτό ο προφορικός λόγος μετατράπηκε σε γραπτό κείμενο (Ιωσηφίδης, 2003), αφού ακολουθήθηκαν κανόνες σημειογραφίας, δηλαδή συμβάσεις που δίνουν τη δυνατότητα να αποτυπωθεί η γλώσσα του σώματος, το ύφος της φωνής, οι παύσεις, η ένταση των

συναισθημάτων. Η μεταγραφή είναι ένα καίριο βήμα γιατί ελαχιστοποιεί τη δυνατότητα μαζικής απώλειας, παραχάραξης και απλούστευσης των στοιχείων (Cohen, Manion & Morrison, 2008).

Πρόθεσή μας ήταν, πέρα από την ανάγνωση των δεδομένων, να επιχειρηθεί και μια ερμηνευτική προσέγγισή τους, που θα είναι σε θέση να επιφέρει την κατανόηση των θέσεων και των απόψεων των υποκειμένων (Mason, 2011). Στην παρουσίαση και στον σχεδιασμό των δεδομένων κρίθηκε αναγκαίο να παρουσιαστούν αυτούσια αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις των υποκειμένων, γιατί είναι σημαντικό οι ερμηνείες που αποδώσαμε να συσχετίζονται και να απορρέουν από τις ερμηνείες των ερωτώμενων και στη συνέχεια να μεταφράζονται σε αυτές με όρους που οι ίδιοι οι ερωτώμενοι είχαν χρησιμοποιήσει (Κυριαζή, 2005). Η αυτούσια παράθεση αποσπασμάτων από τα αναλυμένα κείμενα υποστηρίζουν και ενισχύουν την ερευνητική προσπάθεια των ποιοτικών ερευνητών και τους προσδίδει αξιοπιστία (Krippendorff, 2004).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο πλαίσιο του συνεχούς αιτήματος για δεοντολογικό χειρισμό των ερευνητικών πρακτικών και της δέσμευσης για εμπιστευτικότητα των στοιχείων, κρίθηκε απαραίτητο να μην καταγραφούν από τα αυτολεξεί αποσπάσματα τα ονόματα των ατόμων και των σχολικών μονάδων και οτιδήποτε άλλο θα οδηγούσε στη μη τήρηση των δεσμεύσεών μας.

3.10 Ζητήματα δεοντολογίας – φερεγγυότητα, εγκυρότητα και αξιοπιστία

Η δεοντολογία στην έρευνα των κοινωνικών επιστημών «εμπεριέχει ένα σύνολο κανόνων οι οποίοι ρυθμίζουν τη σχέση των ερευνητών με όλους τους εμπλεκόμενους στην έρευνα» (Horf, 2004 οπ. αναφ. στο Ίσαρη & Πουρκός, 2015: σ.88) και εστιάζονται συνήθως στο πώς θα πρέπει οι ερευνητές να αντιμετωπίζουν τα άτομα τα οποία συμμετέχουν στην ερευνητική διαδικασία (Τραϊανου, 2014 οπ. αναφ. στο Ίσαρη & Πουρκός: σ.88). Τα ζητήματα που λαμβάνονται συνήθως υπόψη στην περίπτωση αυτή αφορούν την ελεύθερη και συναινετική συμμετοχή των συμμετεχόντων κατόπιν πληροφόρησης, την προστασία τους από οποιαδήποτε πιθανή βλάβη (σωματική ή και ψυχική), τη διατήρηση της ανωνυμίας τους, τη δημοσίευση και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Για να μην προκύψουν, λοιπόν, ζητήματα δεοντολογίας και να εξασφαλιστεί η ελεύθερη, αβίαστη και εθελοντική προσέλευση των υποκειμένων στη έρευνα τούς έγινε ενημέρωση σε γλώσσα απλή και κατανοητή για το στόχο της έρευνας και για τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί, ενώ παράλληλα τονίστηκε το δικαίωμά τους να αποσυρθούν από την όλη διαδικασία σε οποιοδήποτε στάδιο της έρευνας καθώς και να ζητήσουν απόσυρση των δεδομένων που προέκυψαν από τη συνέντευξη

(Καλλινικάκη, 2010). Επίσης, διατηρήθηκε η εμπιστευτικότητα και η ανωνυμία των συμμετεχόντων και προστατεύτηκε η ταυτότητά τους, ενώ δόθηκε προσοχή στην ασφαλή αποθήκευση των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Ειδικά, όσον αφορά την εμπιστευτικότητα ακολουθήθηκε η αρχή ότι οι εμπειρίες των συμμετεχόντων πρέπει να αναφέρονται, όμως τα άτομα από τα οποία σταχυολογήθηκαν οι πληροφορίες πρέπει να κρύβονται (Creswell, 2011). Επιπλέον, διασφαλίστηκε το δικαίωμα στους συμμετέχοντες να λάβουν, εάν το επιθυμούν, γνώση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας (Howitt, 2010).

Στην ποιοτική έρευνα η φερεγγυότητα αναφέρεται στο κατά πόσο τα δεδομένα, η ανάλυση και η ερμηνεία τους ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της έρευνας, αντιστοιχούν στην κοινωνική πραγματικότητα ή απαντούν με επαρκή τρόπο στα ερευνητικά ερωτήματα. Έτσι όσον αφορά τη διαδικασία της συνέντευξης, βασικές προϋποθέσεις για τη συλλογή έγκυρων δεδομένων και αποτελεσμάτων είναι: αυτός που παίρνει τη συνέντευξη να είναι άγνωστος σε κείνον που τη δίνει, η διασφάλιση της ανωνυμίας και ο ερευνητής να είναι επιδέξιος, ώστε να διασφαλίσει και να διατηρήσει ατμόσφαιρα άνεσης κι εμπιστοσύνης (Βαμβούκας, 1998). Επίσης, έγινε προσπάθεια οι ερωτήσεις να τίθενται με ευθύ και ξεκάθαρο τρόπο και να γίνονται διευκρινιστικές ερωτήσεις όπου θεωρήθηκε ότι αυτό ήταν απαραίτητο. Συγχρόνως, ξεπεράστηκε η αγωνία για παραγωγή δεδομένων και οι ερωτώμενοι αντιμετωπίστηκαν με ευαισθησία και σεβασμό, ενώ η πρότερη γνώση του πεδίου της έρευνας συνετέλεσε στον «έλεγχο» της ευλογοφάνειας των απαντήσεων. Σε κάθε περίπτωση, κύριο μέλημα ήταν η παραγωγή νοήματος και η θέαση της πραγματικότητας μέσα από τα «μάτια» των ερωτώμενων. Γενικότερα διασφαλίστηκε ένα θετικό κλίμα για τη συνέντευξη το οποίο ενισχύθηκε από τις προσπάθειες της ερευνητριας- αλλά και των ερωτώμενων- να δημιουργηθεί κλίμα ευγένειας, άνεσης, ενθάρρυνσης και αμοιβαίας εμπιστοσύνης (Φίλιας, 2000: 142). Η προσπάθεια τήρησης όλων αυτών των αρχών, επηρέασε θετικά την όλη έρευνα.

Τα πιο ευρέως χρησιμοποιούμενα κριτήρια για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας είναι η αξιοπιστία, η προσαρμοστικότητα, η δυνατότητα μεταφοράς και η γνησιότητα (Lincoln & Cuba, 1985).

Η αξιοπιστία αναφέρεται στη σταθερότητα των στοιχείων με την πάροδο του χρόνου και κάτω από διαφορετικές συνθήκες. Η αξιοπιστία μπορεί να οφείλεται σε σφάλμα του συμμετέχοντος, ή του ερευνητή ή ακόμα στη μεροληπτική διάθεση του τελευταίου. Από τη σκοπιά αυτή θεωρούμε πως καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια να αποφευχθεί κάτι τέτοιο, κυρίως μέσω του εργαλείου που επιλέχθηκε αλλά και του περιεχομένου των ερωτήσεων.

Η προσαρμοστικότητα αναφέρεται στην αντικειμενικότητα, δηλαδή, το ενδεχόμενο αντιστοιχίας μεταξύ δύο ή περισσότερων ανεξάρτητων ατόμων για την ακρίβεια των δεδομένων. Ο κάθε ερωτώμενος λειτουργούσε ως ενισχυτής κάποιας πληροφορίας και βοηθούσε στην απόρριψη της πληροφορίας ή την επιβεβαίωने.

Η δυνατότητα μεταφοράς αναφέρεται στη δυνατότητα γενίκευσης ή μεταφοράς των συμπερασμάτων σε άλλες ομάδες. Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση ή "δεδικασμένο" για ανάλογες έρευνες στον ελλαδικό χώρο, για την επιλογή Νηπιαγωγείου, όπως και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση για την επιλογή Γυμνασίου ή Λυκείου.

Η γνησιότητα αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο οι ερευνητές δίκαια και πιστά, δείχνουν μια σειρά από δεδομένα. Τα δεδομένα της έρευνάς μας προήλθαν από μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις, οι οποίες απομαγνητοφωνήθηκαν και δημιουργήθηκε ένα σύνολο δεδομένων που οργανώθηκε και ταξινομήθηκε, ώστε να κατανοηθούν πλήρως οι θέσεις και οι απόψεις των υποκειμένων. Για να αποδειχθεί η γνησιότητα της έρευνας παραθέτονται αυτούσια αποσπάσματα από τα αναλυμένα κείμενα, τα οποία ενισχύουν την ερμηνευτική προσπάθεια.

Κεφάλαιο 4. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας

4.1 Εισαγωγή

Με την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων και την απομαγνητοφώνησή τους, προέκυψε το υλικό της έρευνας, το οποίο αποτελεί το κύριο σημείο ενδιαφέροντος του παρόντος κεφαλαίου. Οι ερωτήσεις, απευθυνόμενες σε μητέρες, των οποίων παιδιά θα φοιτήσουν το Σεπτέμβριο στην Α΄ Δημοτικού καλούνται να φωτίσουν τις προσωπικές απόψεις των υποκειμένων της έρευνας σχετικά με την φήμη της ποιότητας που έχει ένα Δημοτικό σχολείο και ποια κριτήρια κρίνουν την ποιότητα. Δεν έλειψαν και ερωτήσεις που προέτρεπαν τα υποκείμενα να συγκρίνουν τη φήμη μιας σχολικής μονάδας με αυτή κάποιας άλλης. Έγινε προσπάθεια να προσδιοριστεί η εκτίμηση που τα υποκείμενα της έρευνας έτρεφαν στην φήμη του σχολείου, στο οποίο ανήκαν σύμφωνα με τη διεύθυνση κατοικίας τους και ποια κριτήρια τις προτρέπουν να επιλέξουν πιθανώς ένα άλλο σχολείο με καλύτερη φήμη. Τέλος, οι ερωτήσεις επιδίωξαν να διερευνήσουν τους τρόπους με τους οποίους συγκροτείται αυτή η φήμη, δηλαδή τους τρόπους ενημέρωσης των γονέων αλλά και να επιχειρήσουν αξιολόγηση της αξιοπιστίας των τρόπων καθώς και μια γενικότερη αποτίμηση σχετικά με το αν υπάρχει η δυνατότητα η φήμη ενός σχολείου να μείνει σταθερή ή να αλλάξει.

Αξίζει να τονισθεί πως τρεις από από τις μητέρες είναι αλλοδαπές, ήρθαν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, η μία από Βουλγαρία (απόφοιτος γυμνασίου – 9χρονη φοίτηση σε σχολείο) και οι δύο από την Αλβανία (μία απόφοιτη δημοτικού/γυμνασίου – δετής φοίτηση και η άλλη απόφοιτη Λυκείου – 12ετής φοίτηση), χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και με μικρή γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Οι απαντήσεις των τριών αυτών συνεντεύξεων είναι μονολεκτικές, με γλωσσικά προβλήματα και περιορισμούς στην έκφραση εξαιτίας της εθνικής καταγωγής των συνεντευξιαζόμενων.

Εν συντομία, τα αποτελέσματα από τις τρεις αυτές συνεντεύξεις συγκλίνουν στο γεγονός πως θα εγγράψουν τα παιδιά στο σχολείο στο οποίο ανήκουν και κυρίως ενδιαφέρονται να παραμένουν προστατευμένα, όσο αυτές θα εργάζονται, χωρίς να εξετάζουν κανέναν άλλο παράγοντα. Οι τρεις αλλοδαπές δεν σκέφτηκαν καθόλου να εξετάσουν τη φήμη του σχολείου, απλά θα εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο, στο οποίο πρέπει να εγγραφούν, σύμφωνα με τη διεύθυνση κατοικίας τους και θα αλλάξουν σχολείο μόνο στην περίπτωση που θα γίνει αλλαγή διεύθυνσης κατοικίας. Χρησιμοποιούν το σχολείο κυρίως ως τόπο φύλαξης των παιδιών τους, ώστε να έχουν χρόνο να εργαστούν.

Για αυτόν ακριβώς το λόγο αποφασίστηκε να εξαιρεθούν από το δείγμα οι τρεις αυτές συνεντεύξεις και βέβαια από την ανάλυσή των αποτελεσμάτων.

Οι πρώτες οκτώ ερωτήσεις δίνουν δημογραφικά στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία οι μητέρες είναι έγγαμες, μεταξύ τριάντα και σαράντα ετών περίπου και ζουν όλες στην Τρίπολη. Αναφορικά με το μορφωτικό τους επίπεδο μία είναι φιλόλογος, έχει διδακτορικό τίτλο σπουδών και εργάζεται στο Πανεπιστήμιο (ο σύζυγος με πτυχίο ΑΕΙ εργάζεται ως εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Τέσσερις μητέρες κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, δύο από αυτές εργάζονται στο δημόσιο τομέα (μία εκπ/κος Πληροφορικής) και δύο στον ιδιωτικό, (οι σύζυγοι, ο ένας είναι απόφοιτος Λυκείου, ο ένας με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, και οι δύο απόφοιτοι ΑΕΙ). Έξι από αυτές είναι απόφοιτες Πανεπιστημίου – τρεις εκπαιδευτικοί (Μουσικός, νηπιαγωγός, γυμνάστρια) μία οικονομολόγος, μία γεωπόνος, μία μηχανολόγος μηχανικός, (οι σύζυγοι, 4 είναι απόφοιτοι ΑΕΙ και δύο ΤΕΙ). Δύο είναι απόφοιτες ΤΕΙ, μία βρεφοκόμος, μια γραφίστας με συζύγους απόφοιτους ΙΕΚ. Δύο είναι απόφοιτες Λυκείου και δουλεύουν, η μία ως οδηγός ταξί και η άλλη σε καφετέρια (οι δε σύζυγοι είναι απόφοιτοι Επαγγελματικού Λυκείου, ο ένας έχει συνεργείο αυτοκινήτων και ο άλλος διατηρεί κατάστημα γραφικής ύλης- φωτοτυπίες).

Τέλος τρεις από τις μητέρες έχουν τρία παιδιά και το δεύτερό τους παιδί θα φοιτήσει φέτος στο σχολείο, ενώ οι υπόλοιπες δώδεκα έχουν δύο παιδιά, που το πρώτο τους θα φοιτήσει στο δημοτικό.

4.2 Αποτελέσματα έρευνας

1ο ερευνητικό ερώτημα

Κατά πόσο θεωρούν οι γονείς ότι υπάρχει μια φήμη η οποία συνοδεύει τα σχολεία και πόσο και με ποιο τρόπο αυτή τους επηρεάζει;

9^η ερώτηση: Έχετε αποφασίσει σε ποιο σχολείο θα εγγράψετε το παιδί σας τη νέα σχολική χρονιά;

Σε αυτή την ερώτηση και οι 15 ερωτώμενες απάντησαν πως έχουν ήδη αποφασίσει σε ποιο σχολείο θα εγγράψουν το παιδί τους.

10^η ερώτηση:

10α: Το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσει το παιδί σας είναι αυτό στο οποίο ανήκετε, σύμφωνα με την οδό της μόνιμης κατοικίας σας;

Οι εννέα από τις ερωτώμενες απάντησαν πως έχουν αποφασίσει να εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο όπου ανήκουν, σύμφωνα με τη διεύθυνση της μόνιμης κατοικίας τους (δύο από τις 9, σύμφωνα με τη διεύθυνση κατοικίας των πεθερικών τους). Ενδιαφέρον όμως παρουσιάζει η μητέρα, η οποία θεωρεί αδιανόητο να σκεφτεί πως μπορεί να αλλάξει σχολείο για οποιοδήποτε λόγο (η απάντησή της παρατίθεται παρακάτω). Είναι Μηχανολόγος Μηχανικός, κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και ο σύζυγός της απόφοιτος ΑΕΙ, σπούδασαν στην Ιταλία και είναι σχετικά μεγαλύτεροι ηλικιακά από τους υπόλοιπους γονείς,

Ωστόσο έξι μητέρες απάντησαν πως θα εγγράψουν το παιδί τους σε σχολείο διαφορετικό από αυτό στο οποίο ανήκουν με βάση τη διεύθυνση της μόνιμης κατοικίας τους.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Φυσικά το παιδί μου θα πάει στο σχολείο στο οποίο ανήκουμε. Το θεωρώ αδιανόητο, άδικο και τεράστιο λάθος ακόμα και να μπω στη διαδικασία να σκεφτώ πως ένα άλλο σχολείο είναι καλύτερο από κάποιο άλλο. (Θυμώνει) Γιατί επειδή το κτίριο είναι καινούριο; μα οι δάσκαλοι έχουν όλοι πάρει την ίδια εκπαίδευση, είναι πάνω από όλα άνθρωποι, που νοιάζονται για όλα τα παιδιά το ίδιο (ελεύθερη επαγγελματίας-Μηχανολόγος Μηχανικός με Μεταπτυχιακό)

10β: Γιατί θα εγγράψετε το παιδί σας σε άλλο σχολείο από αυτό στο οποίο γεωγραφικά ανήκετε;

Όπως ήδη αναφέρθηκε οι έξι μητέρες οι οποίες επιλέγουν να εγγράψουν το παιδί τους σε διαφορετική σχολική μονάδα από αυτή στην οποία ανήκουν με βάση τη

διεύθυνση κατοικίας τους, ανέφεραν ότι αυτό θα το επιτύχουν δηλώνοντας διαφορετική διεύθυνση. Θα προβούν σε αυτή την ενέργεια είτε επειδή υπάρχει δημοτικό σε κοντινότερη απόσταση (5), είτε επειδή σε μια περίπτωση η μητέρα δεν εγκρίνει τις μεθόδους του διευθυντή, ο οποίος κατά τη μητέρα είναι απρόσιτος και για μαθητές και για γονείς, υπερβολικά αυστηρός και πολύ νευρικός.

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Όχι, δεν ανήκουμε σε αυτό το σχολείο... κανονικά θα έπρεπε να το εγγράψω στο Χ Δημοτικό, σύμφωνα δηλαδή με τη διεύθυνσή μας. Όμως... (δισταγμός) να... έχω ακούσει διάφορα για το συγκεκριμένο σχολείο. (Η μητέρα συνεχίζει μετά από παρότρυνσή μου, απαντώντας και στην επόμενη ερώτηση, την 11η) (ΑΕΙ – Εφοριακός)

11^η ερώτηση: Επιλέξατε να εγγράψετε το παιδί σας στο Δημοτικό στο οποίο ανήκετε χωρίς δεύτερη σκέψη ή κάνατε μια έρευνα αγοράς συγκρίνοντάς το με άλλα;

Όπως φαίνεται και από την προηγούμενη ερώτηση, οι 9 μητέρες θα εγγράψουν τα παιδιά τους στο σχολείο στο οποίο ανήκουν λόγω διεύθυνσης, οι υπόλοιπες έξι επέλεξαν άλλο σχολείο εγγραφής.

Στις απαντήσεις των έξι που επέλεξαν άλλο σχολείο εγγραφής, κυριαρχεί η προτίμησή τους σε σχολείο, στο οποίο οι εκπαιδευτικοί έχουν τις καλύτερες συστάσεις (6), είναι δηλαδή καλοί στη δουλειά τους, με σωστή κατάρτιση, υπεύθυνοι και για την ασφάλεια αλλά και για την εκπαίδευση των μαθητών τους, ενημερωμένοι για τις νέες μεθόδους διδασκαλίας, προσιτοί, και πάντα πρόθυμοι να εξηγήσουν, να ενημερώσουν κτλ.

Οι γονείς αναζητούν πληροφορίες και για τον Διευθυντή (4 από τους 6 που επέλεξαν αλλαγή σχολείου), ο οποίος θέλουν να είναι μικρής σχετικά ηλικίας – πάντως όχι κοντά στη σύνταξη - να έχει επίσης σωστή συμπεριφορά τόσο απέναντι στα παιδιά όσο και στους γονείς τους, να συμμερίζεται και να προσφέρει κάθε βοήθεια και να είναι σε θέση να επιλύει διαφορές – διενέξεις ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας, εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές. Επιθυμούν ακόμα να είναι ηγέτης, αποφασιστικός αλλά όχι αυταρχικός, να προωθεί εκπαιδευτικές καινοτομίες και φροντίζει για τη λήψη κάθε μέτρου το οποίο συμβάλλει στην καλή λειτουργία του σχολείου, να καθοδηγεί και να βοηθάει τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους ενημερώνοντάς τους, όλους που συμμετέχουν στη εκπαιδευτική διαδικασία, για τους στόχους και το έργο του σχολείου.

Επίσης μεγάλη σημασία δίνουν στην κατάσταση του κτιρίου (4 από τους 6 που επέλεξαν αλλαγή σχολείου) και στις εγκαταστάσεις, στην ύπαρξη ικανοποιητικού

χώρου άθλησης-γυμναστηρίου των μαθητών, μεγάλου προαύλιου, χωρίς κακοτεχνίες και ελαττώματα, φροντισμένου περιβάλλοντος με δέντρα, παγκάκια κτλ. Είναι πιθανό το διδακτήριο να είναι παλιό, δεν παύει όμως οι γονείς να επιθυμούν να είναι περιποιημένο, βαμμένο και να διατηρείται καθαρό και ασφαλές για τους μαθητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό. Δύο από τις ερωτώμενες που επέλεξαν τελικά διαφορετικό σχολείο, δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν για την επιλογή τους και από συναισθηματικούς λόγους, καθώς η μία φοιτούσε μαζί με τον σύζυγο στο ίδιο σχολείο και της άλλης μητέρας ο μεγαλύτερος γιος.

1^η Ενδεικτική απάντηση: *Δεν ήθελα να την πάω στο Χ σχολείο γιατί έχω ακούσει ότι η Δ/ντρια εκεί είναι ένας πολύ αυταρχικός άνθρωπος και ... ε, δε θα ήθελα στην πρώτη της επαφή με το δημοτικό, η κόρη μου να ακούει κάποιον που "φωνάζει" συνέχεια. Επίσης όταν το καλοσκέφτηκα και επέλεξα το Ψ σχολείο γιατί είχα ακούσει τα καλύτερα λόγια για τον διευθυντή, είδα ότι θα με βόλευε και τα πρωινά για να αφήνω το παιδί, αφού είναι πιο κοντά στη δουλειά μου. Δηλαδή, περνώντας θα την αφήνω εκεί και θα συνεχίζω παρακάτω. Επίσης δεν θα ήθελα να εμπλέξω τους παππούδες ξανά γιατί αν θα πηγαίναμε στο σχολείο της γειτονιάς μας, θα έπρεπε εκείνοι να την πηγαίνουν κάθε πρωί, ... αφού εγώ θα φεύγω νωρίτερα. (οικονομολόγος – εφοριακός ΑΕΙ)*

2^η Ενδεικτική απάντηση: Με βάση τη διεύθυνση κατοικίας. Δεν έκανα καμία έρευνα αγοράς, επειδή πιστεύω πως όλα τα δημοτικά σχολεία της πόλης μας έχουν μια αρκετά καλή φήμη. Είμαστε όμως και δίπλα στο σχολείο, οπότε μας βολεύει κιόλας. (Ιδιωτική Υπάλληλος- φυσικοθεραπεύτρια – Μεταπτυχιακό)

3^η Ενδεικτική απάντηση: Η αρχική επιλογή ήταν λόγω του πολύ καλού ονόματος που έχει αποκτήσει χρόνια τώρα το σχολείο αυτό. Ωστόσο εντελώς τυχαία, έγινε αναπροσαρμογή των περιφερειών και ανήκουμε και επίσημα σε αυτό.

Όμως θα έκανα φιλότιμες προσπάθειες να γραφτούμε, ... σε περίπτωση που δεν ανήκαμε τελικά. (εκπ/κος- Μουσικός – ΑΕΙ)

12^η ερώτηση:

12α: Θεωρείτε ότι τα δημοτικά σχολεία της Τρίπολης διαφέρουν μεταξύ τους;

Δέκα από τις δέκα πέντε ερωτώμενες πιστεύουν πως τα δημοτικά σχολεία της πόλης διαφέρουν μεταξύ τους. Θεωρούν καλύτερο ένα σχολείο στο οποίο δεν συγκεντρώνονται πολλοί αλλοδαποί μαθητές – στα σχολεία της Τρίπολης υπερτερούν οι Αλβανικής καταγωγής από τους αλλοδαπούς, οι οποίοι όμως έχουν

ενταχθεί πλήρως και κάποια από αυτά τα παιδιά δεν διαφέρουν σε τίποτα από τα ελληνικής καταγωγής. Το ζήτημα τίθεται κυρίως με τους Ρομά μαθητές, οι οποίοι φοιτούν, μόνο για να πάρουν το επίδομα και στην πραγματικότητα δεν θέλουν να ενσωματωθούν με τον υπόλοιπο πληθυσμό, καθώς δεν είναι τόσο καθαροί αλλά δημιουργούν προβλήματα με την συμπεριφορά τους – τσακωμοί, μικροκλοπές, ανυπακοή στους κανόνες του σχολείου και στους εκπαιδευτικούς.

Αν και στις δέκα αυτές απαντήσεις κυριαρχεί το ζήτημα της μαθητικής σύνθεσης, οι έξι από τις δέκα μητέρες αναφέρθηκαν στο προσωπικό του σχολείου, διευθυντή και εκπαιδευτικό προσωπικό, τόσο στην επιστημονική τους κατάρτιση και τη χρήση νέων μεθόδων διδασκαλίας, όσο και στην συμπεριφορά τους προς του ίδιους αλλά και προς τα παιδιά τους.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Ενδιαφέρει τους γονείς,... εννοώ όχι μόνο εμάς ... αλλά και πολλούς γνωστούς μας ένα σχολείο ανοικτό, προσιτό, που θα έχουμε άμεση επαφή και δεν θα "φοβόμαστε" (η κίνηση των εισαγωγικών έγινε με τα χέρια της) να πλησιάσουμε. Να μπορώ να μπω στο σχολείο, ... εγώ, η μητέρα... όχι ένας άγνωστος ... να δώσω ένα τετράδιο ή το κολασιό του παιδιού που το ξέχασε χωρίς να σκέφτομαι ... πό'πο τι θα τους πω τώρα; Κι αν με αγριέψουν ... ή αν μαλώσουν το παιδάκι μου;... (ΤΕΙ Γραφίστας)

2^η Ενδεικτική απάντηση: *Ε... όσο να'ναι ... για κάποια ακούς πολύ καλά λόγια και για κάποια άλλα όχι και τόσο. Για παράδειγμα στα σχολεία, στα οποία φοιτούν πολλοί αλλοδαποί και Ρομά, έχουν μεγάλη διαφορά σε σχέση με άλλα σχολεία που η σύστασή τους έχει μεγαλύτερη ομοιογένεια. Και όχι απλά ομοιογένεια ... τέλος πάντων, εννοώ ότι τα σχολεία διαφέρουν λόγω της σύστασης των μαθητών (Δημόσιος υπάλληλος – Δήμος Τρίπολης - Μεταπτυχιακό).*

Πέντε (5) από τις δέκα μητέρες αναφέρθηκαν σε θέματα ασφάλειας του κτιρίου, πιστεύουν όμως πως ένα προσεγμένο και καθαρό σχολείο είναι ασφαλώς πιο ευχάριστο και δημιουργεί θετικά συναισθήματα σε γονείς και μαθητές. Οι γονείς νιώθουν σιγουριά επειδή τα παιδιά τους φοιτούν σε ένα υλικοτεχνικά άρτιο κτίριο, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί εργάζονται νιώθοντας τα ευεργετικά αποτελέσματα ενός ζεστού και οικείου χώρου.

3^η ενδεικτική απάντηση:

Ε, ναι, σε καμία περίπτωση δεν σκέφτομαι ρατσιστικά, αλλά πρώτον υπάρχουν σχολεία που το κτίριο είναι σχεδόν απαράδεκτο, άλλα με πολλά παιδιά και μικρούς χώρους και υπάρχει σχολείο που μέχρι πριν 5 χρόνια συγκέντρωνε τους

περισσότερους Ρομά. Ε, ... δεν επιλέγεις αυτό το σχολείο παρόλο που είναι καινούριο, πεντακάθαρο και με καλούς εκπαιδευτικούς. Τα τελευταία χρόνια υλοποιήθηκε μια στοχευμένη πολιτική με αποτέλεσμα να μοιραστούν όλα τα παιδιά Ρομά σε όλα τα Δημοτικά ... και αυτό είναι αν μη τι άλλο σημαντικό. Ένα δύο παιδιά στην τάξη είναι μια χαρά αλλά όταν μαζεύονται 8-9 σε κάθε τμήμα δημιουργούν γκέτο (Νηπιαγωγός ΑΕΙ).

Τρεις μητέρες δεν είναι απόλυτα σίγουρες πως ένα σχολείο διαφέρει από ένα άλλο σχολείο και δύο είναι βέβαιες πως στα σχολεία επικρατεί ομοιογένεια πληθυσμού μαθητών και εκπαιδευτικών, καθώς όλοι έχουν διδαχθεί τα ίδια στα ίδια πανεπιστήμια και πως η εκπαιδευτική νομοθεσία, που διέπει τη λειτουργία των σχολείων είναι ίδια για όλα τα σχολεία.

Ενδεικτική απάντηση: Θεωρώ πως τα δημοτικά σχολεία της Τρίπολης διαφέρουν μεταξύ τους, χμ, ... ε, ... αλλά όχι και πολύ. (Οδηγός ταξί – Λύκειο)

12β: Ποιο έχει την καλύτερη φήμη;

Αν και οι ερωτώμενες διαβεβαιώθηκαν και πάλι πως δεν θα κοινοποιηθούν οι απαντήσεις της συγκεκριμένης ερώτησης, οι εννέα από τις 15 δεν γνώριζαν ποιο σχολείο έχει την καλύτερη φήμη ή τεχνηέντως απέφυγαν να απαντήσουν, έτσι οι δύο από αυτές, μετά από "πίεση" ανέφεραν τρία σχολεία, τα οποία είναι ανάμεσα σε αυτά για τα οποία έκαναν λόγο και οι υπόλοιπες έξι.

Η Τρίπολη διαθέτει δώδεκα δημοτικά σχολεία και οι οχτώ μητέρες θεωρούν επικρατέστερα τα έξι από αυτά.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί πως η έρευνα δεν περιορίστηκε γεωγραφικά στο μέρος της πόλης των συγκεκριμένων έξι σχολείων. Από την άλλη μεριά δεν ειπώθηκε πως τα άλλα έξι σχολεία έχουν τη χειρότερη φήμη, μόνο πως δεν ακούγονται στην πόλη ως τα καλύτερα.

1η Ενδεικτική απάντηση:

Πρέπει να το ονομάσω? Δεν μπορώ εγώ να κρίνω ποιο είναι το καλύτερο, ούτε και θέλω να αδικήσω τα υπόλοιπα σχολεία. Αυτό που μπορώ να βεβαιώσω με σιγουριά είναι ότι υπάρχουν αρκετά σχολεία με πολύ καλή φήμη στην πόλη μας και οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί κάνουν αξιόλογο έργο, σε σχέση πάντα με το μαθητικό δυναμικό, που έχουν στην τάξη τους, ... τα σχολεία αυτά πάντως δεν έχουν αλλοδαπούς ή Ρομά (γεωπόνος/ Δ/ση Γεωργίας - ΑΕΙ).

2η Ενδεικτική απάντηση:

Σύμφωνα με τις γνώμες που έχω πάρει το Χ, (δίνει ένα συγκεκριμένο όνομα με το οποίο είναι γνωστό το συγκεκριμένο σχολείο), το Ψ και το Φ, που επέλεξα τελικά. Βέβαια δεν θέλω να αδικήσω και τα υπόλοιπα...(Δημόσιος υπάλληλος – Δήμος Τρίπολης - Μεταπτυχιακό)

13η ερώτηση: Τι φήμη συνοδεύει το σχολείο που σκέπτεστε να εγγράψετε το παιδί σας;

Όλες οι ερωτώμενες αναφέρθηκαν στους εκπαιδευτικούς του σχολείου, οι οποίοι αποτελούν τον πρώτο και κυριότερο παράγοντα επιτυχίας ενός σχολείου, θα φροντίσουν για ένα όμορφο και ζεστό περιβάλλον, όχι μόνο διακοσμώντας τον χώρο αλλά φροντίζοντας να υπάρχει θετικό κλίμα συνεργασίας και δημιουργικότητας.

Οι περισσότερες μητέρες όχι απλά θέλουν αλλά προσπαθούν το παιδί τους να φοιτά σε έναν ασφαλή χώρο, υγιεινό, καθαρό με όσο το δυνατό καλύτερες εγκαταστάσεις. (10 αναφορές)

Ο προσιτός και δίκαιος διευθυντής, συγκέντρωσε αρκετές απαντήσεις (5 απαντήσεις) και γενικότερα το ήθος του, η συμπεριφορά του και η συγκεκριμένη στάση του σε ορισμένα θέματα που ενέκυψαν, λειτούργησαν θετικά ή αρνητικά στον καθορισμό της φήμης του σχολείου.

Έγινε αναφορά από τρεις μητέρες για μια ακόμη φορά σε μαθητές αλλοδαπούς και Ρομά και πόσο το μικρό ή μεγάλο ποσοστό τους στο σχολείο επηρεάζει τη φήμη του.

Μία μητέρα (Μηχανολόγος Μηχανικός) έθεσε θέμα πειθαρχίας εκπ/κών και μαθητών, οι οποίοι θα είναι ενταγμένοι σε ένα αυστηρό πρόγραμμα χωρίς παρεκκλίσεις και στην τήρηση του ωραρίου προσέλευσης και αποχώρησης ενώ μία άλλη θέματα διακρίσεων των μαθητών από τους εκπ/κούς – σε θεατρική παράσταση, παρέλαση, εξάντληση της αυστηρότητας σε έναν μαθητή.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Α, από όλους ακούω τα καλύτερα, ότι καταρχήν ο Διευθυντής είναι ο καλύτερος, ευγενικός, προσιτός... και με τα παιδιά και με τους γονείς. Επίσης το έχω δει και μέσα από κάποιες εκδηλώσεις που έχω πάει, σε ένα bazaar συγκεκριμένα, και είναι πολύ όμορφα διακοσμημένο. Τα έργα τέχνης που έχουν κάνει τα παιδιά με τον εικαστικό τους – όπως έμαθα- κοσμούν όλο το εσωτερικό του σχολείου και είναι απίστευτα. Μου είχε κάνει πολύ μεγάλη εντύπωση, όταν το πρωτοείδα (διδάσκει Πληροφορική σε σχολείο - Μεταπτυχιακό).

2^η ενδεικτική απάντηση:

πολύ καλή..., εξαιρετικοί δάσκαλοι, πολύ καλό κλίμα συνεργασίας, πολλά γνωστά παιδιά πηγαίνουν εκεί, είναι και κοντά στο σπίτι μας, αλλά υπάρχει και κοντινότερο, ωστόσο δεν θα πηγαίναμε εκεί, διοργανώνουν εξαιρετικές κοινωνικές και εκπαιδευτικές δράσεις, ... θα μου πεις κριτήριο είναι αυτό; ..., αλλά ναι, γιατί αναπτύσσουν τα παιδιά την κοινωνικότητά τους, εκφράζονται, αλληλοεπιδρούν (Νηπιαγωγός- ΑΕΙ).

14^η ερώτηση: Κατά πόσο σας επηρεάζει η φήμη του σχολείου στην απόφασή σας να το εγγράψετε σε αυτό; Γιατί δεν διαλέξατε ένα άλλο με καλύτερη ίσως φήμη;

Σε αυτήν την ερώτηση, οι τρεις από τις μητέρες δεν επηρεάστηκαν καθόλου από τη φήμη του σχολείου – όπως φαίνεται και από τις προηγούμενες απαντήσεις, θεωρούν πως δεν υφίσταται τέτοιο ζήτημα – όλα τα σχολεία είναι ίδια, όλοι οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν και συμπεριφέρονται το ίδιο. Το κοινωνικό και εκπαιδευτικό υπόβαθρο αυτών των μητέρων είναι χαμηλό, απόφοιτοι Λυκείου, αυτές και οι σύζυγοί τους. Ήρθαν στην Τρίπολη από μικρά χωριά και βοηθούνται οικονομικά από τους γονείς τους, που ζουν στο χωριό.

Οι περισσότερες όμως από τις μητέρες, δώδεκα από τις δέκα πέντε, παραδέχτηκαν πως επηρεάζονται άμεσα από όσα ακούγονται για ένα σχολείο, είτε αυτό είναι οι εκδηλώσεις που γίνονται, οι δράσεις εκτός σχολείου, είτε το καλοδιατηρημένο κτίριο, με τις ασφαλείς εγκαταστάσεις, κυρίως όμως ενδιαφέρονται για το έμπυχο δυναμικό του σχολείου, διευθυντή και εκπαιδευτικούς. Δύο από τις μητέρες είχαν άμεση γνώση από το σχολείο, καθώς σε αυτό φοιτούσαν μεγαλύτερα παιδιά τους.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Το σχολείο στο οποίο ανήκουμε έχει πολύ καλή φήμη. Ωστόσο δεν αποτέλεσε αυτό το μοναδικό κριτήριο. Το σχολείο, δηλαδή, αυτό είναι το σχολείο μας, το σχολείο της γειτονιάς μας, στο οποίο λογικά θα φοιτήσουν τα περισσότερα παιδάκια, τα οποία τώρα πηγαίνουν στο Νηπιαγωγείο. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι θα συνεχιστεί η παρεούλα τους και αυτό κατά τη γνώμη μου είναι πολύ σημαντικό ... και ευχάριστο. (βρεφοκόμος – ΤΕΙ)

2^η ενδεικτική απάντηση:

...μα σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα υπάρχουν θετικά και αρνητικά. σημασία έχει να υπερτερεί στα σημεία, δηλ. στα βασικά και κύρια σημεία... δάσκαλοι, συνεργασία, ομάδες παιδιών, και υποδομές. Τώρα αν έχει κυλικείο ή όχι, αν είναι λίγο πιο κοντά ή μακριά δεν πολυπαίζουν ρόλο. Εξάλλου για να έχει δημιουργήσει μια φήμη για το επίπεδό του, σημαίνει πως για σειρά ετών καταφέρνει τους στόχους που θέτει, έχει ευχαριστημένους μαθητές άρα και γονείς, δεν έχει προβλήματα δηλαδή γενικώς. Οπότε όχι δεν θα επέλεγα κάποιο άλλο. Και είναι και κάτι ακόμα. Δεν μπορείς εύκολα να επιλέξεις, αν δεν έχεις αποδεδειγμένα κάτι για τη φήμη, καλή ή κακή. Αν δηλαδή ακουστεί κάτι καραμπινάτο, κάτι τραγικό, το μαθαίνουμε αμέσως και εννοείται μάλλον το απορρίπτεις. Ωστόσο κι εκεί οφείλεις να εξετάσεις πολλά πράγματα: τι ακούστηκε, πώς συνέβησαν όλα αυτά, ποιος ευθύνεται, μήπως δεν είναι πλέον εκεί αυτός που ευθύνεται; Για παράδειγμα, ... για να καταλάβετε τι λέω, υπάρχει ένα σχολείο που το αποφεύγουν όλοι, ... ενώ είχε εξαιρετική φήμη. Οι παλιοί διευθυντές έχτισαν και ο τωρινός γκρέμισε.

Ε... , αν απομακρυνθεί η αιτία του κακού το σχολείο θα επανέλθει. Αργά ίσως, αλλά οφείλεις να εξετάσεις όλες τις φήμες. (εκπ/κος Πληροφορικής – Μεταπτυχιακό)

15^η ερώτηση: Με βάση την μέχρι τώρα έρευνά σας, ανταποκρίνεται το σχολείο στη φήμη του;

Οι τρεις μητέρες δεν ενδιαφέρθηκαν καθόλου να μάθουν κάτι σχετικό με το σχολείο που θα φοιτήσει το παιδί τους, ούτε τι φήμη έχει αυτό το σχολείο, πόσο μάλλον αν ανταποκρίνεται το σχολείο στη φήμη του.

Οι υπόλοιπες δώδεκα όμως μητέρες απάντησαν θετικά, πως από το Σεπτέμβριο του 2017 ρωτούσαν ή είχαν δείξει σοβαρό ενδιαφέρον για συζητήσεις σχετικές με φήμες για τα σχολεία της πόλης.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Νομίζω πως ΝΑΙ, έχω ακούσει τα καλύτερα από τους περισσότερους, ...ότι έχει καλούς δασκάλους, καλό διευθυντή, ότι τα μικρά χωρίζονται από τα μεγάλα στο διάλειμμα και πάνε σε διαφορετικά προαύλια ... βασικό και αυτό ...να μη χτυπηθούν τα μικρά από τα μεγάλα. Από έναν, δυο... έχω ακούσει ότι δεν τους άρεσε ο διευθυντής γιατί είναι πιο μεγάλος σε ηλικία κι ότι κάποια θέματα δεν τα είχε χειριστεί σωστά ... αλλά ... εμείς οι γονείς καμιά φορά ... υπερβάλλουμε (βρεφονηπιοκόμος ΤΕΙ).

2^η ενδεικτική απάντηση:

Ναι αν και δεν έκανα και καμιά φοβερή έρευνα αγοράς. Στην Ελλάδα είμαστε ,τα σχολεία είναι λίγο πολύ σε παρόμοιο επίπεδο. Κάτι έντονα αρνητικό, αν μάθαινα, θα το απέρριπτα, αλλά δεν έχουμε κάτι τέτοιο στα δημοτικά. Νομίζω...(γυμνάστρια ΑΕΙ).

3^η ενδεικτική απάντηση:

Ναι, πιστεύω αρκετά. Δεν είναι όλα τέλεια, αλλά νομίζω πως αυτό συμβαίνει και στα άλλα σχολεία της πόλης. Υπάρχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. (σερβιτόρα – Λύκειο)

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:

Ποια στοιχεία σύμφωνα με τους γονείς διαμορφώνουν τη φήμη ενός σχολείου;

16^η ερώτηση: Ποια θέματα έχετε θέσει ως προτεραιότητα στην έρευνά σας που θα κρίνουν την επιλογή σας ;

Στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, οι μητέρες καλούνται να δώσουν τα στοιχεία που κρίνουν την επιλογή τους για το σχολείο που θα φοιτήσει το παιδί τους και επομένως όσα διαμορφώνουν τη φήμη ενός σχολείου.

Το έμπυχο δυναμικό του σχολείου, ο διευθυντής αλλά κυρίως οι εκπαιδευτικοί του σχολείου, αποτελούν το κυρίαρχο στοιχείο, για την επιλογή του σχολείου (15 κοινές απαντήσεις). Είναι αυτοί που θα οραματιστούν, θα σχεδιάσουν, θα οργανώσουν και σαν καλοδουλεμένη ορχήστρα θα εκτελέσουν όσα έχουν αποφασίσει. Αν οι εκπ/κοι ενός σχολείου λειτουργούν, όλοι μαζί σαν ομάδα και όλοι μαζί πορεύονται για έναν κοινό σκοπό, τότε το θετικό κλίμα της συνεργασίας και της σύμπραξης φαίνεται σε κάθε έκφραση καθημερινά στην εικόνα του σχολείου, αυτό «περνάει» στους μαθητές και οι γονείς συνειδητοποιούν πως τα παιδιά τους εκπαιδεύονται σε ένα χώρο που κυριαρχεί το καλό κλίμα, και είναι ήσυχοι πως η μάθηση γίνεται ευχάριστα, γιατί τα παιδιά τους είναι χαρούμενα.

Το θετικό αυτό κλίμα γίνεται αισθητό από την είσοδο κάποιου στο χώρο του σχολείου, αφού όσο παλιό κι αν είναι το κτίριο, πρέπει να είναι καλοδιατηρημένο (12 κοινές απαντήσεις) και η φροντίδα του να είναι εμφανής. Επίσης η ασφάλεια (5 απαντήσεις) των παιδιών τους είτε μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας είτε στο προαύλιο είτε κατά την είσοδο- έξοδο από το σχολείο είναι από τα πρωταρχικά θέματα στην ιεράρχηση των γονέων για τον καθορισμό της φήμης του σχολείου.

Υπάρχουν ακόμα έξι μητέρες που θεωρούν πως η απόσταση από το σπίτι είναι βασικό στοιχείο για την επιλογή τους, καθώς η καθημερινή μετακίνηση από και προς το σχολείο είναι ζήτημα για την οικογένεια.

Λιγότερες μητέρες κρίνουν σημαντικό για το παιδί τους να συνεχιστεί η παρέα τους από το Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό, γιατί γνωρίζουν τους γονείς τους και κάνουν οικογενειακή παρέα. Έτσι τα παιδιά τους θα αποφύγουν συχνή συναναστροφή με παιδιά που οι γονείς δεν γνωρίζουν και ίσως δεν εγκρίνουν.

Δύο μητέρες ανησυχούν τέλος μήπως στο τμήμα που θα φοιτά το παιδί τους θα έχουν συμμαθητές αλλοδαπούς ή ακόμα χειρότερα Ρομά.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Με ενδιαφέρει πάρα πολύ το ήθος των εκπαιδευτικών, η ευγένεια και η ηρεμία τους όταν απευθύνονται στα παιδιά. Αν αγαπούν τη δουλειά τους, θα φαίνεται στην καθημερινή συναναστροφή τους και με τους μαθητές αλλά και με τους γονείς. Η γνώση του αντικειμένου τους είναι δεδομένη, το κυριότερο όμως είναι η μεταδοτικότητα, ώστε η νέα γνώση να γίνεται αντιληπτή. Σ' αυτό θα βοηθήσει ο μικρός αριθμός μαθητών στην τάξη και βέβαια, αν οι αλλοδαποί και τα τσιγγανάκια είναι από ελάχιστα έως καθόλου (Φιλόλογος - Διδακτορικό).

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Σίγουρα ο προσιπός Διευθυντής, οι καλοί δάσκαλοι, η ασφάλεια των παιδιών – αυτή εξαρτάται όχι μόνο από την καταλληλότητα του κτιρίου αλλά πόσο και με ποιο τρόπο προστατεύουν οι δάσκαλοι τα παιδιά μας, δηλαδή να έχουν τεθεί κανόνες λειτουργίας που τηρούνται από όλους. Πρέπει να ξέρω ότι κάποιος προσέχει το παιδί μου και μέσα στην τάξη και στο διάλειμμα (Γεωπόνος - ΑΕΙ)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Καλό εκπαιδευτικό προσωπικό με συνεργατική διάθεση, καλά παιδιά όχι ένα σύνολο από κακομαθημένους αλαζόνες και αξιοπρεπείς κτιριακές υποδομές, ένα κλίμα δηλ ζεστό, ευχάριστο, που θα νιώσει το παιδί μου τη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό όσο πιο ήρεμα και με την πλέον παιδαγωγική μορφή. Να νιώθει ασφάλεια και να είναι χαρούμενο. (Νηπιαγωγός- ΑΕΙ)

17^η ερώτηση: Ποιο κριτήριο ή γεγονός θα σας έπειθε να παρακάμψετε το σχολείο της γειτονιάς σας;

Στην ίδια λογική με τις απαντήσεις των προηγούμενων ερωτήσεων, σχεδόν όλες οι μητέρες (12 από τις 15) επιμένουν πως οι αδιάφοροι και κακοί εκπαιδευτικοί είναι η αιτία για να αποφύγουν με κάθε τρόπο το συγκεκριμένο σχολείο, ακόμα κι αν βρίσκεται πολύ κοντά στο σπίτι τους. Επίσης αναφέρθηκαν αρνητικά σε εκπαιδευτικούς που φέρονται υπερβολικά αυστηρά σε μαθητές τους και η τάξη τους θυμίζει στρατιωτικοποιημένη ζώνη παρά αίθουσα διδασκαλίας. Νιώθουν καλύτερα να ξέρουν πως τα παιδιά τους περνούν το ένα τρίτο της ημέρας σε ένα ζεστό περιβάλλον, χωρίς να φοβούνται να εκφραστούν, να μιλήσουν, να παίξουν.

Κάποιες μητέρες (5) έθεσαν θέμα ηλικίας των εκπαιδευτικών, δηλαδή προτιμούν ο δάσκαλος του παιδιού τους να είναι νεαρής ηλικίας, ώστε να έχει περισσότερη διάθεση να ασχολείται με τους μαθητές του και τα προβλήματά τους, μαθησιακά και άλλα.

Πολλές μητέρες (10) επίσης τόνισαν πως οι μη ασφαλείς εγκαταστάσεις και η έλλειψη ουσιαστικής υλικοτεχνικής υποδομής είναι καθοριστικά στοιχεία για να αποφύγουν το σχολείο της γειτονιάς τους.

Σχεδόν οι μισές από τις ερωτώμενες δίνουν έμφαση στο αρνητικό σχολικό κλίμα, την έλλειψη συνεργασίας του σχολείου – διευθυντή και εκπαιδευτικών – με τους γονείς μεμονωμένα του κάθε παιδιού αλλά και του Συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων.

Λιγότερες μητέρες, μόνο δύο συγκεκριμένα, ανέφεραν τους αλλοδαπούς και τους Ρομά μαθητές ως ανασταλτικό παράγοντα εγγραφής τους σε σχολείο διαφορετικό από αυτό στο οποίο ανήκουν.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Η ασφάλεια του παιδιού μου είναι το πιο σημαντικό, ένα κακοσυντηρημένο σχολείο, με υγρασία, ξεφλουδισμένους τοίχους, τέλος πάντων, ... ένα άσχημο περιβάλλον, χωρίς υποδομές, ...γυμναστήριο, Η/Υ, ... θα με έπειθαν να ψάξω για άλλο σχολείο, κι ας ήταν πιο μακριά. Εξάλλου στην Τρίπολη ζούμε, οι αποστάσεις δεν είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα (Μηχανολόγος Μηχανικός - ΑΕΙ).

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Αυτά που με έκαναν και παρέκαμψα το σχολείο που ανήκουμε ... ο σκληρός και απρόσιτος διευθυντής και λιγότερο τα αλλοδαπά (Εφοριακός ΑΕΙ).

3^η ενδεικτική απάντηση:

Ένας στρυφνός διευθυντής, ένα σύνολο δασκάλων που έχουν βγάλει όνομα αρνητικό να το πω έτσι ή στο άκουσμα πως είναι φυτώριο μικρών νεόπλουτων ή αντίθετα ιδιαίτερα αδιάφορων παιδιών. (εκπ/κος-Μουσικός ΑΕΙ)

18^η ερώτηση: Ποια χαρακτηριστικά νομίζετε ότι συγκεντρώνουν τα σχολεία που έχουν θετική φήμη; Χαρακτηριστικά Θετικής Φήμης

Στο ίδιο μήκος κύματος, τα χαρακτηριστικά της θετικής φήμης συνοψίζονται από όλες τις μητέρες στους εκπαιδευτικούς, πόσο νοιάζονται ή όχι για τους μαθητές τους, πόσο συνεργάσιμοι είναι με τους γονείς και πόσο καλοί είναι στη δουλειά τους, που είναι η μετάδοση γνώσεων στα παιδιά. Οι μισές μητέρες εστιάζουν στις εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας και είναι αρνητικές στην στείρα αποστήθιση, στην κενή αντιγραφή ως τρόπο εκμάθησης ή τιμωρίας.

Πάνω από τις μισές μητέρες θεωρούν πως το προσεγμένο, όχι απαραίτητα καινούριο διδακτήριο και οι ανακαινισμένες εγκαταστάσεις κάνουν τη ζωή των παιδιών τους στο σχολείο ασφαλή, επομένως και τις έγνοιες των γονιών τους γίνονται λιγότερες.

Εννέα από τις δέκα πέντε μητέρες εντάσσουν στα θετικά στοιχεία για τη φήμη του σχολείου τον προσιτό και δραστήριο διευθυντή που λειτουργεί ως ηγέτης, πρώτος μεταξύ ίσων, που συντονίζει και δίνει ρυθμό στην ομάδα του, ώστε να διατηρείται το καλό κλίμα στο σχολείο και η μάθηση να είναι για τους μαθητές μια διαδικασία ευχάριστη αλλά ουσιαστική. Ο διευθυντής ενός ευέλικτου δημιουργικού σχολείου κατευθύνει χωρίς να θέτει περιορισμούς, στηρίζει και ενθαρρύνει πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών, με αποτέλεσμα το διδακτικό προσωπικό να συνεργάζεται αρμονικά και με αίσθημα επαγγελματικής ευθύνης.

Ο διευθυντής πρώτα απ' όλα θα πρέπει σύμφωνα με πολλές μητέρες να είναι δάσκαλος, να έχει διδάξει, να έχει συντάξει εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να το έχει εκπονήσει με επιτυχία, κυρίως όμως να αγαπάει τα παιδιά. Ο διευθυντής μιας δημιουργικής σχολικής μονάδα έχει σαν βασικό του στόχο την πολύπλευρη μόρφωση του νέου ανθρώπου. Αυτό άλλωστε πρέπει να είναι και το όραμα των συνεργατών του- δασκάλων του σχολείου του.

Στα χαρακτηριστικά της θετικής φήμης του σχολείου περιλαμβάνονται και τα αποτελέσματά του, δηλαδή πόσοι και πόσο καλοί είναι οι μαθητές που εισάγονται στο Γυμνάσιο. Οι γονείς δίνουν μεγάλη σημασία στο καλό υλικό μαθητών που συγκεντρώνεται σε ένα τμήμα ή τάξη και επιζητούν τα παιδιά τους να έχουν

συμμαθητές αξιόλογους, ώστε με τον ανταγωνισμό ή καλύτερα τον συναγωνισμό να γίνονται καλύτεροι μαθητές και να δίνουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους.

Σε μια τέτοια τάξη λίγο τους ενδιαφέρει αν υπάρχουν ένας ή δυο Ρομά και αλλοδαποί που ασθμαίνοντας προσπαθούν να τους φτάσουν.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Τα σχολεία ξεχωρίζουν από τους πρόθυμους εκπ/κούς και το δραστήριο δ/ντη, δηλαδή προσωπικό με αγάπη και καλή διάθεση για τη δουλειά του, ... εάν λειτουργούν και ως ομάδα ... τότε το κλίμα στο σχολείο θα συντελεί θετικά στη μαθησιακή διαδικασία. (καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής σε γυμναστήριο)

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Εμπιστοσύνη, σεβασμός και συνεργασία μεταξύ των δασκάλων- γονέων και μαθητών, ... βέβαια για τον κάθε άνθρωπο όλα είναι σχετικά. Δεν μπορεί όλοι να είναι ευχαριστημένοι όλοι με όλους και η φήμη δεν είναι κάτι αντικειμενικό (Βρεφοκόμος ΤΕΙ)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Χμ, συνήθως οι δάσκαλοι είναι κοντά στα παιδιά, δουλεύουν μαζί, γελάνε, παίζουν είναι μια ομάδα, ένα ενιαίο κομμάτι. Έχουν έναν ηγέτη διευθυντή δημοκρατικό, δίκαιο, που κρατά ισορροπίες και αυτό βγαίνει προς τα έξω. Θέτει στόχους και τους πετυχαίνει, αυτοαξιολογείται για τις αποτυχίες χαίρεται με τις επιτυχίες και σχεδιάζει νέα πράγματα συνεχώς, ... κυρίως τα παιδιά είναι χαρούμενα. Λειτουργεί ως πυρήνας που διασπά και καταστρέφει ό,τι αρνητικό συναντά και υποστηρίζει κάθε τι θετικό. (καθηγήτρια Πληροφορικής - Μεταπτυχιακό)

19η ερώτηση: Ποια χαρακτηριστικά νομίζετε ότι συγκεντρώνουν τα σχολεία που έχουν αρνητική φήμη;

Στα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την αρνητική φήμη οι απαντήσεις μοιράζονται ανάμεσα στον αναποτελεσματικό διευθυντή, στην έλλειψη συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη της σχολικής και επομένως στη διαμόρφωση αρνητικού σχολικού κλίματος.

Ένας διευθυντής που δεν φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του σχολείου και δεν διευθετεί οποιοδήποτε πρόβλημα παρουσιαστεί άμεσα και αποτελεσματικά, είναι αυτός που δεν συμβάλει στη διαμόρφωση θετικού κλίματος και στην άμβλυση των

αντιθέσεων ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές. Ο διευθυντής πρέπει να ικανοποιεί τις ανάγκες για ένα σύγχρονο και αποδοτικό σχολείο. Για το σκοπό αυτό θα βασιστεί στους άμεσους συνεργάτες του, που είναι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου του, προσπαθώντας να αναπτύξει και να βελτιώσει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους.

Αρκετές μητέρες αναφέρθηκαν στα ακατάλληλα κτίρια και πόσο επηρεάζουν την ασφάλεια των παιδιών τους. Σχετικά με τα μαθησιακά ζητήματα αρκετές σημείωσαν στα αρνητικά τα πολυάριθμα τμήματα, ειδικά σε μικρές αίθουσες καθώς και τη φοίτηση αλλοδαπών και ρομά μαθητών.

Δώδεκα όμως από τις δέκα πέντε ερωτώμενες θεωρούν πως αυτό που καθορίζει την αρνητική φήμη σε ένα σχολείο είναι η ύπαρξη "κακών" δασκάλων. Κακός δάσκαλος δεν είναι μόνο αυτός που δεν μεταδίδει γνώσεις, αφού το σχολείο στη σύγχρονη μορφή του δεν είναι μόνο μάθημα, διάβασμα, γράψιμο. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διεκδικήσει και να εφαρμόσει σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις που απαιτούνται στον 21^ο αιώνα.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να εμπλέκει τους μαθητές στην εκπαιδευτική διαδικασία, να τους ενισχύει και να τους ενθαρρύνει, να δοκιμάζει, να τολμάει, να πειραματίζεται και να προσαρμόζει τη διδασκαλία του σύμφωνα με τις ανάγκες της εκάστοτε ομάδας καθώς και τις εξατομικευμένες ανάγκες των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι προστάτης των δικαιωμάτων των παιδιών, να δημιουργεί ένα ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον για τα παιδιά. Να αισθανθεί το έργο του ως λειτούργημα, ως μια πράξη ευθύνης, αγάπης και αλλαγής.

Ο αποτελεσματικός δάσκαλος στοχάζεται, προβληματίζεται και μαθαίνει με σκοπό τη βελτίωση του. Είναι δημιουργικός στη σκέψη και την προσέγγισή του. Εξετάζει τα πάντα, δεν απορρίπτει άκριτα, έχει αρχές και είναι ανοιχτός στη συνεργασία. Όταν οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να λύσουν τα προβλήματα και να μοιραστούν τις επιτυχίες, οι μαθητές αποδίδουν καλύτερα στην τάξη.

Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός είναι ένας άνθρωπος, ο οποίος είναι φίλος, σύμβουλος, έμπιστος, υπεύθυνος, ειλικρινής και εμπνέει τους μαθητές να προχωρήσουν, να θέσουν στόχους, και να αναθεωρήσουν στάσεις και συμπεριφορές.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Υπάρχει ένα συγκεκριμένο σχολείο στην πόλη, όπου φοιτούν πολλά Ρομά, κι έχω ακούσει ότι πολλοί γονείς προσπαθούν να το αποφύγουν με κάθε τρόπο, ... αν και ο διευθυντής είναι ένας υπέροχος και χαμογελαστός άνθρωπος (Φυσικοθεραπεύτρια Μεταπτυχιακό)

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Ένα σχολείο με μη συνεργάσιμους και ασυνείδητους ή κακούς δασκάλους δεν είναι σχολείο για το παιδί μου. Εάν θεωρούσα ότι το παιδί μου δε θα πάρει όλη τη γνώση που πρέπει, δε θα αποκτήσει τις δεξιότητες που χρειάζεται, εξαιτίας των δασκάλων, θα σπουδάζει σ'ένα μη ασφαλές περιβάλλον, δεν εκτιμούσα το διευθυντή και το προσωπικό, τότε θα έλεγα πως αυτό το σχολείο έχει πολλά αρνητικά στοιχεία. (Μηχανολόγος Μηχανικός - ΑΕΙ)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Ε, τώρα αρνητική φήμη μπορεί να έχει αποκτήσει από τον ανίκανο διευθυντή. Το ψάρι βρωμά από το κεφάλι, ακούγομαι του περασμένου αιώνα; αλλά αν δεν μπορεί να ισορροπήσει ανάμεσα στις δυσκολίες πρέπει να φύγει για το καλό του συνόλου. Αλλά και το σύνολο των δασκάλων οφείλει να φτιάξει μια ομάδα συνεργασίας, μια ομάδα δυνατή που στηρίζει και στηρίζεται. Όλα τα άλλα θα έρθουν σιγά σιγά.

Α! μεγάλο βάρος φέρνουμε κι εμείς οι γονείς.

Α καλά κάποιοι είναι απίστευτοι. Γι'αυτό λέω, χρειάζεται ικανότατος ηγέτης διευθυντής, που θα οργανώσει την ομάδα του και θα διακτινίσει τις καλές πρακτικές παντού. (εκπ/κος Πληροφορικής – Μεταπτυχιακό)

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:

Με ποιους τρόπους έχουν διαπιστώσει οι γονείς ότι συγκροτείται η φήμη ενός σχολείου;

Η τελευταία θεματική των ερωτήσεων ασχολείται με την συγκρότηση της φήμης ενός σχολείου, ποιοι μιλούν ή σε ποιον απευθύνονται για να μάθουν για την ποιότητα ενός σχολείου, πόσο αξιόπιστοι είναι αυτοί ή κατά πόσο ακούγονται και τέλος υπάρχει δυνατότητα να αλλάξει η φήμη, τότε και κάτω από ποιες συνθήκες.

20^η ερώτηση:

Με ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το σχολείο που θα εγγράψετε το παιδί σας;

Οι περισσότερες μητέρες άρχισαν την έρευνα για το σχολείο στο οποίο θα εγγράψουν το παιδί τους ένα ή και δύο χρόνια πριν αρχίσουν οι εγγραφές των παιδιών τους για το δημοτικό. Σε αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα είχαν τα αυτιά τους ανοιχτά παντού στο κομμωτήριο, στην αγορά κτλ και μάθαιναν τι ακουγόταν για οποιοδήποτε σχολείο κι όχι μόνο για τα δυο-τρία που ενδιαφέρονταν. Έτσι γίνονταν ταυτόχρονα πομποί και δέκτες πληροφοριών για κάθε σχολείο της πόλης.

Πλησιάζοντας ο καιρός και έχοντας υπόψη πως το καλοκαίρι του 2017 έγιναν οι κρίσεις διευθυντών και στα μισά σχεδόν σχολεία της πόλης υπήρξαν αλλαγές ή μετακινήσεις, η έρευνα αυτή έγινε περισσότερο διεξοδική αρχίζοντας από το στενό περιβάλλον και αργότερα από το πιο ευρύ. Οι περισσότερες ρωτούσαν άλλους γονείς, αφού είχαν εξαντλήσει τη συζήτηση με συγγενείς, έψαχναν γνωστούς εκπαιδευτικούς για να μάθουν ό τι μπορούσαν εκ των έσω.

Το ένα τρίτο των μητέρων της έρευνας, απευθύνθηκε σε διευθυντές σχολείων για να ενημερωθούν και να δουν το εσωτερικό του σχολείου και να αποκτήσουν κατ' ιδίαν ενημέρωση. Λιγότερες απευθύνθηκαν στις νηπιαγωγούς που φοιτούσαν τα παιδιά τους. Μόνο μία μητέρα δεν επιδίωξε καμία ενημέρωση επειδή πιστεύει πως κάτι τέτοιο είναι αντιδεοντολογικό.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Δανείστηκα εμπειρία από φίλες μου που τα παιδιά τους ήδη πηγαίνουν στο συγκεκριμένο σχολείο κι έχουν μείνει πολύ ευχαριστημένες. Επιπλέον με προσωπική παρατήρηση τόσο των μαθητών όσο και των δασκάλων που διδάσκουν σ' αυτό καθώς το σχολείο είναι στην καθημερινή μου διαδρομή. Ρώτησα και τη Νηπιαγωγό ... δεν μου είπε κάτι αρνητικό. (σερβιτόρα – Λύκειο)

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Η αλήθεια είναι πως μια δασκάλα του σχολείου είναι γνωστή μου, ... έτσι πήρα τις πληροφορίες μου και μάλιστα μου έκλεισε ραντεβού με το διευθυντή του σχολείου. Πήγα λοιπόν, είδα το σχολείο σε ώρα λειτουργίας, ένιωσα την αύρα του, κατάλαβα το θετικό κλίμα και το πνεύμα συνεργασίας, ... ετοίμαζαν τη γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου. Ο καθένας, δάσκαλοι και μαθητές, ήξεραν τι να κάνουν ... είδα οργάνωση και το διευθυντή ήρεμο και χαμογελαστό να συντονίζει τα πάντα. (δημόσιος υπάλληλος – Δήμος Τρίπολης- Μεταπτυχιακό)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Από άλλους γονείς κυρίως, από φίλους δασκάλους, μικρή πόλη είμαστε, όλα τα μαθαίνουμε χα χα (οδηγός ταξί - Λύκειο)

21^η ερώτηση: Πώς αξιολογείτε ως προς την αξιοπιστία του, καθένα από τους τρόπους αυτούς;

Όλες σχεδόν οι μητέρες είναι απόλυτα βέβαιες για τις πηγές ενημέρωσής τους και τις θεωρούν αξιόπιστες κυρίως επειδή οι άλλοι γονείς δεν έχουν λόγο να τους παραπλανήσουν για ένα θέμα που αφορά τα παιδιά.

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Θεωρώ τις μαμάδες αξιόπιστες, όπως είναι και η μαμά που με απέτρεψε να γράψω τη μικρή στο σχολείο που ανήκουμε, ... λόγω της νευρωτικής διευθύντριας που λέγαμε πριν. Δίνω βαρύτητα στα λόγια τους γιατί πιστεύω πως θέλουν το καλύτερο για τα παιδιά τους, όπως κι εγώ. Αν με ρωτήσουν του χρόνου την άποψή μου για το σχολείο θα πω την αλήθεια χωρίς να ωραιοποιήσω την κατάσταση, ούτε βέβαια λιγότερο καλά λόγια, ... θα πω ότι ακριβώς ισχύει (εφοριακός ΑΕΙ).

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Δεν μπορώ να αξιολογήσω 100% τις γνώμες των άλλων. Θα ήμουν 100% σίγουρη, αν είχα προσωπική πείρα, ... όμως είναι το πρώτο μου παιδί που θα πάει το Σεπτέμβρη σχολείο. Δίνω όμως βαρύτητα στα λόγια τους .... Σεβάστηκα και αξιολόγησα την αξιοπιστία των ατόμων που ρώτησα (Μουσικός - ΑΕΙ)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Από γονείς που έχω εμπιστοσύνη και δεν έχω λόγο να τους αμφισβητήσω, ... έ, τους πιστεύω, από κει και πέρα και από κάποιους δασκάλους που γνωρίζω καλά, βλέπεις και κάποια πράγματα. Εκδηλώσεις που γίνονται συνεχώς, παιδιά που πηγαίνουν καλά στο Γυμνάσιο, όταν φεύγουν από το δημοτικό δηλ., αν και αυτό είναι και μια ιστορία δύσκολα την αξιολογείς, τέλος πάντως...(γραφίστας – ΤΕΙ)

22^η ερώτηση: Πιστεύετε πως η φήμη ενός σχολείου είναι κάτι σταθερό ή μπορεί και να αλλάξει; Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι μπορεί να αλλάξει;

Οι δέκα τέσσερις μητέρες, όλες σχεδόν, πιστεύουν πως η φήμη ενός σχολείου είναι ευμετάβλητη και εξαρτάται από το ανθρώπινο δυναμικό κυρίως του σχολείου, δηλαδή τους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή (11 μητέρες). Η συμβολή τους στη φήμη του σχολείου έχει ήδη αναλυθεί.

Λιγότερες μητέρες (5) απαντούν πως η φήμη εξαρτάται και από τις επιδόσεις των μαθητών στο γυμνάσιο. Ακόμα όμως και αυτό έχει απόλυτη σχέση με τους εκπαιδευτικούς, τις γνώσεις που μετέδωσαν στα παιδιά, τα εφόδια που τους έδωσαν στο δημοτικό και γενικά τη διαμόρφωση αυτών των παιδιών σε συγκροτημένες μονάδες, που μπορούν να λειτουργήσουν ατομικά αλλά και ως μέρος ενός συνόλου, μιας ομάδας, μιας τάξης. Τέσσερις μητέρες αναφέρθηκαν στην κατάσταση του

σχολείου, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και την ασφάλεια που παρέχουν. Από τρεις μητέρες επισημάνθηκαν οι δραστηριότητες, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις και οι εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το σχολείο

1^η Ενδεικτική απάντηση:

Τα σχολεία της πόλης, τα οποία έχουν σταθερό προσωπικό, έχουν συνήθως σταθερή φήμη... εφόσον, κατά τη γνώμη μου, η φήμη εξαρτάται από το προσωπικό. Ωστόσο εάν κάτι αλλάξει, π.χ. ο διευθυντής ... όπως τώρα στο δικό μας σχολείο, που ήρθε καινούρια διευθύντρια όχι μόνο δε θα φεύγουν παιδιά αλλά θα έρχονται και από άλλες περιοχές ...ή αρκετοί δάσκαλοι, η φήμη θα αλλάξει και αυτή προς το χειρότερο ή προς το καλύτερο. Το γερασμένο προσωπικό των σχολείων είναι ένα θέμα .... Είναι ωραία να βλέπεις σ' ένα σχολείο νεαρά ή μάλλον μοντέρνα άτομα ... επομένως και πνεύματα. Από την άλλη μεριά η εμπειρία είναι μεγάλο πράγμα. Το ιδανικό θα ήταν σύγχρονοι, μοντέρνοι δάσκαλοι που να κουβαλούν την εμπειρία πολλών χρόνων (Φυσικοθεραπευτής με μεταπτυχιακό).

2^η Ενδεικτική απάντηση:

Η φήμη ενός σχολείου αλλάζει προς το καλύτερο όταν το κτίριο καλλωπιστεί εξωτερικά και εσωτερικά. Όταν ο διευθυντής και οι δάσκαλοι οργανώνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις,... γιατί σχολείο δε σημαίνει μόνο διδασκαλία, βιβλίο εξέταση... και κυρίως όταν οι γονείς σταματήσουν να κατηγορούν τους εκπαιδευτικούς για τα πάντα.(φιλόλογος – διδακτορικό)

3^η ενδεικτική απάντηση:

Είναι, είναι ευαίσθητο σημείο. Όταν εδραιωθεί κάτι και υπάρχει σε βάθος χρόνων είναι σταθερό, και το κλίμα που έχει δημιουργηθεί δεν χαλάει εύκολα. Μια δυο αναποδιές δεν γκρεμίζουν τη σταθερή φήμη χρόνων. Αν όμως απομακρυνθεί ένας ικανός διευθυντής, αντικατασταθούν κάποιοι δάσκαλοι λόγω σύνταξης, μετάθεσης ή ξέρω εγώ κάτι άλλο, αν έρθει μια δυο φορές κάποια ομάδα παιδιών που είναι ας πούμε πιο δύσκολα από το μέσο όρο και συμβεί κάποιο ατύχημα, κάτι άσχημο, συνεχές bullying και δεν πάρουν τα απαραίτητα μέτρα, αρχίζει να αλλάζει κάτι. Αν αρχίζει αδιαφορία από τους δασκάλους, γκρίνια για άνιση συμπεριφορά και άδικη μεταξύ των δασκάλων και αρχίζει η φαγωμάρα σε στίλ εσύ δεν έρχεσαι νωρίς το πρωί, είχα δύο εφημερίες εσύ καμία, όλο εγώ κάνω τις διοικητικές αγγαρείες, γιατί φεύγει αυτός και δεν του λέει κανείς τίποτε, γιατί διαλέγει κάθε χρόνο αυτός πρώτος τάξη και ποιος ξέρει και τι ακόμα, όλα αλλάζουν. Θέλει καλό τιμονιέρη. Αυστηρό, δίκαιο, συνεργάτη και συνάδελφο. Όχι κολλητό δηλαδή. Εκεί θα χαλάσει η σχέση. Γιατί χρειάζεται

επαγγελματισμός. Ναι αυτό είναι χρειάζεται να είναι σωστός επαγγελματισμός με τη σωστή ανθρώπινη διάσταση.(Γυμνάστρια – ΑΕΙ)

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

5.1 Εισαγωγή

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού είναι η καταγραφή των συμπερασμάτων της έρευνας όπως αυτά προέκυψαν από την ανάλυση των ευρημάτων που παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Η παρουσίαση των συμπερασμάτων θα πραγματοποιηθεί ανά ερευνητικό ερώτημα με ταυτόχρονη σύγκριση αυτών με τα αντίστοιχα ευρήματα των ερευνών της βιβλιογραφικής επισκόπησης που αναφέρθηκαν στο δεύτερο κεφάλαιο για τυχόν συγκλίσεις και αποκλίσεις. Η τελευταία ενότητα του κεφαλαίου αφορά στους περιορισμούς που διακατέχουν την παρούσα έρευνα.

5.2 Συμπεράσματα έρευνας

1ο ερευνητικό ερώτημα

Κατά πόσο θεωρούν οι γονείς ότι υπάρχει μια φήμη η οποία συνοδεύει τα σχολεία και πόσο και με ποιο τρόπο αυτή τους επηρεάζει;

Από τις πρώτες ερωτήσεις των συνεντεύξεων γίνεται φανερό ότι η απόσταση από το σχολείο αποτελεί το σημαντικότερο κριτήριο επιλογής του σχολείου για τους γονείς αφού το 60% των γονέων του δείγματος θα εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο στο οποίο ανήκουν σύμφωνα με τη γεωγραφική κατανομή των σχολείων, όπως έχει οριστεί με απόφαση του Διευθυντή Εκπαίδευσης του νομού(Π.Δ.79/2017). Αυτό όμως που ισχυροποιεί ακόμα περισσότερο το συμπέρασμα αυτό, είναι το γεγονός ότι πέντε από τους έξι γονείς που δε θα εγγράψουν το παιδί τους στο σχολείο το οποίο ανήκουν θα το κάνουν διότι υπάρχει δημοτικό σε κοντινότερη απόσταση στο σπίτι τους από αυτό στο οποίο έχουν οριστεί ότι ανήκουν, μετατρέποντας έτσι το ποσοστό το γονέων που θεωρούν σημαντικό το κριτήριο της απόστασης στο 93%. Αξίζει να αναφερθεί ωστόσο ότι σε πολλές περιπτώσεις η επιλογή του κοντινότερου σχολείου δε γίνεται μόνο για πρακτικούς λόγους, αλλά και για συναισθηματικούς αφού πολλές φορές οι μητέρες αναφέρθηκαν στο σχολείο ως 'το σχολείο της γειτονιάς μας', όπου εκεί φοίτησαν οι ίδιες και εκεί θα φοιτήσουν και όλα τα παιδιά της γειτονιάς. Σε απόλυτη συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας

μας βρίσκονται και τα αποτελέσματα του Bosetti (2004), αφού οι γονείς και σε αυτή την έρευνα φαίνεται ότι δε μπαίνουν καν στη διαδικασία επιλογής σχολείου, αλλά απλώς εγγράφουν τα παιδιά τους στο κοντινότερο στο σπίτι τους σχολείο. Η τοποθεσία όμως του σχολείου ως βασικό κριτήριο επιλογής των γονέων δεν αποτελεί μια ελληνική ιδιαιτερότητα αφού πλήθος διεθνών ερευνών καταλήγουν σε παρόμοιο συμπέρασμα (Benson et al, 2015 · Bosetti, 2004 · Burgess et al., 2009 · Bussel, 1998 · Chan & Yeung, 2017 · Li & Hung, 2009). Στην έρευνα μάλιστα των Benson κ.α. (2015) οι γονείς πάνε ένα βήμα παραπάνω και επιλέγουν την περιοχή στην οποία θα αγοράσουν σπίτι με βάση το σχολείο, αφού δεν είναι διατεθειμένοι να στείλουν τα παιδιά τους σε ένα σχολείο με καλή φήμη το οποίο όμως θα βρίσκεται μακριά από το σπίτι τους.

Πέρα όμως από το κριτήριο της απόστασης οι γονείς φαίνεται ότι αναγνωρίζουν και ορισμένα εκπαιδευτικά κριτήρια στην επιλογή ενός σχολείου όπως είναι οι σωστά καταρτισμένοι και υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί, και ένας μικρός σε ηλικία διευθυντής με αποφασιστικότητα και σωστή συμπεριφορά απέναντι στους μαθητές, που προωθεί τις νέες μεθόδους διδασκαλίας. Τα προσόντα και η φήμη των εκπαιδευτικών όπως επίσης και οι μέθοδοι διδασκαλίας που ακολουθούνται στο σχολείο αποτελούν δύο σημαντικούς παράγοντες επιλογής σχολείου και στην έρευνα των Chan & Yeung (2017).

Επιπλέον, μεγάλη σημασία δίνεται και σε κάποια άλλα μη εκπαιδευτικά κριτήρια πέρα από την απόσταση, όπως είναι οι κτιριακές εγκαταστάσεις του σχολείου αλλά και η μαθητική σύνθεση του σχολείου (Ρομά, αλλοδαποί).

Όσον αφορά στις κτιριακές εγκαταστάσεις του σχολείου, οι γονείς θέλουν ένα σχολείο καθαρό, προσεγμένο, με μεγάλο προαύλιο και ύπαρξη χώρων άθλησης (γυμναστήριο), το οποίο εν τέλει θα είναι ένα ασφαλές περιβάλλον για τους μαθητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό. Η ασφάλεια των μαθητών σε ένα σχολείο, αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για τους γονείς (Bussel, 1998).

Τέλος, όσον αφορά στη μαθητική σύσταση του σχολείου, φαίνεται ότι αυτό αποτελεί ένα θέμα που απασχολεί ιδιαίτερα τους γονείς. Σε παρόμοιο αποτέλεσμα καταλήγουν και οι έρευνες των Kosunen και Carrasco (2016), των Benson κ.α. (2015) και των Schneider κ.α. (2006), όπου η κοινωνικο-εθνική σύνθεση των μαθητών ενός σχολείου αποτελεί ένα σημαντικό κριτήριο επιλογής σχολείου μεταξύ των γονέων. Αντίθετα, στην Αγγλία, μια χώρα με ευρύ πολυπολιτισμικό κοινωνικό υπόβαθρο η εθνική σύνθεση των μαθητών του σχολείου δεν αποτελεί σημαντικό κριτήριο επιλογής για τους γονείς (Burgess et al., 2006)

Όσον αφορά στη φήμη που συνοδεύει ένα σχολείο, η πλειοψηφία των μητέρων (80%) που διαθέτουν συγκριτικά ένα υψηλό κοινωνικό και μορφωτικό

επίπεδο φαίνεται ότι επηρεάζεται από αυτή. Συμπέρασμα το οποίο συμφωνεί με την έρευνα των Chan και Yeung (2017) οι οποίοι ομοίως καταλήγουν ότι η θέση στη λίστα των κριτήριων επιλογής των γονέων, αυξάνει με το εκπαιδευτικό επίπεδο αυτών.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:

Ποια στοιχεία σύμφωνα με τους γονείς διαμορφώνουν τη φήμη ενός σχολείου;

Η φήμη ενός σχολείου θεωρείται ένα πολυδιάστατο κατασκευάσμα -ποιότητα μάθησης, ασφαλές περιβάλλον, καλοί εκπαιδευτικοί, γονικός προσανατολισμός- (Badri & Mohaidat, 2014 · Skallerud, 2011), η οποία επηρεάζεται από την ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο, και αυτή με τη σειρά της επηρεάζει την αφοσίωση που δείχνουν οι γονείς στο σχολείο (Badri & Mohaidat, 2014 · Skallerud, 2011 · Li & Hung, 2009)

Οι παράγοντες που καθορίζουν τη φήμη ενός σχολείου, ταυτίζονται ουσιαστικά με τα κριτήρια που θέτουν οι γονείς για την επιλογή του σχολείου. Κυρίαρχος παράγοντας αναδεικνύεται το έμπυχο δυναμικό του σχολείου, δηλαδή ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί. Το ήθος και η συμπεριφορά του διευθυντή απέναντι στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς αλλά κυρίως η ποιότητα των εκπαιδευτικών του σχολείου και οι μέθοδοι διδασκαλίας που χρησιμοποιούν, οι γονείς θεωρούν ότι αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες επιτυχίας ενός σχολείου και διαμορφώνουν τη φήμη του. Επίσης οι εγκαταστάσεις, η ασφάλεια, η υγιεινή και η καθαριότητα του σχολείου ακολουθούν σε σημαντικότητα στους παράγοντες επηρεασμού της φήμης ενός σχολείου. Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουν και οι Badri και Mohaidat (2014) και ο Skallerud (2011) όπου οι καλοί εκπαιδευτικοί, η ποιότητα της μάθησης και το ασφαλές περιβάλλον αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την ικανοποίηση των γονέων από το σχολείο και κατ' επέκταση τη φήμη που διαμορφώνεται για αυτό.

Επιπλέον το σχολικό κλίμα φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τη φήμη του σχολείου. Μια θετική και ουσιαστική συνεργασία μεταξύ του διευθυντή και των εκπαιδευτικών, μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευτικών αλλά και με τους γονείς και το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων οδηγεί σε ένα ευρύτερο θετικό σχολικό κλίμα.

Τέλος, η μαθητική σύνθεση του σχολείου φαίνεται ότι αποτελεί παράγοντα καθορισμού της φήμης ενός σχολείου, σε συμφωνία με τους Kosunen και Carrasco (2016) οι οποίοι καταλήγουν ότι η φήμη ενός σχολείου, επηρεάζεται από την κοινωνική σύνθεση του σχολείου και τα κριτήρια επιλογής των μαθητών από το σχολείο.

Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των σχολείων με θετική φήμη οι γονείς εστιάζονται στους εκπαιδευτικούς και συγκεκριμένα στις εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούν, στην προθυμία τους, στο ενδιαφέρον που δείχνουν για τους μαθητές τους και στη συνεργασία τους με τους γονείς. Επίσης ένας προσιτός και δραστήριος διευθυντής που λειτουργεί ως ηγέτης, πρώτος μεταξύ ίσων, που είναι πάνω από όλα 'δάσκαλος', που συντονίζει και δίνει ρυθμό στην ομάδα του, ώστε να διατηρείται το καλό κλίμα στο σχολείο και η μάθηση να είναι για τους μαθητές μια διαδικασία ευχάριστη και ουσιαστική συντελεί στη θετική φήμη ενός σχολείου.

Ένα προσεγμένο, αλλά όχι απαραίτητα καινούριο σχολικό κτίριο, με ανακαινισμένες εγκαταστάσεις που κάνουν τη ζωή των μαθητών στο σχολείο ασφαλή, αποτελεί άλλο ένα χαρακτηριστικό της θετικής φήμης.

Τέλος, τα υψηλά μαθησιακά αποτελέσματα οδηγούν ένα σχολείο να αποκτήσει μια θετική φήμη. Οι γονείς επιζητούν τα παιδιά τους να έχουν αξιόλογους συμμαθητές, ώστε με τον συναγωνισμό να γίνονται καλύτεροι μαθητές και να δίνουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους.

Στα χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την αρνητική φήμη ενός σχολείου κυριαρχούν ο αναποτελεσματικός διευθυντής και ο αναποτελεσματικός εκπαιδευτικός. Επίσης η έλλειψη συνεργασίας ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας και επομένως η διαμόρφωση αρνητικού σχολικού κλίματος αποτελεί άλλο ένα χαρακτηριστικό της αρνητικής φήμης, όπως επίσης και τα ακατάλληλα κτίρια που επηρεάζουν την ασφάλεια των μαθητών. Τέλος, άλλα δύο χαρακτηριστικά των σχολείων με αρνητική φήμη αποτελούν τα πολυάριθμα τμήματα, ειδικά σε μικρές αίθουσες καθώς και η φοίτηση αλλοδαπών και ρομά μαθητών.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ:

Με ποιους τρόπους έχουν διαπιστώσει οι γονείς ότι συγκροτείται η φήμη ενός σχολείου;

Οι γονείς οι οποίοι πρέπει να επιλέξουν σε ποιο δημοτικό σχολείο θα εγγράψουν το παιδί τους για πρώτη φορά, αποτελούν μια ομάδα γονέων με υψηλά κίνητρα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη φήμη των υποψήφιων σχολείων (Schneider et al., 2006). Η πλειοψηφία των γονέων αφού πρώτα ενημερωθεί από το κοινωνικό δίκτυό της, κάνει επιτόπιες επισκέψεις στο σχολείο και συνομιλεί με τους εκπαιδευτικούς ώστε να λάβει τη σωστή απόφασή σχετικά με το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσει το παιδί τους (Bosetti, 2004). Σε παρόμοια συμπεράσματα καταλήγει και

η έρευνά μας στην οποία οι περισσότερες μητέρες ξεκίνησαν τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με το σχολείο στο οποίο θα εγγράψουν το παιδί τους ένα ή και δύο χρόνια πριν αρχίσουν οι εγγραφές των παιδιών τους για το δημοτικό. Οι κυριότερες πηγές πληροφοριών αποτελούν το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον των γονέων. Επίσης το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον που περιλαμβάνει γονείς που έχουν ήδη παιδιά στο δημοτικό αλλά και εκπαιδευτικούς σχολείων αποτελεί βασική πηγή πληροφοριών. Τέλος, το ένα τρίτο των μητέρων της έρευνας, απευθύνθηκε σε διευθυντές σχολείων για να ενημερωθούν και να δουν το εσωτερικό του σχολείου. Από τις παραπάνω πηγές οι γονείς μαθητών του στενού οικογενειακού και φιλικού περιβάλλοντος θεωρούνται ως οι πλέον αξιόπιστες.

Τέλος όσον αφορά τη μεταβλητότητα της φήμης ενός σχολείου, αυτή εξαρτάται σημαντικά από την ικανοποίηση των γονέων που έχουν παιδιά που φοιτούν ήδη σε ένα σχολείο και θα αποτελέσουν τους πομπούς για τη διάδοση της φήμης ενός σχολείου (Badri & Mohaidat, 2014). Οι μητέρες της έρευνάς μας πιστεύουν πως η φήμη ενός σχολείου είναι ευμετάβλητη και εξαρτάται από το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου, δηλαδή τους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή, από τις επιδόσεις των μαθητών στο γυμνάσιο, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και την ασφάλεια που παρέχουν καθώς επίσης και από τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το σχολείο. Όλοι αυτοί οι παράγοντες, οι οποίοι συμφωνούν με τη θεώρηση της φήμης ως ένα πολυδιάστατο κατασκευάσμα (Badri & Mohaidat, 2014 · Skallerud, 2011) συντελούν στην ικανοποίηση ή μη των γονέων που φοιτά το παιδί τους ήδη στο σχολείο και θα διαδώσουν στόμα-με-στόμα την εντύπωση που έχουν αποκομίσει (Li & Hung, 2009).

5.3 Περιορισμοί

Στην παρούσα έρευνα θα μπορούσαμε να αποδεχτούμε και κάποιους περιορισμούς, οι οποίοι συνδέονται άμεσα με τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της ποιοτικής προσέγγισης των ερευνητικών ερωτημάτων.

Συγκεκριμένα, το δείγμα των ατόμων που συμμετείχαν εθελοντικά εκτός του ότι είναι μικρό, κάποιες μητέρες προσήλθαν κατόπιν στοχευμένης επιλογής, στοιχείο που μπορεί να εμπεριέχει μεροληψίες και δεν επιτρέπει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων. Επομένως, τα συμπεράσματα που εξήχθησαν σχετίζονται μόνο με το συγκεκριμένο δείγμα και περιορίζουν την επέκτασή του σε κάποιον άλλο πληθυσμό και στη γενίκευση. Εξάλλου, στην ποιοτική έρευνα είναι αδύνατη κάθε είδους γενίκευση, καθώς τα κοινωνικά φαινόμενα δεν είναι ανεξάρτητα από τους παράγοντες του χώρου και του χρόνου.

Επίσης, είναι άτοπη η επανάληψη της έρευνας από άλλον ερευνητή, με σκοπό την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων, χωρίς να προσδιοριστούν αυστηρά τα δεδομένα της ερευνητικής διαδικασίας σε όλα της τα στάδια. Ακόμα και αν διαφορετικοί ερευνητές μελετήσουν ποιοτικά το ίδιο φαινόμενο, στον ίδιο πληθυσμό, μπορεί να μην καταλήξουν στα ίδια συμπεράσματα, καθώς το αποτέλεσμα της ποιοτικής έρευνας είναι άμεσα συνδεδεμένο με την προσωπικότητα της ερευνήτριας και των υποκειμένων της έρευνας, καθώς και με το κλίμα και την ατμόσφαιρα που δημιουργείται κατά την ώρα της συνέντευξης, ακόμα και με το χρονικό σημείο που δόθηκε η συνέντευξη.

Τέλος, κατά την ποιοτική ανάλυση του υλικού είναι πρακτικά αδύνατη η απόδειξη αιτιωδών σχέσεων. Οι αντιλήψεις, οι ιδεολογίες και οι πιθανές προκαταλήψεις της ερευνήτριας επηρεάζουν την ερμηνεία των ευρημάτων, οπότε κάθε διατύπωση σχέσης αιτίου-αιτιατού μπορεί να θεωρηθεί υπόθεση προς επιβεβαίωση και όχι συμπέρασμα για την ύπαρξη της αιτιώδους σχέσης.

\

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Badri, M., & Mohaidat, J. (2014). Antecedents of parent-based school reputation and loyalty: an international application. *International Journal of Educational Management, 28*(6), 635-654.
- Benson, M., Bridge, G., & Wilson, D. (2015). School Choice in London and Paris—A Comparison of Middle-class Strategies. *Social policy & administration, 49*(1), 24-43.
- Bosetti, L. (2004). Determinants of school choice: Understanding how parents choose elementary schools in Alberta. *Journal of Education Policy, 19*(4), 387-405.
- Burgess, S., Greaves, E., Vignoles, A., & Wilson, D. (2009). *Parental Choice of Primary School in England: What" type" of School Do Parents Choose?*. CMPO.
- Bussel, H. (1998). Parental choice of primary school: an application of Q-methodology. *Service Industries Journal, 18*(3), 135-147.
- Chan, C. K. Y., & Yeung, N.C.J. (2017). Parental preference on primary school selection in Hong Kong: Highlights of research findings for participating kindergartens and schools. Διαθέσιμο στο: http://tlerg.cetl.hku.hk/wp-content/uploads/2017/04/2017Apr20Primary-school-choices_report-to-schools.pdf
- Chun, R. (2005). Corporate reputation: meaning and measurement. *International Journal of Management Reviews, 7*(2), 91-109.
- De Maeyer, S., van den Bergh, H., Rymenans, R., Van Petegem, P., & Rijlaarsdam, G. (2010). Effectiveness criteria in school effectiveness studies: Further research on the choice for a multivariate model. *Educational Research Review, 5*(1), 81-96.

- European Commission/EACEA/Eurydice. (2015). *Assuring Quality in Education: Policies and Approaches to School Evaluation in Europe*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Fombrun, C. (1996). *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image*. Harvard Business School Press, Boston, MA.
- Fombrun, C.J., Gardberg, N.A. & Sever, J.W. (2000). The reputation quotient: a multi-stakeholder measure of corporate reputation. *Journal of Brand Management*, 7, 241-55.
- Friedman, B.A., Bobrowski, P.E., & Markow, D. (2007). Predictors of parents' satisfaction with their children's school. *Journal of Educational Administration*, 45(3), 278-88.
- Gardberg, N.A., & Fombrun, C.J. (2002). The global reputation quotient project: first steps towards a crossnationally valid measure of corporate reputation. *Corporate Reputation Review*, 4(4), 303-307.
- Hausman, C. & Goldring, E. (2000). Parent involvement, influence, and satisfaction in magnet schools: do reasons for choice matter?. *The Urban Review*, 32(2), 105-19.
- Howitt, D. (2010). *Introduction to Qualitative Methods in Psychology*. Edinburgh: Pearson Education Limited.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice, 9th edition*. New York: McGraw-Hill.
- Kirk, D. J., & Jones, T. L. (2004). *Effective schools*. Pearson Education, Inc.
- Kosunen, S., & Carrasco, A. (2016). Parental preferences in school choice: comparing reputational hierarchies of schools in Chile and Finland. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 46(2), 172-193.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis. An Introduction to its methodology* (2nd ed). Thousand Oaks, CA: SAGE.

- Lange, D., Lee, P. M., & Dai, Y. (2011). Organizational reputation: A review. *Journal of Management*, 37(1), 153-184.
- Lezotte, L. (1991). *Correlates of effective schools: The first and second generation*. Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.
- Lezotte, L. W. (1999). *Correlates of Effective Schools: The First and Second Generation*. Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.
- Li, C. K., & Hung, C. H. (2009). Marketing tactics and parents' loyalty: The mediating role of school image. *Journal of Educational Administration*, 47(4), 477-489.
- Lincoln, Y.S., & Guba, E. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills: Sage.
- Loeb, S., Kalogrides, D., & Béteille, T. (2012). Effective schools: Teacher hiring, assignment, development, and retention. *Education*, 7(3), 269-304.
- Lynn, M. L. (2005). Organizational Buffering: Managing Boundaries and Cores. *Organization Studies*, 26 (1), 37–61.
- Mayer, D.P., Mullens, J.E., & Moore, M.T. (2000). *Monitoring School Quality: An Indicators Report*. Washington, DC: U.S. Department of Education. National Center for Education Statistics
- Nyagosia, P. O., Waweru, S. N., & Njuguna, F. W. (2013). Factors influencing academic achievement in public secondary schools in Central Kenya: An effective schools' perspective. *Educational Research International*, 2(2), 174-184.
- Safo'n, V. (2009), "Measuring the reputation of top US business schools: a MIMIC modelling approach", *Corporate Reputation Review*, Vol. 12 No. 3, pp. 204-28.
- Scheerens, J. (2000). *Improving school effectiveness*. Paris: UNESCO.

- Schneider, M., Elacqua, G., & Buckley, J. (2006). School choice in Chile: Is it class or the classroom?. *Journal of Policy Analysis and management*, 25(3), 577-601.
- Seidel, T., & Shavelson, R. J. (2007). Teaching effectiveness research in the last decade: Role of theory and research design in disentangling meta-analysis results. *Review of Educational Research*, 1(2), 454–499.
- Skallerud, K. (2011). School reputation and its relation to parents' satisfaction and loyalty. *International Journal of Educational Management*, 25(7), 671-686.
- Uline, C. L., Miller, D. M., and Tschannen-Moran, M. (1998). School effectiveness: The underlying dimensions. *Educational Administration Quarterly*, 34 (4), 462–83.
- Verčič, A. T., Verčič, D., & Žnidar, K. (2016). Exploring academic reputation—is it a multidimensional construct?. *Corporate Communications: An International Journal*, 21(2), 160-176.
- Vidaver-Cohen, D. (2007). Reputation beyond the rankings: A conceptual framework for business school research. *Corporate Reputation Review*, 10(4), 278-304.
- Walsh, G., Beatty, S.E., & Shiu, E.M.K. (2009). The customer-based corporate reputation scale: replication and short form. *Journal of Business Research*, 62(10), 924-930.

Ελληνικές

- Αβραμίδης, Η., & Καλύβα, Ε. (2006). *Μέθοδοι Έρευνας στην Ειδική Αγωγή: Θεωρία και Εφαρμογές*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Altrichter, Η., Posch, Ρ., & Somekh, Β. (2001). *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους. Μια εισαγωγή στις Μεθόδους της Έρευνας Δράσης*. (Μ. Δεληγιάννη, μεταφρ). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Βάμβουκας, Μ. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Cohen, L., & Manion, L. (2000). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Creswell, J.W. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας* (Ν. Κουβαράκου, μεταφρ.). Αθήνα: Ίων/Έλλην.
- Ζαφειρόπουλος, Κ. (2005). *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*. Αθήνα: Κριτική.
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*. [ηλεκτρ. βιβλ.]. Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/5826>.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Ιωσηφίδης, Θ., & Σπυριδάκης, Μ. (2006). *Ποιοτική κοινωνική έρευνα: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και ανάλυση δεδομένων*. Αθήνα: Κριτική.

- Καλλινικάκη, Θ. (2010). *Ποιοτικές μέθοδοι στην έρευνα της κοινωνικής εργασίας*. Αθήνα: Τόπος.
- Κυριαζή, Ν. (2005). *Η κοινωνιολογική έρευνα, κριτική επισκόπηση των μεθόδων και τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Mason, J. (2011). *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*. (Ε. Δημητριάδου, μεταφρ.). Αθήνα: Πεδίο.
- Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου: Ένα μέσο για κοινωνικούς επιστήμονες και επαγγελματίες ερευνητές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Φίλιας, Β. (2000). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*. Αθήνα: Gutenberg.

Παράρτημα

Πρωτόκολλο ημιδομημένης συνέντευξης

Θέμα: «Ποιες είναι οι απόψεις των γονέων για την ύπαρξη φήμης ενός δημόσιου Δημοτικού σχολείου. Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την κρίση των γονέων ώστε να το επιλέξουν. Με ποιους τρόπους συγκροτείται η φήμη ενός σχολείου.»

Εισαγωγή

Διεξάγω μια έρευνα για τις ανάγκες της διπλωματικής μου εργασίας η οποία έχει σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις των γονέων για τη φήμη της ποιότητας του σχολείου, ποια κριτήρια κρίνουν την ποιότητα και πώς τελικά συγκροτείται η φήμη. Καταρχάς σε ευχαριστώ πολύ που δέχτηκες να λάβεις μέρος σε αυτή τη συνέντευξη. Η συνέντευξη απευθύνεται σε γονείς, οι οποίοι έχουν τουλάχιστον ένα παιδί, το οποίο πρόκειται να εγγραφεί στην Α' Δημοτικού τον προσεχή Ιούνιο για το επόμενο σχολικό έτος 2018-2019.

Σημειώνεται ότι καλύπτεσθε από πλήρη ανωνυμία και οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της εργασίας αυτής. Όλα τα στοιχεία που θα ανακοινώσετε αφορούν στην περίοδο κατά την οποία επιλέγετε σχολείο για το παιδί σας. Σε παρακαλώ πολύ να εκφράσεις ελεύθερα τις απόψεις σου. Αν κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της συνέντευξης αισθανθείς άβολα αρκεί να μου το πεις και θα σταματήσουμε.

Επειδή όλο το ενδιαφέρον μου θέλω να είναι σε αυτά που θα λέμε, με διευκολύνει πάρα πολύ να ηχογραφήσω τη συζήτησή μας. Έτσι δεν θα χαθούν πολύτιμα στοιχεία και θα αναλυθούν καλύτερα τα δεδομένα. Επίσης έχω ετοιμάσει ένα έντυπο συναίνεσης για αυτή την ερευνητική διαδικασία στο οποίο εσύ θα δηλώνεις τη συγκατάθεσή σου αν θέλεις πραγματικά να συμμετέχεις εθελοντικά στην παρούσα έρευνα. Αν επιθυμείς μπορώ να σε ενημερώσω για τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας όταν ολοκληρωθεί. Εκτιμώ ότι η συνέντευξη αυτή θα διαρκέσει περίπου 30 λεπτά. Συμφωνείς με αυτή την συνέντευξη; Υπάρχει κάποιο πρόβλημα ;

Δημογραφικές ερωτήσεις:

1. Ηλικία:
2. Οικογενειακή κατάσταση:
3. Τόπος κατοικίας:
4. Επάγγελμα:
Επάγγελμα του συζύγου:
5. Μορφωτικό επίπεδο :
Μορφωτικό επίπεδο του συζύγου:
6. Αριθμός παιδιών:
7. Ηλικία παιδιών:
8. Ποια σειρά έχει με βάση την ημερομηνία γέννησής του, το παιδί σας που θα εγγράψετε στο δημοτικό

1^ο ερευνητικό ερώτημα

9. Έχετε αποφασίσει σε ποιο σχολείο θα εγγράψετε το παιδί σας τη νέα σχολική χρονιά Σε ποιο

10. Το σχολείο αυτό είναι αυτό στο οποίο ανήκετε, σύμφωνα με την οδό της μόνιμης κατοικίας σας;
Γιατί θα εγγράψετε το παιδί σας σε άλλο σχολείο από αυτό στο οποίο γεωγραφικά ανήκετε; (σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο παραπάνω ερώτημα)

11. Πώς επιλέξατε να εγγράψετε το παιδί σας στο συγκεκριμένο Δημοτικό;
(εδώ αναμένουμε να μας πουν εάν το έκαναν αυτόματα με βάση τη διεύθυνση κατοικίας τους ή το έκαναν αφού πρώτα έκαναν έρευνα αγοράς συγκρίνοντάς τα με άλλα);

12. Θεωρείτε ότι τα δημοτικά σχολεία της Τρίπολης διαφέρουν μεταξύ τους; Ποιο έχει την καλύτερη φήμη;

13. Τι φήμη συνοδεύει το σχολείο που σκέπτεστε να εγγράψετε το παιδί σας;

14. Κατά πόσο σας επηρεάζει η φήμη του σχολείου στην απόφασή σας να το εγγράψετε σε αυτό; Γιατί δεν διαλέξατε ένα άλλο με καλύτερη ίσως φήμη;

15. Με βάση την μέχρι τώρα έρευνά σας, ανταποκρίνεται το σχολείο στη φήμη του;

2° ερευνητικό ερώτημα

16. Ποια στοιχεία του σχολείου θέτετε σε προτεραιότητα και θα κρίνουν την επιλογή σας ;

17. Ποια στοιχεία θα σας έπειθαν να παρακάμψετε το σχολείο της γειτονιάς σας και να αναζητήσετε ένα άλλο;

18. Ποια χαρακτηριστικά νομίζετε ότι συγκεντρώνουν τα σχολεία που έχουν θετική φήμη;

19. Ποια χαρακτηριστικά νομίζετε ότι συγκεντρώνουν τα σχολεία που έχουν αρνητική φήμη;

3° ερευνητικό ερώτημα

20. Με ποιους τρόπους ενημερωθήκατε για το σχολείο που θα εγγράψετε το παιδί σας;

21. Πώς αξιολογείτε ως προς την αξιοπιστία του, καθένα από τους τρόπους αυτούς;

22. Πιστεύετε πως η φήμη ενός σχολείου είναι κάτι σταθερό ή μπορεί και να αλλάξει; Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι μπορεί να αλλάξει;